

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

(Kaimo vietovių VPS forma)

PROJEKTAS

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Zarasų-Visagino regiono vietos veiklos grupė
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Zarasų-Visagino regiono 2023-2029 m. vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2029 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☒ Taip ☐ Ne
VPS tema	Ekonominė regiono plėtra ir gyvenimo kokybės gerinimas
VPS data:	2023-05-02
VPS versija:	1

TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI) 4

1.	VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	4
1.1.	<i>Trumpas VVG pristatymas</i>	4
1.2.	<i>Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys</i>	4
1.3.	<i>VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas</i>	6
1.4.	<i>VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius</i>	7
1.5.	<i>VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)</i>	8
1.6.	<i>VVG teritorijos ekonominė situacija</i>	13
1.7.	<i>VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros išteklių</i>	17
1.8.	<i>VVG teritorijos gamtos išteklių analizė</i>	23
1.9.	<i>Papildoma informacija</i>	26
2.	VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG).....	26
3.	VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	26
3.1.	<i>VVG teritorijos poreikių sąrašas</i>	28
3.2.	<i>VVG teritorijos poreikių pagrindimas</i>	28
4.	VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS)	34
5.	VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA.....	34
5.1.	<i>Apibendrinta informacija apie VVG</i>	34
5.2.	<i>Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį</i>	34
5.3.	<i>Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą</i>	35
5.4.	<i>VVG vertybės</i>	36
5.5.	<i>VVG teritorijos vizija iki 2030 m.</i>	36
5.6.	<i>VVG misija</i>	36

II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMŲ POKYČIAI)..... 37

6.	VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI	37
7.	KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI.....	38
7.1.	<i>VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.</i>	38
7.2.	<i>Metinės rodiklių reikšmės</i>	38
8.	POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	41
9.	APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS	44

III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS) 45

10.	VPS PRIEMONĖS	45
10.1.	<i>VPS priemonių sąrašas</i>	45
10.2.	<i>VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais</i>	46
10.3.	<i>VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais</i>	46
10.4.	<i>VPS priemonių aprašymas</i>	47
10.5.	<i>VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)</i>	80
10.6.	<i>VPS priemonių rezultato rodikliai</i>	80
11.	PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	81
12.	VPS FINANSINIS PLANAS	84
12.1.	<i>VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis</i>	84
12.2.	<i>Metinis VPS išlaidų planas</i>	85
13.	ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS.....	86
13.1.	<i>Subregioninės vietovės principas</i>	86
13.2.	<i>„Iš apačios į viršų“ principas</i>	86
13.3.	<i>Partnerystės principas</i>	86
13.4.	<i>Bendradarbiavimo principas</i>	86
13.5.	<i>Inovacijų principas</i>	86
13.6.	<i>Jaunimas</i>	86
13.7.	<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas</i>	86
14.	VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMŲ 87	87

14.1.	<i>Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu</i>	87
14.2.	<i>VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu</i> <i>87</i>	
15.	VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA.....	87
15.1.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas.....</i>	<i>87</i>
15.2.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus.....</i>	<i>87</i>
IV DALIS: VPS PRIEDAI.....		89

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Bendruomeninė veikla Zarasų rajone prasidėjo 2004 – 2005 m., kai vietos gyventojai suprato, kad susibūrus ir kartu įkūrus kaimo bendruomenes, galima efektyviau ir greičiau išspręsti kaimiškosiose vietovėse vyraujančias problemas, plėtoti verslą, turizmą, taip pagerinti savo gyvenimo kokybę. 2008 m. vasario 19 d. buvo įkurta Zarasų savivaldybės vietos veiklos grupė, kuri sėkmingai įgyvendino 2007–2013 m. vietos plėtros strategiją. 2009 m. kovo 9 d. buvo įkurta Zarasų ir Visagino žuvininkystės regiono vietos veiklos grupė, į kurios veiklą įsijungė ir Visagino savivaldybės verslo, nevyriausybinių organizacijų ir vietos valdžios sektoriai. Asociacija sėkmingai įgyvendino 2007–2013 m. Zarasų ir Visagino žuvininkystės regiono vietos plėtros strategiją.

2014 m., atsiradus galimybei rengti dvisektorę strategiją, nuspręsta dviejų veiklos grupių pagrindu įkurti Zarasų - Visagino regiono VVG. Įkūrimo tikslas – parengti ir įgyvendinti dvisektorę 2016 – 2023 metų vietos plėtros strategiją, finansuojamą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau - EŽŪFKP), Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (toliau - EJŪRF) ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. Toks sprendimas buvo priimtas, siekiant tolygiai plėtoti Zarasų-Visagino regiono vystymą, administruojant strategiją iš karto iš dviejų fondų, taip sumažinant administracinę našta strategijos vykdytojams. Dvisektorės vietos plėtros strategijos įgyvendinimo dėka buvo užtikrintas tolygus tiek kaimo vietovių, tiek ir žvejybos bei akvakultūros plėtros prioritetų, tikslų ir priemonių įgyvendinimas.

Asociacijos, kur buvo įsteigta 2015 m. sausio 16 d., steigėjai yra trys juridiniai asmenys: Zarasų savivaldybės VVG, Zarasų ir Visagino žuvininkystės regiono VVG ir Zarasų kaimo bendruomenių asociacija. Zarasų - Visagino regiono vietos veiklos grupė yra viešas juridinis asmuo, atstovaujantis trimis sektoriams: pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai bei savo veikla siekiantis įgyvendinti Zarasų rajono savivaldybės ir Visagino savivaldybės kaimo teritorijos plėtros tikslus ir šios teritorijos gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir bendruomenių poreikius.

2015 m. vasario 10 d. vykusiam visuotiniame narių susirinkime buvo priimti 27 nauji nariai, o 2015 m. rugsėjo 18 d. asociacija vienijo jau 55 narius, atstovaujančius nevyriausybinių, verslo ir viešąjį sektorius. VVG narių kaita asociacijos veiklos laikotarpiu buvo neženkli, išlaikoma pusiausvyra tarp naujai priimtų ir pašalintų ar panorusių nutraukti narystę skaičiaus. 2023 m. asociacija vienija **51 nari** (*VVG narių sąrašas ir jų pasiskirstymas pagal atstovaujamą sektorių pateikiamas Strategijos 1 priede*).

Dėl natūralios narių kaitos asociacija nuolat išlaiko narių ir kolegialaus valdymo organo atstovų aktyvumą, puoselėja jų kompetencijas, įsitraukimą teikiant siūlymus „iš apačios į viršų“, priimant sprendimus, susijusius su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu.

Pagal Zarasų – Visagino regiono VVG įstatus aukščiausias asociacijos organas yra visuotinis narių susirinkimas, kuriam pavaldus kolegialus valdymo organas ir VVG pirmininkas. Kolegialus Zarasų – Visagino VVG valdymo organas yra Taryba, sudaryta iš **11 narių**, renkama visuotiniame narių susirinkime trejų metų kadencijai. Taryboje pilietinės visuomenės sektorius sudaro **45,45 proc.**, verslo sektorius – **36,36 proc.**, valdžios sektoriaus atstovai - **18,18 proc.** tarybos narių skaičiaus. VVG pirmininkas yra vienasmenis valdymo organas, kurį 3 metų laikotarpiui atviru balsavimu renka Visuotinis narių susirinkimas. VVG administracija tiesiogiai pavaldi VVG strategijos vadovui bei atskaitinga VVG pirmininkui.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Zarasų –Visagino regiono vietos veiklos grupės atstovaujama teritorija įsikūrusi šiaurės rytinėje Lietuvos dalyje. Šiaurinė teritorijos dalis ribojasi su Latvijos Respublika, rytinė – su Baltarusijos Respublika. Artimiausi kaimynai Lietuvoje – Ignalinos, Rokiškio ir Utenos rajonai. Nuo svarbiausių Lietuvos miestų Zarasų rajonas nutolęs daugiau nei 100 km – 143 km iki Vilniaus, 180 km iki Kauno. Magistralinis kelias A6 Kaunas – Zarasai –Daugpilis yra transeuropinio tinklo TEN –T kelias E262

Sankt-Peterburgas – Varšuva. Iki antro pagal dydį Latvijos miesto Daugpilio, turinčio apie 100 000 gyventojų, yra 23 km.

Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės teritorija apima Zarasų rajono savivaldybės teritoriją, išskyrus savivaldybės centrą - Zarasų miestą, bei Visagino savivaldybės kaimiškąją teritoriją, išskyrus savivaldybės centrą - Visagino miestą. Bendras VVG teritorijos plotas sudaro 1222,38 km². Zarasų rajono savivaldybės teritorija, kuri patenka į VVG teritoriją, užima 1178,18 km² plotą, tai sudaro 96,38 proc. visos VVG teritorijos. Visagino savivaldybės teritorija, kuri patenka į VVG teritoriją, užima 44,2 km² plotą, tai sudaro 3,62 proc. visos VVG teritorijos. Didžiąją VVG teritorijos dalį sudaro kaimiškiosios teritorijos (98,1 proc.), į VVG teritoriją patenka Dusetų miestas.

Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės teritorija, lyginant su 2014-2023 m. laikotarpiu, nesikeitė. Ji apima devynias Zarasų rajono savivaldybės kaimiškas seniūnijas: Antalieptės, Antazavės, Degučių, Dusetų, Imbrado, Salako, Suvieko, Turmanto, Zarasų rajono. VVG teritorijoje yra vienas miestas – Dusetos (503 gyventojai) bei 3 miesteliai: Antalieptė, Salakas ir Turmantas. Miestas ir miesteliai patenka į Zarasų rajono savivaldybės teritoriją. VVG teritorijai taip pat priklauso Visagino savivaldybės kaimiškiosios vietovės (Visagino savivaldybės teritorija be Visagino miesto). Visagino savivaldybė unikali tuo, jog nėra suformuotų teritorinių administracinių vienetų - seniūnijų.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, VVG teritorijos Zarasų rajono savivaldybėje buvo 476 kaimo gyvenamosios vietovės, iš kurių net 346-jose gyveno nuo 1 iki 9 gyventojų (viensėdžiai). Tuo tarpu Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje buvo 11 kaimo gyvenamųjų vietovių, iš kurių 4-iose gyveno nuo 1 iki 9 gyventojų (viensėdžiai), kitose 4-iose gyventojų skaičius svyravo nuo 10 iki 49, o viename kaime gyventojų skaičius siekė nuo 50 iki 99.[1]

2021 m. Zarasų rajono savivaldybės kaimiškoje teritorijoje, viensėdžiuose gyveno - 134 gyventojai arba 1,46 proc. visų VVG teritorijos gyventojų (2011 m. - 375 gyventojai arba 3,2 proc. visų VVG teritorijos gyventojų), Zarasų rajono savivaldybės kaimuose (iki 200 gyventojų) gyveno - 5417 gyventojai arba 59,21 proc. visų VVG teritorijos gyventojų (2021 m. - 5535 gyventojai arba 48,1 proc. visų VVG teritorijos gyventojų). Zarasų rajono savivaldybės kaimuose ir miesteliuose (nuo 201 iki 1000 gyventojų) gyveno 3405 gyventojai arba 37,26 proc. visų VVG teritorijos gyventojų (2021 m. 5384 gyventojai, arba 46,7 proc. visų VVG teritorijos gyventojų). Visagino savivaldybės kaimuose (iki 200 gyventojų) gyveno 190 gyventojų arba 2,05 proc. visų VVG teritorijos gyventojų (2011 m. - 223 gyventojai arba 2,07 proc. visų VVG teritorijos gyventojų).[2]

Lyginant 2021 m. – 2011 m. duomenis, per atskaitinius viensėdžiuose gyvenančių gyventojų skaičius sumažėjo 241 gyventojais arba 35,74 proc., Zarasų rajono savivaldybės kaimuose iki 200 gyventojų skaičius sumažėjo 118 gyventojų arba 2,13 proc., Zarasų rajono savivaldybės kaimuose ir miesteliuose nuo 201 iki 1 000 gyventojų skaičius sumažėjo drastiškai - 1979 gyventojais arba 36,76 proc. Visagino savivaldybės kaimiškos teritorijos gyvenvietėse iki 200 gyventojų sumažėjo 24 gyventojais arba 10,76 proc.

Lyginant 2011 ir 2021 metus, didžiausias gyventojų skaičiaus sumažėjimas (pagal seniūnijose deklaruotus gyventojus) yra Antazavės ir Suvieko seniūnijose (atitinkamai 29,2 ir 28,0 proc.), Dusetų seniūnijoje gyventojų skaičius sumažėjo 24 proc. (Dusetų mieste - 27,4 proc.). Mažiausias gyventojų skaičiaus pokytis stebimas Zarasų kaimiškojoje seniūnijoje (13,2 proc.) ir Imbrado seniūnijoje (18,9 proc.). 2022 m. Gyventojų tankis viename km² Zarasų rajono savivaldybėje buvo 11,1 gyventojų vienam km² ir buvo vienas mažiausių iš Utenos apskrities savivaldybių, Visagine buvo 334,6 gyventojų vienam km² ir žymiai lenkė Utenos apskrities vidurkį 17,2 gyventojų vienam km² bei Lietuvos vidurkį – 43 gyventojų vienam km². [3]

2022 m. liepos 1 d. Zarasų rajono savivaldybės kaimiškoje teritorijoje gyveno 8745 gyventojai (Zarasų rajone – 14 659) arba 59,66 procento Zarasų rajono gyventojų gyvena kaimiškiosiose vietovėse. Stebimas gyventojų skaičiaus mažėjimas visose Zarasų rajono seniūnijose. Visagino savivaldybės kaimiškiosiose teritorijoje gyveno 199 gyventojai arba 1,01 proc. savivaldybės gyventojų (Visagino savivaldybėje – 19709 gyventojai). [4]

2022 m. I pradžioje Zarasų rajono savivaldybėje buvo registruota 4784 jauni asmenys (nuo 14 iki 29 metų amžiaus), kurie sudaro 16,22 proc. bendro rajone registruotų gyventojų skaičiaus.

Jaunimo skaičius, kaip ir visų kitų amžiaus grupių, regione kasmet mažėja. Tam, kad jaunimas norėtų gyventi ir dirbti regione, svarbu kurti jiems patrauklią aplinką, kalbant tiek apie viešąją infrastruktūrą, užsiėmimų įvairovę, tiek apie patrauklią būsto ir darbinę aplinką. Bendros demografinės ir socialinės problemos ir tendencijos yra panašios tiek Zarasų rajono savivaldybėje, tiek Visagino savivaldybėje, todėl galima teigti, jog regionas pasižymi socialiniu vientisumu. Investicinių projektų įgyvendinimas kaimiškose vietovėse, užimtumo skatinimas, galimybių didinimas ir verslo plėtra didintų šių vietovių patrauklumą, todėl ypač svarbu nustatyti kiekvienos seniūnijos plėtros kryptį, tikslus bei tikslingai susitelkus dirbti jų siekiant.

Zarasų rajone yra užfiksuotas vienas didžiausių nedarbo lygių, lyginat su kitomis Lietuvos savivaldybėmis. [5] Blogesnė situacija yra tik Ignalinoje. Nedarbo lygis 2022 m. Zarasų rajone – 13,2 proc., o Visagino savivaldybėje – 10,9 proc. kai tuo tarpu Utenos savivaldybėje 10,9, proc. vidutinis nedarbo lygis šalyje – 9,0 proc., Registruotų bedarbių skaičius – 1175 asmenys, o Visagino savivaldybėje tuo pačiu laikotarpiu buvo registruota 1218 bedarbių. Zarasų rajono savivaldybėje daugiau nedirbančiųjų yra vyrų, o Visagino savivaldybėje – moterų. (R17)

2022 m. Zarasų rajone buvo registruota 9014 darbingo amžiaus gyventojų, o Visagino savivaldybėje – 11578 gyventojų. (R18) [6]

Registruotų bedarbių tarpe didelę dalį užima asmenys, kuriems virš 50 metų, tai sudaro beveik 54 proc. bedarbių. Virš 55 metų asmenys sudaro net 36 proc. Jaunimas iki 29 metų sudaro 10,5 proc. bedarbių. Tokia statistika rodo, kad labiausiai reikia galvoti, kaip pritraukti vyresnio amžiaus asmenis į darbo rinką. (R19) [7]

Zarasų rajone nekvalifikuotų asmenų yra apie 300, tai yra problema, nes nekvalifikuotiems asmenims yra ribotos galimybės įgyti kvalifikaciją. Taip pat Zarasų rajone yra nemažai asmenų (apie 700), kurie turi ribotas įsidarbinimo galimybes, dėl tam tikrų priežasčių negali įsiliesti į darbo rinką (dėl susisiekimo problemų, savo asmeninio transporto neturėjimo, dėl sveikatos problemų, dėl žalingų įpročių). Šie trūkščiai neleidžia integruotis į darbo rinką. (R20)

Lietuvoje vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) 2022 m. III ketv. buvo 1 787,10 Eur, kai Visagino savivaldybėje - 1 570,20, o Zarasų rajono savivaldybėje tesiekė 1 204,80 Eur. Zarasų rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) buvo net 32,58 proc. mažesnis už šalies vidurkį ir yra paskutinėje (60) vietoje Lietuvoje, lyginant su kitomis savivaldybėmis. Tuo tarpu Visagino savivaldybė užima 8 vietą tarp visų Lietuvos savivaldybių. (R21) [8]

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Vienas iš didžiausių Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės teritorijos išskirtinimų yra nepaprastai turtinga gamta: miškai, daugiausia pušynai, užima per 38 proc. VVG teritorijos (51 tūkst. ha). Čia ošia ir Zarasų apylinkių įžymybė - garsusis Stelmužės ažuolas. VVG teritorijoje yra du regioniniai parkai: Gražutės ir Sartų. Net 16 proc. rajono ploto užima vandens telkiniai, jų priskaičiuojama virš 300. Bendras vandens telkinių plotas siekia apie 16 000 ha. VVG teritorijoje vyrauja nedideli, iki 10 ha ploto ežerai. Didžiausi ežerai – Drūkšių, Luodžio, Avilio ir Sartų. 114 ežerų yra saugomose teritorijose. Zarasų rajono ežeruose, įskaitant ir dirbtiniu būdu įveistas, gyvena 28 rūšių žuvys. Per VVG teritorija teka 8 upės, iš kurių didžiausia – Šventoji. Beveik visi vandens telkiniai vienaip ar kitaip naudojami rekreacijai. Aplink Visagino savivaldybę yra 10 įvairaus dydžio ežerų ir ežerėlių, iš kurių 2 yra Visagino mieste. (R1)

Netoli Antalieptės miestelio yra pastatyta 2620 kilovatų galingumo pirmoji ir didžiausia Pabaltyje kalnų tipo hidroelektrinė. Vanduo joje slėgimine derivacija ant turbinų ratų krinta iš didžiausio Lietuvos sąlygomis 35 metrų aukščio. Hidroelektrinės rezervai dideli: jos vandens saugyklos - tvenkinio plotas yra 1000 hektarų, tvenkinio naudingas tūris net 23,5 milijonų kubinių metrų vandens. Vandens paviršiaus lygis pakilęs net 34 m. Hidroelektrinei yra panaudotas Šventosios upės vingio vagos pažemėjimas. Be to, patvenkta Šventoji kartu su 26 ežerais, sudaro antrą pagal dydį tvenkinį Lietuvoje, vadinamą Antalieptės mariomis. (R22)

Į VVG teritorija patenka ir vienas strateginis Lietuvos Respublikos objektas – Ignalinos atominė elektrinė, kuri yra Drūkšių kaime, Visagino savivaldybės teritorijoje. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė, galutinai sustabdyta 2004 m. pirmąjį reaktorių ir 2009 m. - antrąjį, vykdo Ignalinos AE

eksploatavimo nutraukimo darbus, apimančius IAE būtinų sistemų, užtikrinančių branduolinę, radiacinę, priešgaisrinę, fizinę saugą, eksploatavimą, panaudoto branduolinio kuro iškrovimą iš energetinių blokų ir pervežimą saugojimui į laikinąją panaudoto branduolinio kuro saugyklą, įrangos ir pastatų dezaktyvavimą ir išmontavimą, radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir saugojimą. Pabaigti IAE eksploatavimo nutraukimo darbus planuojama 2038 m.

VVG teritorija yra patogioje padėtyje susisiekimo atžvilgiu - pietrytinėje Zarasų rajono dalyje teritoriją kerta geležinkelis Vilnius–Daugpilis. Zarasų rajone yra Turmanto geležinkelio stotis. Zarasų rajono teritoriją kerta magistralinis kelias A6, tarptautinis kelias E262 (Kaunas–Zarasai–Daugpilis–Sankt Peterburgas), eina keturių krašto kelių 102, 117, 178 ir 179 atkarpos. Teritorijos šiaurės rytine dalimi praeina magistralinio naftotiekio Polockas–Mažeikiai atkarpa. Visagino savivaldybės teritorijoje nutiesti du krašto keliai 113 ir 177. Pro Visaginą eina viena svarbiausių Lietuvos geležinkelio linija (Sankt Peterburgas–Daugpilis–Vilnius–Varšuva–Berlynas). (R23)

VVG teritorijos Zarasų rajono savivaldybėje vietinės reikšmės kelių ilgis siekia 1 228,4 km. Didžiausias kelių ilgis yra Zarasų (228,5 km) ir Dusetų (174,4 km) seniūnijose, o mažiausias – Antalieptės seniūnijoje (74,3 km). VVG teritorijos Visagino savivaldybėse vietinės reikšmės kelių ilgis siekia 22,77 km.

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Zarasų – Visagino regiono VVG atliko gyventojų poreikių tyrimą, kurio tikslas – išsiaiškinti gyventojų poreikius siekiant nustatyti VVG teritorijos plėtros prioritetus. Tikslui pasiekti iškeltas pagrindinis uždavinys - išsiaiškinti, kokias galimas ekonominio, socialinio ir kultūros sektoriaus gerinimo bei paramos kryptis respondentai laikytų prioritetinėmis.

Tyrimo tikslinė grupė – Zarasų rajono ir Visagino savivaldybių gyventojai, verslo subjektai, nevyriausybių organizacijų ir vietos valdžios atstovai. Tyrimo imtis N=118.

Nuo 2023 m. sausio 16 d. iki balandžio 10 d. vyko anketavimas „Zarasų-Visagino regiono kaimo gyventojų ir organizacijų poreikių tyrimas strategijai parengti“. Anketavimas buvo skelbiamas tinklapiuose www.zarasaivvg.lt, www.zarasai.lt, www.visaginas.lt, www.zarasuose.lt, www.visitzarasai.lt, Zarasų-Visagino regiono VVG socialinio tinklo *Facebook* paskyroje (įrašas buvo bendrinamas kitų asmenų). VVG administracija kvietimus užpildyti anketą siuntė VVG nariams el. paštu, taip pat dalinosi su tinklinės grupės atstovais *Messenger* programėlėje. Anketavimo metu buvo užpildyta 118 anketų. Anketoje nurodyta, kad suteikiama galimybė tekti siūlymus, susijusius su VPS rengimu elektroniniu paštu, paštu, asmeniškai. Asmenys, anketoje nurodę savo kontaktus, buvo pakviesti dalyvauti susitikimuose ir darbo grupėse.

Nuo 2022 m. gruodžio 14 d. iki 2023 m. balandžio 26 d. vyko 13 susitikimų su Zarasų rajono kaimiškųjų seniūnijų ir vienas su Visagino kaimiškiosios teritorijos vietos gyventojais, verslo įmonių, nevyriausybių ir bendruomeninių organizacijų, savivaldos atstovais. Informaciniai susitikimai organizuoti visose atstovaujamos teritorijos kaimiškiosiose seniūnijose. Susitikimuose dalyvavo **150 dalyvių** (dalyvių sąrašai saugomi VVG būstinėje). Susitikimų metu buvo diskutuojama apie esamą VVG teritorijos gyventojų socialinę ir ekonominę padėtį, apie viešųjų paslaugų prieinamumą, žmogiškuosius išteklius, apie teritorijos infrastruktūrą ir verslo subjektams kylančius sunkumus, apie tai, kokią pažangą kaimo plėtrai padarė ankstesnės įgyvendintos vietos plėtros strategijos ir ko vietos gyventojai tikisi iš 2023-2027 m. Europos Sąjungos programavimo periodo. Kaip alternatyvi galimybė poreikiams identifikuoti, susitikimų metu taip pat buvo pildomos elektroninės anketos. Iš viso rengiant vietos plėtros strategiją buvo surinkta ir apibendrinta 118 anketų. Vietos plėtros strategijos **X priede** pateikiamas apklausos klausimynas, o anketų tyrimo ataskaita pateikiama **X priede**.

Susitikimai ir diskusijos su Zarasų rajono ir Visagino savivaldybių pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovais bei atliktas anketavimas sudarė galimybes nustatyti vietos plėtros poreikius ir planuoti vietos plėtros finansavimo kryptis 2023-2027 m. laikotarpiu.

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Gyventojai VVG atstovaujamoje teritorijoje. 2022 m. liepos 1 d. VVG teritorijoje gyveno 8546 gyventojai, iš jų 8745 gyventojai Zarasų rajono savivaldybėje arba 97,78 proc. visų VVG teritorijos gyventojų ir 199 gyventojai Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje arba 2,22 proc. VVG teritorijos gyventojų. VVG teritorijos gyventojai sudarė 0,31 proc. visų Lietuvos gyventojų, 7,11 proc. visų Utenos apskrities gyventojų. [9]

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2017 m. – 2022 m. laikotarpyje gyventojų skaičius Lietuvoje, Utenos apskrityje, bei VVG teritorijoje mažėjo. Nuo 2017 m. Lietuvoje sumažėjo 39 685 gyventojais arba 1,8 proc., Utenos apskrityje - 6 798 gyventojais arba 5,1 proc., Zarasų rajono savivaldybėje sumažėjo 1 510 gyventojų arba - 9,33 proc., Visagino savivaldybėje gyventojų skaičius padidėjo – 529 gyventojais arba 2,7 proc., VVG teritorijoje gyventojų skaičius sumažėjo – 928 gyventojais arba 9,4 proc. (R2), iš jų Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje – 971 gyventojais arba 17,84 proc., Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje padaugėjo – 43 gyventojais arba 27,56 proc.

Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje 2022 m. pradžioje didžiausiu gyventojų skaičiumi pasižymėjo Dusetų (2191 gyventojas), Zarasų kaimiškosios (2105 gyventojai) ir Turmanto (1130 gyventojų) seniūnijos. Mažiausias gyventojų skaičius fiksuojamas Antalieptės (574 gyventojai), Suvieko (559 gyventojai) seniūnijose bei Visagino kaimiškoje teritorijoje -199 gyventojai. 2017 - 2021 m. laikotarpiu gyventojų skaičius visose Zarasų rajono savivaldybės kaimiškose seniūnijose mažėjo. Daugiausia gyventojų sumažėjo Dusetų seniūnijoje - 199 gyventojais arba 9,9 proc. ir Turmanto seniūnijoje - 141 gyventojais arba 12,54 proc. Mažiausiai gyventojų sumažėjo Suvieko seniūnijoje - 43 gyventojų arba 7,18 proc., Salako seniūnijoje - 73 gyventojais arba 8,65 proc. Visagino kaimiškoje teritorijoje gyventojų skaičius išaugo 43 gyventojais arba 27,56 proc. [10]

Pagrindinės gyventojų mažėjimo priežastys – emigracija ir neigiama natūrali gyventojų kaita. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje gimė 83 kūdikiai (2020 m. – 109, 2019 m. – 97, 2018 m. – 108, 2017 – 131 naujagimis), mirė 395 (2020 m - 348, 2019 m. - 338, 2018 m. - 301 gyventojas) gyventojai, natūrali gyventojų kaita 2022 metų pradžioje (-312) (R3) gyventojų (2020 m. – (-227), 2019 m. - (-227), 2018 m. – (-201), 2017 m. – (-217) gyventojų). 2021 m. Visagino savivaldybėje gimė 112 kūdikių (2020 m. -139, 2019 m – 195, 2018 m. - 178, 2017 m. – 180 naujagimių), mirė 374 gyventojai (2020 m - 285, 2019 m. - 296, 2018 m. - 247 gyventojas), natūrali gyventojų kaita 2021 m - (-262) gyventojai (R4) (2020 m. – (-131), 2019 m. – (-101), 2018 m. – (-96), 2017 m. - (-96 gyventojai) Mirtingumas, 2018 m. - 2021 m. laikotarpiu Zarasų rajone išaugo 23,79 proc. (R5), Visagino savivaldybėje išaugo 26,73 proc., (R6) Utenos apskrityje 9,65 proc. ir šalyje 1.9 proc. Bendras mirtingumo rodiklis, tenkantis 1000 gyventojų, 2021 m. Zarasų rajone buvo 26,4 Visagino savivaldybėje 19,2, Utenos apskrityje – 18,2, šalyje – 14. [11]

Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje. 2022 m. gimė - 57 gyventojai, didžiausiu gimusiųjų skaičiumi pasižymėjo Zarasų rajono (16 naujagimių), Dusetų (12 naujagimių) seniūnijos. Mažiausiai naujagimių gimė Antazavės (2 naujagimiai), Suvieko (2 naujagimiai) seniūnijos. Lyginant 2017 – 2022 m. daugiausiai gimstamumas VVG teritorijoje itin sumažėjo Zarasų rajono seniūnijoje (nuo 26 2017 m. iki 16 naujagimių 2022 m.). Nuo 2017 m. Zarasų rajono VVG teritorijoje naujagimių skaičius kasmet mažėjo – 2020 m. gimė 58 naujagimiai, 2019 m. – 66 naujagimiai, 2018 - 54 naujagimiai, 2017 m. – 72 naujagimiai. [12]

VVG teritorijoje 2021 m. mirė 245 gyventojai, daugiausiai gyventojų mirė Dusetų (67) ir Zarasų rajono (37) seniūnijose, o mažiausia žmonių mirė Antazavės (15), Suvieko (16) seniūnijų gyventojų. 2021 - 2018 m. laikotarpiu mirtingumas VVG teritorijoje didėjo (2020 m. – 216, 2019 m. – 180, 2018 m. - 106 mirusieji). Bendras mirtingumas VVG teritorijoje 2021-2018 m. padidėjo 31,14 proc. (nuo 106 asmenų 2018 m. iki 245 asmenų 2021 m.). [13]

Svarbus demografinę situaciją apibūdinantis rodiklis yra neto migracija – imigrantų ir emigrantų skaičiaus skirtumas. Analizuojant vidaus ir tarptautinę migraciją 2018 - 2021 m. laikotarpiu išvykstančių iš Zarasų rajono savivaldybės buvo daugiau nei atvykstančių, nors keletą metų šis rodiklis buvo

palankesnis savivaldybei. Visagino savivaldyje 2022 m., 2021 metais, migracijos saldo buvo teigiama, o 2019 - 2018 m. neigiama. [14] 2022 į Zarasų rajono savivaldybę atvyko gyventi 629 gyventojai, išvyko 642 gyventojai. Migracijos rodiklis – (-13), 2022 m. – 2018 m. į Zarasų rajono savivaldybę atvyko gyventi 2593 gyventojai, išvyko 2993 gyventojai arba dėl migracijos Zarasų rajono savivaldybėje 2018 – 2022 m. neteko 400 gyventojų. 2022 m. į Visagino savivaldybę atvyko gyventi 1273 gyventojai, išvyko 669 gyventojai. Migracijos rodiklis – (+604). 2022 m. – 2018 m. į Visagino savivaldybę atvyko gyventi 3654 gyventojai, išvyko 3241 gyventojas arba dėl migracijos poveikio Visagino savivaldybėje gyventojų padaugėjo 413 gyventojų. (R7)

Nepalankias demografinės raidos prielaidas žymi ir aukštas Zarasų rajono savivaldybės gyventojų medianinis amžius, kuris 2022 m. yra 50 metų (2021 m. – 49) Visagino savivaldybėje – 52 metai (2021 m. – 52), (R8) kai šalies vidurkis 2022 metais buvo 44 metai (2021 m. – 44). Aukšta šio rodiklio reikšmė yra būdinga visai Utenos apskrčiai – 50 metų (2021 m. – 50 metų). [15]

2022 m. Zarasų rajono savivaldybėje demografinis senatvės koeficientas (Šimtui vaikų (0–14 metų amžiaus) tenkančių pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių, metų) pradžioje buvo 213 (2021 m. - 207, 2020 m. - 208, 2019 m. – 206) Visagino savivaldybėje - 181 (2021 m. – 169, 2020 m. – 135, 2019 m. – 129), Utenos apskrityje - 214 (2021 m. - 211, 2020 - 203, 2019 – 200), Lietuvoje 134 (2021 m. – 134, 2020 m. – 132, 2019 m. – 131). [16] (R9)

Gyventojų amžiaus struktūra atstovaujamoje VVG teritorijoje 2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje, VVG atstovaujamoje teritorijoje gyveno 9037 gyventojai, [17] iš jų:

625 gyventojai nuo 0 iki 9 metų, sudarė 6,92 proc. visų atstovaujamoje teritorijoje gyvenančių gyventojų. Lyginant su 2017 metais gyventojų 0 iki 9 metų sumažėjo 92 vaikais arba 14,72 proc.

Gyventojų nuo 10 iki 19 metų 2021 m. buvo 829 gyventojai. Tai sudarė 9,18 proc. visų VVG teritorijos gyventojų. Nuo 2017 m. gyventojų nuo 10 m. iki 19 m. sumažėjo 141 gyventojų arba 17,01 proc.

Gyventojų nuo 20 m. iki 29 m. atstovaujamoje teritorijoje 2021 m. buvo 1050 gyventojai. Tai sudarė 11,62 proc. visų teritorijos gyventojų. Nuo 2017 m. gyventojų šioje amžiaus grupėje sumažėjo 215 gyventojų arba 16,99 proc.

Gyventojų nuo 30 m. iki 39 m. VVG atstovaujamoje teritorijoje 2021 m. pradžioje gyveno 989 gyventojai, tai sudarė 10,95 proc. visų VVG teritorijos gyventojų. Nuo 2017 m. gyventojų šioje amžiaus grupėje gyventojų padidėjo 266 gyventojais arba 21,19 proc.

2021 m. atstovaujamoje VVG teritorijoje gyveno 2722 gyventojai nuo 40 iki 59 metų, tai sudarė 30,12 proc. visų VVG teritorijos gyventojų. Nuo 2017 m. šioje amžiaus kategorijoje gyventojų sumažėjo 218 gyventojų arba 7,41 proc.

Gyventojų nuo 60 m. iki 69 m. VVG atstovaujamoje teritorijoje 2021 m. pradžioje gyveno 1250 gyventojai, tai sudarė 13,84 proc. visų VVG teritorijos gyventojų. Nuo 2017 m. gyventojų šioje amžiaus grupėje gyventojų sumažėjo 14 gyventojų arba 1,10 proc.

Gyventojų nuo 70 m. ir vyresnių VVG atstovaujamoje teritorijoje gyveno 1572 arba 17,37 proc. Nuo 2017 m. gyventojų šioje amžiaus kategorijoje sumažėjo 347 gyventojais arba 9,12 proc. (R10)

Moterų ir vyrų skaičius VVG atstovaujamoje teritorijoje. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje ir Visagino savivaldybėje kartu sudėjus gyveno 15 269 vyrai ir 17 503 moterys. Vyrai sudarė 46,60 proc., moterys – 53,4 proc. visų gyventojų. 2020 m. VVG teritorijoje gyveno 4482 vyrai ir 4602 moterys. Vyrai sudarė 49,34 proc. visų gyventojų, moterys 50,66 proc. visų gyventojų. Palyginus 2020 - 2017 m. gyventojų sudėtį pagal lytį, gyventojų struktūra keitėsi nežymiai, vyrų VVG teritorijoje daugėjo, o moterų mažėjo. 2017 m. VVG teritorijoje gyveno 4675 vyrai arba 47,33 proc. VVG teritorijos gyventojų ir 5197 moterys arba 51,22 proc. VVG teritorijos gyventojų. Lyginant 2020 – 2017 m. VVG teritorijoje vyrų sumažėjo 193 vyrais arba 4,12 proc., moterų 595 arba 11,44 proc. [18]

Gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje gyveno 15 114 gyventojai (2011 m. 18 390 gyventojai), iš jų 11 209 lietuvių tautybės gyventojų, arba 72,73 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. 13 395 gyventojai arba 72,9 proc. visų savivaldybės gyventojų), 2 596 rusų tautybės gyventojų, arba 17,17 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 3441 gyventojų arba 18,7 proc. visų savivaldybės gyventojų), 808 lenkų tautybės gyventojų, arba 5,3 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 1082 gyventojų arba 5,9 proc. visų savivaldybės

gyventojų), 148 baltarusių tautybės gyventojų arba 0,97 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 148 baltarusiai arba 0,8 proc. visų savivaldybės gyventojų) ir 650 kitų tautybių gyventojai arba 3,85 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 472 kitų tautybių gyventojai arba 1,7 proc. visų savivaldybės gyventojų). 2021 m. Visagino savivaldybės teritorijoje gyveno 19 633 gyventojai (2011 m. – 22 585 gyventojai). Didžiąją dalį gyventojų sudarė rusų tautybės gyventojai – 9 299 arba 47,36 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. 11 724 gyventojų arba 51,9 proc. visų savivaldybės gyventojų), 3 953 lietuvių tautybės gyventojai arba 20,13 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 4205 gyventojai arba 18,6 proc. visų savivaldybės gyventojų), 2 009 lenkų tautybės gyventojai arba 10,23 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 2108 gyventojai arba 9,3 proc. visų savivaldybės gyventojų), 1884 baltarusių tautybės gyventojai arba 9,5 proc. visų savivaldybės gyventojų (2011 m. - 2224 gyventojai arba 9,8 proc. visų savivaldybės gyventojų), 1 027 ukrainiečių tautybės gyventojų arba 7,58 proc. visų savivaldybės gyventojų (1158 gyventojų arba 5,1 proc. visų savivaldybės gyventojų) ir kitų tautų atstovų 1461 gyventojai arba proc. visų Visagino savivaldybės gyventojų (2011 m. - 1166 gyventojai arba 5,3 proc. visų Visagino savivaldybės gyventojų). [19]

Gyventojų išsilavinimas. 2021 m. - 2 569 Zarasų rajono savivaldybės gyventojų turėjo aukštąjį išsilavinimą arba 18,3 proc. visų savivaldybės gyventojų (skaičiuojant nuo 10 metų amžiaus imtinai), Visagino savivaldybės 4400 gyventojų turėjo aukštąjį išsilavinimą arba 24,4 proc. visų savivaldybės gyventojų, Utenos apskrityje - 24 906 gyventojai arba 21,02 proc., Lietuvoje 684 846 gyventojai arba 27,01 proc. visų Lietuvos gyventojų.

Zarasų rajono savivaldybėje 2 420 gyventojai turėjo aukštesnįjį (įskaitant specialųjį vidurinį) arba 17,2 proc. visų savivaldybės gyventojų (skaičiuojant nuo 10 metų amžiaus imtinai), Visagino savivaldybėje 3 978 gyventojai arba 22,09 proc. visų savivaldybės gyventojų, Utenos apskrityje 23 443 arba 18,94 proc. visų apskrities gyventojų, Lietuvoje 98 692 arba 15,72 proc., visų Lietuvos gyventojų.

Zarasų rajono savivaldybėje 5 006 gyventojai turėjo vidurinį išsilavinimą arba 35,8 proc. visų savivaldybės gyventojų (skaičiuojant nuo 10 metų amžiaus imtinai), 6025 Visagino savivaldybės gyventojai turėjo aukštesnįjį (įskaitant specialųjį vidurinį) arba 33,45 proc. visų savivaldybės gyventojų, Utenos apskrityje 38 141 gyventojai arba 32,19 proc. visų apskrities gyventojų, Lietuvoje 805 167 gyventojai arba 31,76 proc., visų Lietuvos gyventojų.

Zarasų rajono savivaldybėje 2 155 gyventojai turėjo pagrindinį išsilavinimą arba 15,4 proc. visų savivaldybės gyventojų (skaičiuojant nuo 10 metų amžiaus imtinai), 1 646 Visagino savivaldybės gyventojai turėjo pradinį išsilavinimą arba 11,7 proc. visų savivaldybės gyventojų, Utenos apskrityje 18 037 gyventojai arba 15,22 proc. visų apskrities gyventojų, Lietuvoje 337 958 gyventojai arba 13,33 proc., visų Lietuvos gyventojų.

Zarasų rajono savivaldybėje 1 646 gyventojai turėjo pradinį išsilavinimą arba 11,7 proc. visų savivaldybės gyventojų (skaičiuojant nuo 10 metų amžiaus imtinai), 2 104 Visagino savivaldybės gyventojai turėjo pradinį išsilavinimą arba 11,67 proc. visų savivaldybės gyventojų, Utenos apskrityje 12 066 gyventojai arba 10,18 proc. visų apskrities gyventojų, Lietuvoje 265 051 gyventojai arba 10,42 proc., visų Lietuvos gyventojų.

Zarasų rajono savivaldybėje 240 gyventojai nebaigė pradinės mokyklos, nelankė mokyklos arba buvo neraštingi tai sudarė 1,6 proc. visų gyventojų (skaičiuojant nuo 10 metų amžiaus imtinai). Visagino savivaldybėje buvo 284 gyventojai kurie nebaigė pradinės mokyklos, nelankė mokyklos arba buvo neraštingi tai sudarė 2,45 proc. visų savivaldybės gyventojų, Utenos apskrityje 1 888 gyventojai arba 1,59 proc. visų apskrities gyventojų, Lietuvoje 43 758 gyventojai arba 1,76 proc., visų Lietuvos gyventojų. [20]

VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų ekonominis aktyvumas. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybėje gyveno 14 790 gyventojai, iš jų: 1802 gyventojai nuo 0 iki 15 metų tai sudarė 12,19 proc. visų rajono gyventojų (2021 m. - 9014 darbingo amžiaus gyventojų arba 60,95 proc. visų gyventojų ir 3858 pensinio amžiaus gyventojai arba 26,86 proc. visų gyventojų. 2022 m. Visagino savivaldybėje gyveno 19 404 gyventojų, iš jų 2450 gyventojai nuo 0 iki 15 metų, kurie sudarė 13,66 proc. visų savivaldybės gyventojų, 11578 darbingo amžiaus gyventojų, kurie sudarė 59,67 proc. visų savivaldybės gyventojų ir 5176 pensinio amžiaus gyventojai, kurie sudarė 26,68 proc. visų savivaldybės gyventojų. Utenos apskrityje gyventojai nuo 0 iki 15 metų sudarė 12,04 proc., Lietuvoje 15,82 proc. visų gyventojų.

Darbingo amžiaus gyventojai Utenos apskrityje sudarė 61,70 proc., Lietuvoje 62,30 proc. visų gyventojų, Utenos apskrityje pensinio amžiaus gyventojai sudarė 26,26 proc. visų gyventojų, Lietuvoje 21,86 proc. visų gyventojų. [21]

2022 m. Zarasų rajono savivaldybėje buvo užregistruoti 1175 bedarbiai iš jų ilgalaikiai bedarbiai – 662 gyventojai, vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų siekė 13,2 proc., Visagino savivaldybėje 2022 m. užregistruoti 1218 bedarbių iš jų ilgalaikiai bedarbiai 302 gyventojai, vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų siekė 10,9 proc. tuo tarpu Utenos apskrityje šis rodiklis siekė 10,8 proc., šalyje – 9,0 proc. (R11) 2018 - 2022 m. vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Zarasų rajono savivaldybėje sumažėjo 3,6 proc., Visagino savivaldybėje sumažėjo 2,1 proc., Utenos apskrityje siekė sumažėjo 1,6 proc., Lietuvoje padidėjo 0,6 proc. [22]

Zarasų rajono savivaldybėje 2022 m. vidutiniškai buvo 141 gyventojas bedarbis nuo 16 - 29 m. arba 6,5 proc. visų savivaldybės gyventojų nuo 16 - iki 29 metų, Visagino savivaldybėje tokių gyventojų buvo 170 gyventojų arba 8,3 proc. visų savivaldybės gyventojų nuo 16 - iki 29 metų proc., Utenos apskrityje 5,7 proc., Lietuvoje 6,7 proc. 2018 - 2022 m. vidutinis metinis bedarbių procentų nuo 16-29 m. amžiaus gyventojų Zarasų rajono savivaldybėje sumažėjo 1,2 proc., Visagino savivaldybėje padidėjo 1,3 proc., Utenos apskrityje padidėjo 0,2 proc., Lietuvoje padidėjo 1.6 proc. [23] (R12)

Zarasų rajono savivaldybėje 2022 m. didžiausia bedarbių grupę sudarė asmenys nuo 50 metų - 622,6 gyventojai, Visagino savivaldybėje tokių gyventojų buvo 597,8 gyventojų. 2023 m. pradžioje besiruošiančių darbo rinkai Zarasų rajono savivaldybėje buvo 471 gyventojas, Visagino savivaldybėje 263 gyventojai. (R13)

VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. 2021 m. pragyvenimo šaltinis didžiausiai gyventojų daliai Zarasų rajono savivaldybėje buvo pajamos iš darbo užmokesčio – 6619 gyventojai arba 44,28 proc. visų savivaldybės gyventojų, senatvės pensijos buvo mokamos 3858 rajono gyventojams arba 25,81 proc. visų gyventojų, šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikomų asmenų Zarasų rajone buvo - 1802 asmenys (vaikai 0 iki 14 m) arba 12,06 proc., iš pašalpų gyveno – 1241 rajono gyventojai arba 8,31 proc., 367 gyventojai vykdė veiklą pagal verslo liudijimą arba 2,46 proc., 931 gyventojas registravo individualią veiklą arba 6,23 proc. kitos veiklos – 132 arba 0,85 proc. visų gyventojų. Visagino savivaldybėje 2021 m. darbo užmokestį gavo 9 459 gyventojai arba , senatvės pensija buvo mokama - 5176 gyventojams, šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikomų asmenų (vaikų nuo 0 iki 14 metų) savivaldybėje buvo - 2 650 gyventojai, iš pašalpų gyveno 1282 rajono gyventojai, 313 gyventojai veiklą vykdė pagal verslo liudijimą, 932 gyventojai vykdė individualią veiklą,

VVG atstovaujamos teritorijos gyventojai, patiriantys socialinę atskirtį.

Skurdą patiriantys asmenys. Ekvivalentines pinigines disponuojamąsias pajamas, mažesnes už skurdo rizikos ribą, Zarasų rajono savivaldybėje 2021 m. gavo 32,1 proc. visų savivaldybės gyventojų (2020 m. – 35,3, 2019 m. – 30,5, 2018 m. – 37,9, 2017 m. – 27,6 proc. gyventojų). Nors nuo 2017 – 2021 m. šis rodiklis sumažėjo 13,04 proc. tačiau išliko aukštas ir nuo Utenos apskrities vidurkio skyrėsi 4,00 proc., Lietuvos vidurkio 12,1 proc. 2021 m. Visagino savivaldybėje siekė 26,8 proc. visų gyventojų (2020 m. – 27, 2019 m. - 28,5, 2018 m. – 30,9, 2017 m. – 26,4 proc. visų savivaldybės gyventojų) ir buvo žemesnis 1,3 proc. nei Utenos apskrityje, tačiau 6,8 proc. aukštesnis nei Lietuvos vidurkis. 2021 m. Utenos apskrityje ekvivalentines pinigines disponuojamąsias pajamas, mažesnes už skurdo rizikos ribą siekė 28,1 proc. nuo visų apskrities gyventojų (2020 m. – 29,4, 2019 m. – 28, 2018 m. – 33,7, 2017 – 30,2 proc. visų savivaldybės gyventojų), Lietuvoje 20 proc. visų šalies gyventojų (2020 m – 20,9, 2019 m. - 20,6, 2018 – 22,9, 2017 m. 22, 9 proc. visų šalies gyventojų). [24] (R14)

Pašalpos. 2021 m. Zarasų rajone socialines pašalpas gavo 1241 gyventojas arba 8,48 proc. visų Zarasų rajono savivaldybės gyventojų (2020 m. - 1256, 2019 m. – 1228, 2018 m. - 1661 gyventojai). Siekiant, kad socialinė pašalpa būtų naudojama tikslingai – 321 asmeniui socialinė pašalpa buvo teikiama nepinigine forma. Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo maisto daaviniai skirti 2029 rajono gyventojams arba 13,87 proc. visų savivaldybės gyventojų (2020 m. – 2094, 2019 m. – 2335, 2018 m. - 2 469 gyventojų). Būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų gavėjų skaičius 2021 metais buvo 1051 gyventojai arba 7,18 proc. visų gyventojų (2020 metais – 1021, 2019 m. – 897, 2018 m. – 1313 gavėjai). 2021 metais 616 moksleiviams buvo suteiktas

nemokamas maitinimas mokyklose (2020 m. – 576, 2019 m. - 448, 2018 m. - 438 mokiniams). [25] (R15)

Visagino savivaldybėje 2021 m. pašalpas gavo 1282 savivaldybės gyventojai arba 6,7 proc. visų savivaldybės gyventojų, 2056 gyventojams buvo mokamos būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (2020 m. 2166, 2019 m. – 2533, 2018 m. – 2488 gavėjai). 2021 metais 854 moksleiviams buvo suteiktas nemokamas maitinimas mokyklose (2020 m. – 614, 2019 m. - 463, 2018 m. - 452 mokiniams). [26] (R16)

Socialinę riziką patiriančios šeimos ir vaikai. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybėse buvo 110 socialinę riziką patiriančių šeimų, kuriose augo 225 vaikai. Paramos šeimai tarnyboje atvejo vadyba buvo taikyta 135 šeimoms, iš jų VVG teritorijoje – 63 šeimoms arba 46,7 proc. visų Zarasų rajono savivaldybės atvejo vadyba taikytų šeimų. Palyginus su 2017 m. duomenimis, šeimų patiriančios socialinę riziką skaičius padaugėjo 44 šeimomis arba 66,6 proc., vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose padidėjo 84 vaikais arba padidėjo 59,57 proc. [27] 2021 metais Visagino savivaldybės teritorijoje buvo 189 šeimos patiriančios socialinę riziką, gavusios socialines paslaugas, šiose šeimose augo 317 vaikų. Paramos šeimai tarnyboje atvejo vadyba buvo taikyta 115 šeimų, kuriose gyveno 205 vaikai. Palyginus su 2018 m. duomenimis, šeimų patiriančios socialinę riziką ir gavusių socialines paslaugas skaičius išaugo 5 šeimomis arba padidėjo 2,17 proc., vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose padidėjo 133 vaikais arba padidėjo 72,29 proc. [28]

Teikiant socialinę pagalbą socialinės rizikos šeimoms, ilgus metus buvo stebima, kad viena aktualiausių šeimos problemų yra tėvų piktnaudžiavimas ir priklausomybė nuo alkoholio, kas lemia vaikų nepriežiūrą, konfliktus ir fizinį bei psichologinį smurtą šeimoje, darbo praradimą, įsiskolinimus.

Asmenys su negalia. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje gyveno 1437 asmenys su negalia, t.y. 9,8 proc. visų savivaldybės gyventojų; iš jų 30 vaikų. 2018 m. 1244 savivaldybės gyventojai turėjo negalią, iš jų 61 vaikas, tai sudarė 7,93 proc. visų savivaldybės gyventojų. Nuo 2018 metų savivaldybėje neįgalumą turinčių asmenų savivaldybėje padidėjo 193 asmenimis arba 1,87 proc. nuo visų savivaldybės gyventojų. 2021 m. 148 Zarasų miesto ir rajono neįgaliems buvo teikiamos paslaugos į namus, iš jų VVG teritorijoje 69 gyventojams arba 45,9 proc. visų asmenų. Nakvynės namuose gyveno 14 asmenų, iš jų 9 gyventojai gyveno ilgiau nei du metus. [29]

Visagino socialinės paramos skyriaus duomenimis 2021 Visagino savivaldybėje gyveno 1236 gyventojai turintys negalią, iš jų 97 vaikai, t. y. 6,8 proc. visų savivaldybės gyventojų turėjo neįgalumą. 2021 m. nakvynės namuose gyveno 21 savivaldybės gyventojas. [30]

2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje pagalba į namus buvo teikiama 888 gyventojams, iš jų 182 vyrams, 706 moterims. (2020 m. – 982, 2019 m. – 459, 2018 m. – 166, 2017 m. - 286 gyventojomis). Nuo 2017 iki 2021 m. paslaugų gavėjų skaičius savivaldybėje išaugo 602 gavėjais arba 322 proc. Visagino savivaldybėje paslaugo į namus teiktos 190 gyventojų, iš jų vyrams - 56 asmenims, 134 moterims (2020 m -159, 2019 m. – 172, 2018 – 145, 2017 m. – 145 gyventojams) 2017 - 2021 m. gyventojų kurie gavo socialines paslaugas į namus padidėjo 45 gyventojais arba 31,04 proc. [31]

Zarasų rajono savivaldybės socialinė paramos skyriaus bei Visagino savivaldybės skyriaus socialinių paslaugų veiklos planuose nurodytos dažniausiai reikalingiausios socialinės paslaugos gyventojams savivaldybėse yra pavėžėjimo paslaugos, pagalba į namus, dienos socialinė globa asmens namuose ar institucijoje ir trumpalaikės / ilgalaikės socialinės globos paslaugos bei aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymas neįgaliųjų poreikiams.

2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje 199 suaugusieji gyventojai turintys negalia gyveno globos namuose (2020 m. – 120, 2019 m. – 118, 2018 m. – 130 gyventojų, 2017 m. – 138 gyventojai). 2017 m. – 2021 m. neįgaliųjų gyvenančių globos įstaigose padidėjo 61 gyventojų arba 44,21 proc. Visagino savivaldybėje globos namuose buvo prižiūrimi 135 negalią turintis suaugusieji gyventojai (2020 m – 92, 2019 m. – 82, 2018 m. – 92, 2017 m. – 99 gyventojai). 2017 m. – 2021 m. neįgaliųjų gyvenančių globos įstaigose padidėjo 36 gyventojų arba 36,37 proc. [32]

Priklausomybės lygos. Pirminės sveikatos priežiūros centro duomenimis 2022 m. dėl alkoholio vartojimo Zarasų rajono savivaldybėje buvo dispanserizuota 330 rajono gyventojų (2021 m. – 329, 2020 m. - 334), iš jų naujai dispanserizuoti metų bėgyje 8 asmenys (2021 m. – 2, 2020 m - 5 asmenys). 2022 Dėl narkotinių medžiagų priklausomybės dispanserizuoti 2 asmens (2021 m. - 1 asmuo, 2020 m. dispanserizuotų asmenų nebuvo). [33]

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Bendra informacija apie ekonominę situaciją. Regiono pramonės bei verslo išsivystymo lygis yra santykinai žemas. Pagal pagrindinius ekonominio lygio išvystymo rodiklius regionas ženkliai atsilieka nuo šalies vidurkio.

2023 m. I ketv. Zarasų rajone buvo registruota 897 ūkio subjektų, o Visagino savivaldybėje – 950, tačiau iš jų veikiančių Zarasų rajone buvo 370, o Visagino savivaldybėje 463 (R24) (Zarasų rajono savivaldybėje bei Visagino savivaldybėje dominuoja labai mažos įmonės, kurių pajamos siekia iki 9 999 Eur, Zarasų rajono savivaldybėje 2023 m. pradžioje registruotos 165 įmonės, arba 44,60 proc. visų savivaldybėje veikiančių įmonių, Visagino savivaldybėje 217 įmonės arba 47,18 proc. visų savivaldybėje veikiančių įmonių (R25), Utenos apskrityje 3450 įmonių arba 38,47 proc. visų veikiančių įmonių, Lietuvoje 37690 įmonių arba 30,78 proc. visų įmonių. Nuo 10 000 iki 49 999,00 Eur pajamų gavo 77 Zarasų rajono savivaldybės įmonės arba 20,81 proc. visų savivaldybėje veikiančių įmonių, Visagino savivaldybėje 92 savivaldybės įmonės arba 20,00 proc. visų savivaldybėje veikiančių įmonių (R26), Utenos apskrityje 767 įmonės arba 22,24 proc. visų apskrities įmonių, Lietuvoje 25 899 įmonės arba 21,15 proc. visų Lietuvoje veikiančių įmonių. [34]

VVG regione vyrauja įmonės, kuriose dirbo 0 iki 4 darbuotojų. 2023 m. pradžioje Zarasų rajono savivaldybėje registruotos 268 veikiančios įmonės turinčios nuo 0 – iki 4 darbuotojų arba 72,44 proc. visų įmonių, Visagino savivaldybėje tokių įmonių buvo 307 arba 66,74 proc. (R27), Utenos apskrityje 2 464 įmonės arba 71,42 proc., Lietuvoje 87 712 arba 71,63 proc. visų įmonių. Nuo 5 iki 9 darbuotojų Zarasų rajono savivaldybėje turėjo 47 įmonės arba 12,71 proc. visų įmonių, Visagino savivaldybėje 76 įmonės arba 16,53 proc. visų įmonių, Utenos apskrityje 441 įmonė arba 12,79 proc. visų įmonių, Lietuvoje 15 713 įmonių arba 12,84 proc. visų įmonių. Visagino savivaldybėje buvo vienintelė įmonė apskrityje kuri turėjo nuo 500–999 darbuotojų. [35]

Palyginus su 2018 m. veikiančių ūkio subjektų Zarasų rajono savivaldybėje išaugo 82 įmonėmis arba 22,16 proc., Visagino savivaldybėje sumažėjo 9 įmonėmis arba 1,96 proc.

2021 metais bendra metinė įmonių apyvarta Zarasų rajono savivaldybėje siekė 129 496 tūkst. Eur ir palyginus su 2019 m. padidėjo 34 229 000 arba 28,85 proc., Visagino savivaldybėje bendra metinė apyvarta siekė 201 149 tūkst. Ir palyginus su 2019 m. padidėjo 3432 tūkst. arba 24,50 proc.

Savarankiškai dirbantys asmenys. Zarasų rajono savivaldybėje turėdami verslo liudijimus 2022 m. dirbo 367 rajono gyventojai (2021 m. - 378 m., 2020 m. – 368, 2019 m. – 405, 2018 m. – 392 gyventojai) (R28). 2022 m. daugiausiai asmenų, turėdami verslo liudijimus, dirbo prekybos srityje – 63 gyventojas, statybos srityje pagal verslo liudijimus dirbo 58 gyventojai, apgyvendinimo (kaimo turizmo) paslaugas teikė – 39 gyventojai, kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų paslaugas teikė - 27 gyventojai. (R29) Lengvatos, įsigyjant verslo liudijimus, atskiroms asmenų grupėms sudarė 2131 tūkst. Eur ir jomis pasinaudojo 228 gyventojai. VVG teritorijoje, išskrus Dusetų miestą) pagal verslo liudijus veiklą vykdė 65 gyventojai (R30) 2021 m. – 47, 2020 m. - 72, 2019 m. - 61, 2018 m. – 59 gyventojai) iš jų daugiausia: apgyvendinimo paslaugų teikimo srityje - 39 asmenys (R31) prekyba ne maisto produktais 9 asmenys, betono, gipso ir cemento gaminių bei dirbinių gamyba ir pastatymas, akmens pjaustymas, formavimas ir apdaila, įskaitant įrašų iškalimą (išpjovimą) paminkliniuose akmenyse – 6 asmenys. [36]

Visagino savivaldybėje 2022 m. turėdami verslo liudijimą dirbo 355 savivaldybės gyventojai (2021 m. - 355, 2020 m. – 361, 2019 m. – 463, 2018 m. – 454 gyventojai). 2022 m. daugiausiai asmenų, turėdami verslo liudijimus, dirbo prekybos srityje - 72 gyventojai, Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla – 49 gyventojai (R32), statybos darbų srityje – 34 gyventojai, Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos paslaugos teikė 38 savivaldybės gyventojai. Lengvatos, įsigyjant verslo liudijimus, atskiroms asmenų grupėms sudarė 3234 tūkst. Eur ir jomis pasinaudojo 204 gyventojai. 2022 m. VVG teritorijoje 7 asmenys vykdė individualią veiklą (2021 m. 21, 2020 m. – 27, 2019 – 23, 2018 m. – 25 gyventojai), iš jų: kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla – 2 asmenys, elektrinių buities reikmenų taisymas – 1 asmuo, fotografavimo veikla (išskyrus fotoreporterių veiklą) – 1 asmuo, trenerių veikla, jei asmuo nėra sudaręs sporto veiklos sutarties (kontrakto) – 1 asmuo, statybos darbai – 1 asmuo, pastatų valymo po statybų darbai – 1 asmuo. [37]

Vidutinis atlyginimas. 2022 m. pabaigoje vidutinis atlyginimas (neto) Lietuvoje buvo - 1184,4 Eur, Utenos apskrityje siekė 961,6 Eur (neto) ir buvo mažiausias ir visų Lietuvos apskričių. Zarasų rajono savivaldybėje 2022 metų pabaigoje vidurinis atlyginimas (neto) buvo 845,7 Eur ir buvo pats mažiausias iš visų savivaldybių apskrityje t. y. 338,7 Eur mažesnis nei Lietuvis vidurkis arba 29,6 proc. ir 115,9 Eur mažesnis nei vidutinis atlyginimas Utenos apskrityje arba mažesnis 12,06 proc. (R33) Visagino savivaldybėje vidurinis atlyginimas (neto) buvo 1 032,10 Eur, pagal atlyginimo vidurki savivaldybė buvo 16 vietoje tarp visų Lietuvos savivaldybių ir didžiausias Utenos apskrityje t. y. 152,3 Eur, bet mažesnis nei Lietuvos vidurkis arba 12,86 proc., (R34) Utenos apskrities vidurkį viršijo 70,5 Eur arba 6,77 proc. [38]

Investicijos ir Europos fondų pritraukimas. Pagal tiesioginių užsienio investicijų dydį, tenkantį vienam gyventojui, Zarasų rajono savivaldybė užima paskutinę vietą tarp Utenos apskrities savivaldybių, Visagino savivaldybė buvo antra po Utenos savivaldybės Zarasų rajono savivaldybėje 2021 m. pabaigoje vienam rajono gyventojui teko 273 Eur tiesioginių užsienio investicijų, Visagino savivaldybėje - 603 Eur (R35) kai tuo tarpu Utenos apskrityje - 1714 Eur, vienam Lietuvos gyventojui 9961 Eur. tiesioginių investicijų. Palyginus su 2019 m. tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui Zarasų rajono savivaldybėje išaugo 99 Eur arba išaugo 43,10 proc., nors Zarasų rajono savivaldybėje 2021 m. pabaigoje vienam rajono gyventojui, Visagino savivaldybėje išaugo 83 Eur arba 16,00 proc. [39]

Materialinės investicijos. Tai išlaidos skirtos ilgalaikiam materialiajam turtui, kuris bus naudojamas ilgiau nei vienus metus, įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). 2021 m. laikotarpio pabaigoje materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui Utenos apskrities, Zarasų rajono savivaldybės bei Visagino savivaldybės mastu žymiai atsiliko nuo Lietuvos Respublikos vidurkio. 2021 m pabaigoje vienam Lietuvos gyventojui vidutiniškai teko 3718 Eur materialinių investicijų, vienam Utenos apskrities gyventojui teko 1254 Eur materialinių investicijų, Zarasų rajono savivaldybės gyventojui teko 768 Eur materialinių investicijų arba 484 proc. mažiau nei šalies vidurkis ir 163 proc. mažiau nei Utenos apskrities vidurkis. Visagino savivaldybės gyventojui teko 918 Eur. materialinių investicijų arba 405 proc. mažiau nei Lietuvos vidurkis ir 36 proc. mažiau nei Utenos apskrities vidurkis. Lyginant rodiklį su 2018 m. materialinės investicijos vienam Lietuvos gyventojui padidėjo 1131 Eur arba 30,15 proc., Utenos apskrities gyventojui padidėjo 107 Eur arba 9,33 proc., Zarasų rajono savivaldybėje 2018 m. – 2021 m, materialinės investicijos tenkančios vienam savivaldybės gyventojui padidėjo 159 Eur arba 26,11 proc. Visagino savivaldybėje 2018 – 2021 metais vienam gyventojui tenkančios materialines investicijas sumažėjo 1165 Eur arba sumažėjo 44,08 proc. [40]

Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės indelis į regiono ekonomika. Vietos VVG teritorijoje 2016 - 2022 m. buvo įgyvendintas 32 vietos projektai, iš Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės dvisektorės strategijos lėšų iš jų: 7 bendruomenės veiklos, jaunimo užimtumo, mokymų projektai, 4 viešų pastatų (bendruomenės namų) pritaikymo bendruomenės poreikiams projektai, 1 viešų erdvių tvarkymo projektai, 3 socialinio verslo projektai (R37), 16 verslo projektai, VVG regione sukurtos 19 darbo vietų. 2023 m. įgyvendinama 12 vietos projektų, iš jų: 3 viešų pastatų (bendruomenės namų) pritaikymo bendruomenės poreikiams projektai, 3 vnt. viešų erdvių tvarkymo projektai, 1 bendruomeninio verslo projektas, (R38) 6 verslo projektai.

Pagal šias investicijas daugiausiai lėšų skirta Dusetų seniūnijai - 419897,00 Eur, Salako seniūnijai 199 457,00 Eur, Zarasų kaimiškajai seniūnijai - 157657,00 Eur, Suvieko seniūnijai - 74397,00 Eur, Degučių seniūnijai - 88 809,00 Eur, mažiausiai lėšų skirta – Imbrado seniūnija - 41035,00 Eur Visagino 60392,00 Eur. Pagal investicijas vienam seniūnijos gyventojui daugiausia lėšų skirta Visagino rajono savivaldybės gyventojui – 319 Eur/ vienam gyventojui, Salako seniūnijos gyventojui 263 Eur/ vienam gyventojui, Vienam Antalieptės seniūnijos gyventojui teko – 233 Eur. vienam Dusetų seniūnijos gyventojui – 191 Eur, mažiausiai teko vienam Zarasų rajono teritorijai – 140 Eur/vienam gyventojui, Imbrado seniūnijos gyventojui teko 48 Eur, Antazavės seniūnijos gyventojui 45 Eur. [41]

Žemės ūkis. VVG teritorija pasižymi santykinai mažesne žemės ūkio naudmenų dalimi, nes ženkliai didesnę teritorijos dalį užima vandenys ir miškai. Tokia išskirtinė rajono žemės fondo struktūra parodo, kad ši teritorija pasižymi ne tik vaizdingu kraštovaizdžiu, bet ir neužterštomis žemės ūkio naudmenomis, o tai leidžia užauginti natūralius ir ekologiškus žemės ūkio produktus, vis labiau

vertinamus Lietuvoje ir užsienio šalyse. (R39). 2022 m. VVG teritorijoje buvo registruoti 1758 ūkininkų ūkis, iš jų Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje 1755 ūkiai, Visagino savivaldybės teritorijoje 3 ūkiai. (R40) 2018 – 2021 m. laikotarpiu ūkių skaičius VVG teritorijoje sumažėjo 300 ūkių arba 17,09 proc., ataskaitiniu laikotarpiu ūkiu mažėjimas vyko Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje, Visagino savivaldybėje ataskaitiniu laikotarpiu padidėjo 2 ūkiais. 2021 m. vidutinis vieno ūkio dydis Lietuvoje buvo 15,55 ha, Utenos apskrityje 14,06 ha, Zarasų rajono savivaldybėje 14,63 ha, (R41) Visagino savivaldybėje 4,35 ha. Palyginus su 2018 m. pabaiga vidutinis vieno ūkio žemės plotas Lietuvoje padidėjo 5,02 ha, Utenos apskrityje padidėjo 4,68 ha, Zarasų rajono savivaldybėje 3,11 ha, Visagino savivaldybėje sumažėjo 2,83 ha. [42]

2021 m. pagal ūkyje naudojamą žemės plotą VVG teritorijoje vyravo smulkūs ūkiai (R42), kurie disponavo nuo iki 5 ha žemės, tokių ūkių buvo 677 ūkiai arba 37,50 proc. visų ūkių, 405 ūkiai naudojami nuo 5 iki 10 ha tai sudarė proc. 22,50 proc. visų ūkių, nuo 10 iki 50 ha valdė 620 ūkių arba 34,47 proc. visų ūkių, nuo 50 ha iki 100 ha naudojami 70 ūkiai tai sudarė 3,86 proc. visų ūkių, nuo 100 ha iki 500 ha VVG teritorijoje buvo 30 ūkių arba 1,67 proc. visų ūkių. Lyginant su 2018 m. pabaiga ūkių kurie disponavo iki 5 ha žemės sumažėjo 291 ūkiu arba 30,06 proc., ūkių kurie valdė 5-10 ha žemės sumažėjo 5 ūkiais arba 1,22 proc. VVG teritorijoje esančių ūkių nuo 10 ha iki 50 ha padidėjo 101 ūkiu arba 19,46 proc., ūkių kurie valdė nuo 50 ha iki 100 ha padaugėjo 6 ūkiais arba 8,57 proc. ir ūkių kurie turėjo nuo 100 iki 500 ha padidėjo 14 ūkių arba 46,6 proc. [43]

2022 m. pabaigoje žemės ūkio veikla užsiėmė 30 juridiniai asmenų, iš jų 28 registruoti Zarasų rajono savivaldybėje, 2 Visagino savivaldybėje. Žemės ūkio veikla 2022 metais VVG teritorijoje užsiėmė 402 fiziniai asmenys iki 40 metų arba 12,39 proc. visų fizinių asmenų, 1513 fizinių asmenų nuo 40 iki pensinio amžiaus arba 46,65 proc. visų fizinių asmenų ir 1328 pensinio amžiaus fizinių asmenų. arba 40,96 proc. visų ūkininkų. 2018- 2022 m. juridinių asmenų užsiimančiais žemės ūkio veikla sumažėjo 7 asmenimis arba 20 proc., fizinių asmenų, kurie užsiėmė žemės ūkio veikla iki 40 m. padaugėjo 25 fiziniais asmenimis arba 6,63 proc. asmenų nuo 40 m. iki pensinio amžiaus padaugėjo 17 asmenų arba 1,12 proc., pensinio amžiaus fizinių asmenų, kurie užsiiminėjo žemės ūkio veikla sumažėjo 124 asmenimis arba 9,33 proc. [44]

VVG teritorijos ūkininkai, žvelgdami į perspektyvą ir didėjančius reikalavimus dėl klimato kaitos, augančius pajamų praradimus vis labiau ieško galimybių kooperuotis bei perdirbti savo produkciją. VVG regione veikia 2 žemės ūkio kooperatyvai, kurie jungia mėsinčių galvijų augintojus. Kooperatyvo nariai ne tik augina mėsinčius galvijus, tačiau patys perdirba ir realizuoja savo produkciją. 2022 metais Lietuvos ūkininkų sąjungos Zarasų skyrius Dusetų seniūnijoje įrengė galvijų skerdimo bei mėsos išpjautymo cechus. (R43).

Turizmas. Turizmas yra prioritetinga Zarasų rajono savivaldybės plėtros sritis. Savivaldybės teritorijos gamtinės sąlygos lemia santykinai aukštą turizmo plėtojimo potencialą, kuris sąlygoja aukštą vietinio ir regioninio lygmens lankymo paklausos lygį. Susiformavo patrauklios kultūrinio turizmo tradicijos, gausūs rekreaciniai išteklių sąlygoja kurortinės plėtros kryptis. Zarasų rajone, VVG teritorijoje labiausiai paplitusi ir išvystyta turizmo forma kaimo turizmas. (R44) 2023 m. pradžioje apgyvendinimo paslaugas teikė 3 Zarasų rajono savivaldybėje esančios klasifikuojamos įstaigos, iš jų 2 įstaigos Zarasų mieste (kokybės lygis - 1 žvaigždutė), viena VVG teritorijoje (kokybės lygis – 4 žvaigždutės) Neklasifikuojamas apgyvendinimo paslaugas Zarasų rajono savivaldybėje teikė 67 apgyvendinimo įstaigos. (R45) VVG teritorijoje apgyvendinimo paslaugas teikė 54 turizmo sodybos, daugiausia turizmo sodybų buvo Dusetų seniūnijoje – 21 sodyba, Salako seniūnijoje – 10 sodybų, Zarasų kaimiškoje seniūnijoje – 7 sodybos. 2023 m. pradžioje trumpalaikio apgyvendinimo paslaugas VVG teritorijoje teikė 2 sodybos, poilsio namų paslaugas teikė 1 sodyba, nakvynės namų paslaugų teikė 4 sodybos, turistinės stovyklos paslaugas teikė 2 įstaigos. Daugiausiai darbuotojų kaimo turizmo sektoriuje dirbo įsigijus verslo liudijimą, 2021 m. juos buvo įsigiję 43 darbuotojai (2020 m. – 42 darbuotojai). [45] (R46)

Zarasų rajono savivaldybėje veikė 26 stovyklavietės/kempingai, iš kurių 24 veikė VVG teritorijoje. [46] (R47)

Pagrindiniai turizmo išteklių Visagino savivaldybėje susiję su Ignalinos atominė elektrine, urbanistiniu paveldu, daugiatautiškumu bei gamtos objektais. Visagino savivaldybėje yra keli lankytini objektai: Ignalinos atominės elektrinės informacijos centras; Ignalinos atominės elektrinės valdymo

skydo simulatorius. 2021 m. pabaigoje Visagino savivaldybėje veikė 1 viešbutis, 1 nakvynės ir pusryčių paslaugas teikianti įstaiga ir 1 nakvynių namų paslaugas teikianti įstaiga „Visagino parkas“, prie Visagino ežero pakrantės, teikiamos stovyklavietės paslaugos. [47] (R48)

Turizmo sektorius Zarasų rajone kasmet plečiasi, didėja poilsiautojų srautai. Viena iš Zarasų krašto turizmo plėtros silpnybių – aukšto lygio viešbučio stoka, o iš stiprybių - pakankamai didelis kaimiškų turizmo sodybų skaičius. Zarasų kraštas išsiskiria savo gamta, nuo seno stebina ežeringumu, kalvotumu, gaiviu oru, rekreaciniu potencialu, daug lankomų kultūrinių paveldo ir gamtinių objektų, kurie nėra pilnai išnaudojami ir įveiklinami. Neišnaudojamas vietinių ūkininkų, amatininkų, vietos bendruomenių potencialas. Trūksta teikiamų paslaugų, pramogų įvairovės, kad atvykusį turistą galima būtų sudominti ilgesnį laiką. Suteikti ne tik nakvynę, užimtumo, aktyvaus poilsio ir kt. paslaugas. (R49)

Bendruomeninio, socialinio verslo tendencijos. Zarasų rajono savivaldybėje buvo registruotos 28 kaimo bendruomenės, Visagino savivaldybėje kaimo bendruomenių nebuvo. [48]

2022 m. akredituotas socialines paslaugas VVG teritorijoje 9 nevyriausybinės organizacijos: (R50) 4 bendruomenės ir 1 draugija, 4 viešosios įstaigos iš jų: Dusetų bendruomenė, Salako bendruomenė „Sakalas“, Zarasų rajono Sadūnų kaimo bendruomenė, Zarasų rajono Samanių bendruomenė „Dvargantis“, VšĮ „Žvaigždynai“ teikė - vaikų socialinės priežiūros paslaugas vaikų dienos centre, paslaugų gavėjų skaičius – 66 vaikai, Zarasų rajono neįgaliųjų draugija teikė individualios pagalbos neįgaliajam paslaugas, neįgaliųjų meninių gebėjimų lavinimo paslaugas, informavimo, konsultavimo paslaugas. Socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo socialinę riziką patiriantiems vaikams ir jų šeimoms, vaikams su negalia ir jų šeimoms, suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims ir jų šeimoms, socialinę riziką patiriančioms šeimoms, iš pataisos įstaigų paleistiems asmenims, nuo kurių paleidimo iš pataisos įstaigos dienos praėjo ne daugiau nei 12 mėnesių, kitiems asmenims ir jų šeimoms, psichologinę pagalbos paslaugas teikia VšĮ „Neformalaus ugdymo namai“. Pagalbos į namus paslaugos suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms teikia VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“. [49] (R51)

Daugiausia NVO sektoriaus viešųjų paslaugų teikėjų veiklą vykdė Antalieptės seniūnijoje – 4 NVO organizacijos, Dusetų seniūnijoje – 3 NVO organizacijos, Salako, Suvieko seniūnijose po vieną NVO organizacija, 5 Zarasų rajono savivaldybės organizacijose bei Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje NVO sektorius socialinių paslaugų neteikė.

Pasinaudojus 2014- 2020 m. Kaimo plėtros programa ir Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės strategijos įgyvendinimo lėšomis VVG teritorijoje pastebimas bendruomeninio, socialinio verslo didėjimas. Daugiausiai tai edukacinės programos, siūlomos vietos gyventojams ir turistams, taip pat maitinimo, apgyvendinimo paslaugos. Bendruomenė „Šlyninkos vandens malūnas“ turistams siūlo edukacines programas „Duonos kelias“, „Lino kelias“, ekskursiją po 300 metų vandens malūną, prekiauja sertifikuotais, į kultūros paveldo registrą įtrauktais duonos gaminiais, įvairių rūšių miltais; teikia maitinimo paslaugas. Vajasiškio kaimo bendruomenė – turistams siūlo edukacinę programą „Senolių kaimas“. programos metu kartu su bendruomenės nariais galima pasimokyti senovinių amatų - siūloma išmokti vepti, austi, vyti virves, drožti, dalyvauti senovinėje teminėje vakaronėje. Bendruomenė teikia maitinimo, apgyvendinimo paslaugas. VšĮ „Inovatorių slėnis“ vietos gyventojams ir turistams siūlo maitinimo, apgyvendinimo paslaugas, rengia Pameistrystė MEDINO dirbtuvėse, edukacija, edukacija butyne, organizuoja įvairios tematikos renginius, stovyklas, turistinius žygius baidarėmis, dviračiais. Baibių bendruomenė, Vajasiškio bendruomenė Antalieptės kaimo bendruomenė, Dusetų bendruomenė teikia išvažiuojamojo maitinimo paslaugas. (R52)

Visagino savivaldybėje Regioninė asociacija „Gyvūnų šansas“ įgyvendinusi projektą iš Zarasų – Visagino regiono vietos grupės dvisektorės strategijos lėšų 2021 m. pradėjo socialinį verslą ir vietos gyventojams pradėjo teikti kačių viešbučio paslaugas. [50]

Nors 2018 – 2022 m. VVG teritorijoje pastebimas NVO bendruomeninio, socialinio verslo didėjimo tendencijos, tačiau jis yra nepakankamas siekiant NVO atsparumo ir finansinės nepriklausomybės. NVO sektorius pasyviai dalyvauja viešųjų paslaugų teikime, neformalaus ugdymo procese, nepakankamai išnaudojami vietos resursai, įrengta ar atnaujinta infrastruktūra. VVG teritorijos socialines paslaugas teikiančios NVO pasiskirsčiusios rajone netolygiai. (R53)

VVG teritorijos gyventojų užimtumas ir nedarbas. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybėje buvo užregistruoti 1175 bedarbiai iš jų ilgalaikiai bedarbiai – 662 gyventojai, vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų siekė 13,2 proc., Visagino savivaldybėje 2022 m. užregistruoti 1218 bedarbiai iš jų ilgalaikiai bedarbiai 302 gyventojai, vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų šiekė 10,9 proc. tuo tarpu Utenos apskrityje šis rodiklis siekė 10,8 proc., šalyje – 9,0 proc. 2018 - 2022 m. laikotarpiu Zarasų rajono savivaldybėje bedarbių gyventojų sumažėjo 215 savivaldybės gyventojais arba 18,32 proc., vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Zarasų rajono savivaldybėje sumažėjo 3,60 proc., Visagino savivaldybėje 2018 -2022 m. laikotarpiu darbo neturinčiu darbingo amžiaus gyventojų sumažėjo 281 gyventojų arba 23,07 proc., bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų 2,1 proc., Utenos apskrityje sumažėjo 1,6 proc., Lietuvoje padidėjo 0,60 proc. [51]

Zarasų rajono savivaldybėje 2022 m. vidutiniškai buvo 141 gyventojas bedarbis nuo 16-29 m. arba 6,5 proc. visų savivaldybės gyventojų nuo 16 - iki 29 metų, Visagino savivaldybėje tokių gyventojų buvo 170 gyventojų arba 8,3 proc. visų savivaldybės gyventojų nuo 16 - iki 29 metų proc., Utenos apskrityje 5,7 proc., Lietuvoje 6,7 proc. 2018 - 2022 m. vidutinis metinis bedarbių procentų nuo 16-29 m. amžiaus gyventojų Zarasų rajono savivaldybėje sumažėjo 1,2 proc., Visagino savivaldybėje padidėjo 1,3 proc., Utenos apskrityje padidėjo 0,2 proc., Lietuvoje padidėjo 1,6 proc.

Zarasų rajono savivaldybėje 2022 m. didžiausia bedarbių grupę sudarė asmenys nuo 50 metų - 622 gyventojai, Visagino savivaldybėje tokių gyventojų buvo 597 gyventojų. 2023 m. pradžioje besiruošiančių darbo rinkai Zarasų rajono savivaldybėje buvo 471 gyventojas, Visagino savivaldybėje 263 gyventojai. [52]

Laisvų darbo vietų skaičius. LR Užimtumo tarnybos duomenimis 2022 metų pabaigoje buvo laisvos 10,3 darbo vietos, Visagino savivaldybėje 52,4 laisvos darbo vietos. 2018 – 2022 m. laikotarpiu laisvu darbo vietų mažėjo - Zarasų rajono savivaldybėje buvo 2018 m. – 27,8 darbo vietos, Visagino savivaldybėje – 72 darbo vietos. [53] (R54)

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Nevyriausybinės organizacijos (NVO). Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis 2023 m. Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje registruota 124 NVO, jų 111 registruotos Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje bei 13 Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje.

Zarasų rajono savivaldybėje, teritorijoje registruotos 57 asociacijos, 10 jaunimo organizacijų, 11 sporto klubų, 10 religinių bendruomenių, 15 žvejų ir medžiotojų draugijų, 6 labdaros bei paramos fondai, 4 neįgaliųjų organizacijos, 2 moterų organizacijos. Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje veikė 2 asociacijos, 1 klubas bei 10 profesinės sąjungos organizacijų. [54] (R55)

2023 m. Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje veikė 28 kaimo bendruomenės.[55] Zarasų bendruomenių asociacijos pateikta informacijos duomenimis 2022 m. kaimo bendruomenių veikloje bendrai dalyvavo 1196 rajono gyventojai arba 17,74 proc. visų Zarasų rajono kaimo teritorijos gyventojų nuo 16 metų. daugiausiai narių turėjo Šniukštų kaimo kartų bendrija turinti 171 narį, turėjo Salako bendruomenė „Sakalas“ – 150 narių Antazavės bendruomenės centro Zarasų rajono Sadūnų bendruomenės veikloje dalyvavo po 100 narių. Mažiausiai narių, Biržūnų bendruomenė „Biržūnėlis“ – 28 nariai, Štadvilių bendruomenė – 30 narių. Palyginus su 2015 m. VVG teritorijoje registruotų NVO išaugo 8,33 proc., kaimo bendruomenių skaičius išaugo 7 bendruomenėmis arba 25 proc. [56]

Švietimo sistema. Zarasų rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyrius duomenimis 2022 metais VVG teritorijoje veikė viena profesinio rengimo mokykla. dvi gimnazijos, Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijos Salako ugdymo skyrius, Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos Turmanto ugdymo skyrius. Kazimiero Būgos gimnazija turi priešmokyklinio ugdymo skyrių „Sartukas“ Dusetų mst., Zarasų „Lakštingalos“ mokykla ikimokyklinį ugdymą vykdo Magučių skyriuje. 2021 m. rugsėjo 10 d. Dusetų meno mokykla buvo prijungta prie Zarasų meno mokyklos ir tapo Zarasų meno mokyklos Dusetų meno skyriumi. Po meno mokyklų sujungimo rajone veikia 2 neformaliojo ugdymo švietimo įstaigos: Zarasų meno mokykla, kuri turi Salako muzikos ir Dusetų meno skyrius (joje mokosi 309 mokiniai). Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje švietimo įstaigų nėra.

Dėl mažo vaikų skaičiaus Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijos Suvieko ugdymo skyriuje nuo 2017–2018 m. m. nekomplektuojamos pradinio ugdymo klasės, 2019 m. Turmanto pagrindinė mokykla reorganizuota į Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos Turmanto ugdymo skyrių, Salako pagrindinė mokykla reorganizuota į Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijos Salako ugdymo skyrių. [57]

Bendrasis ugdymas. 2021 m. VVG teritorijoje esančiose bendro ugdymo mokymo bendrai mokėsi 364 mokiniai arba 25,82 proc. viso rajono mokinių (2020 m. – 415 mokinių, 2019 m. -). 2021 m. daugiausiai mokinių VVG teritorijoje mokėsi Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijoje (197 mokiniai), Antazavės Juozo Gruodžio gimnazijoje (100 mokinių), mažiausiai Turmanto ugdymo skyrius (8 mokiniai), Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos Magučių ugdymo skyrius (7 mokiniai). 2019 – 2021 m. laikotarpiu mokinių skaičius sumažėjo 133 mokiniais arba 25,76 proc. Daugiausiai mokinių sumažėjo Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijoje – 35 mokiniais arba 15,08 proc. 2019 m. pertvarkius Salako pagrindinio ugdymo mokyklą į Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijos Salako ugdymo skyrius, mokinių skaičius sumažėjo 97 mokiniai arba 362 proc., Turmanto pagrindinio ugdymo mokyklą pertvarkius į Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos Turmanto ugdymo mokinių skaičius sumažėjo 34 mokiniais arba 190 proc. [58]

2021 m. Zarasų rajono savivaldybės bendrojo lavinimo įstaigose dirbo 154 pedagogai (2020 m. – 161, 2019 m. – 179 pedagogai). 2019 – 2021 m. dirbančių pedagogų sumažėjo 25 pedagogais arba 13,96 proc. Sensta švietimo bendruomenė, labai mažai jauno amžiaus mokytojų dirba Zarasų rajono švietimo įstaigose. 2021 m. Bendrojo ugdymo mokyklose dirbo 23 jaunesni nei 50 metų mokytojai arba 20 proc. visų rajono pedagogų, 61 pedagogas, kurio amžius buvo nuo 50 – iki 59 metų pedagogai sudarė 53,00 proc. visų pedagogų, 31 pedagogas kurių amžius buvo 60 metų ir vyresnio amžiaus, tai sudarė 27 proc. visų rajono pedagogų, 17 proc. [59] Mažėjant mokinių skaičiui ir vis labiau švietimo paslaugas koncentruojant Zarasų mieste labai svarbus faktorius yra mokinių pavėžėjimas 2021 m. į rajono bendrojo ugdymo mokyklas ir iš jų buvo pavežami 536 mokiniai (iš jų 118 turintys specialiųjų ugdymosi poreikių): iš jų 148 mokiniai – maršrutiniu transportu, 327 – mokykliniais autobusais, 61 – privačiu transportu. Dėl šalyje paskelbto karantino pavėžėjimas buvo organizuotas ne pagal patvirtintus maršrutus – į mokyklą buvo vežami priešmokyklinio ugdymo grupės vaikai, pradinių klasių ir mokiniai bei tie 1–12 klasių mokiniai, kurie neturėjo sąlygų ir negalėjo mokytis nuotoliniu būdu namuose.. Palyginus su 2018 m. pavežamu moksleivių skaičius sumažėjo 99 moksleiviais arba 15,59 proc. [60]

Profesinis ugdymas. Zarasų rajono Dimitriškių kaime veikia Zarasų profesinė mokykla. Mokykla – valstybės viešoji įstaiga, kurios pagrindinė veiklos sritis – švietimas, pagrindinė švietimo veikla – profesinis mokymas, pirminio ir tęstinio profesinio mokymo programos, vidurinio ugdymo programa, kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo, neformalaus švietimo programos. Mokykloje profesinis mokymas vykdomas pagal šias švietimo sritis: paslaugų asmenims, inžinerijos, sveikatos priežiūros, žemės ūkio, verslo ir administravimo, socialinės gerovės, architektūros ir statybos, gamybos ir perdirbimo. 2020 metais Licencija papildyta menų sritimi 2021 m. mokykloje mokėsi 445 mokiniai. Į mokyklą priimami tiek vidurinį išsilavinimą turintys, tiek nebaigę pagrindinio ugdymo programos pirmosios dalies (8 klasių). Mokykloje įsteigtas gimnazijos skyrius, todėl baigusieji įgyja brandos atestatą ir profesinio mokymo diplomą. Taip pat mokykloje vykdomas suaugusiųjų mokymas. [61]

(R55)

Neformalus ugdymas. Zarasų rajone veikia 2 neformaliojo vaikų švietimo įstaigų (meno mokyklos ir sporto centro). [62] Zarasų rajono savivaldybėje neformaliojo švietimo įstaigas 2021 m. lankė 521 mokinys (2020 m. – 544 mokiniai, 2019 m. – 582). Per analizuojamą laikotarpį mokinių lankančių neformalia švietimo įstaigas rajone sumažėjo 61 mokiniu arba 6,53 proc. [63] 2020 metais 63,70 proc. Zarasų rajono mokinių dalyvavo neformaliojo ugdymo procese, iš jų: 68,64 proc. mieste gyvenantys mokiniai, ir 31,36 proc. kaime gyvenantys mokiniai. Palyginus su 2018 m. bendrai neformalaus ugdymo veiklose dalyvaujančių mokinių skaičius sumažėjo 5,47 proc., iš jų neformalaus švietimo veikloje dalyvaujančių miesto vaikų skaičius padidėjo 1,25 proc., kaime gyvenančių vaikų sumažėjo – 1,97 proc. Pagrindinės kaimo vaikų dalyvaujančių neformalaus ugdymo procese mažėjimo priežastis yra tai, kad neformalaus ugdymo paslaugos yra teikiamos Zarasų mieste ir Dusetų mieste. Kaime gyvenantys ir mieste besimokantys mokiniai po pamokų yra parvežami į namus, o dauguma tėvų dienos metu dirba arba neturi sąlygų ir lėšų užtikrinti vaikų pavėžėjimą ir dalyvavimą neformaliame ugdyme. [64]

Rajone neformalųjį suaugusiųjų švietimą vykdo Zarasų švietimo pagalbos tarnyba, Zarasų trečiojo amžiaus universitetas, Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Zarasų krašto muziejus, Zarasų žemės ūkio mokykla, Zarasų kultūros centras, Zarasų kultūros centras Dusetų dailės galerija ir kt. [65]

Socialinės paslaugos. 2023 m. pradžioje Zarasų rajone paslaugas teikia 15 įstaigų, iš jų 10 registruotų VVG teritorijoje. Akredituotas paslaugas teikė 13 įstaigų, iš jų 10 įstaigų VVG teritorijoje. [66]

VVG teritorijoje veikia Salako socialinės globos namai yra socialinių paslaugų įstaiga, kurios paskirtis – užtikrinti ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą nesavarankiškiems ar iš dalies savarankiškiems senyvo amžiaus asmenims ar suaugusiems asmenims su negalia, kurie negali gyventi savarankiškai. Salako socialinės globos namuose yra 30 vietų, kuriuose teikiamos trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos. Kiekvienais metais juose gyvena 30 senyvo amžiaus gyventojų ir žmonių su negalia. Salako socialinės globos namų veikla yra licencijuota. [67]

VVG teritorijoje socialines paslaugas teikė 6 viešos įstaigos bei 4 bendruomenės, 1 šeimyna. Lyginant su visos Lietuvos pasiskirstymu, Zarasų rajone gana didelę gyventojų dalis gyvena kaime, tačiau pagal socialinių paslaugų analizės rezultatus beveik visos socialinių paslaugų įstaigos yra susitelkusios Zarasų mieste arba arti miesto. (R56). Vadovaujantis Zarasų rajono socialinių paslaugų centro duomenimis, pagalbos namuose paslaugų ir dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose poreikis didėja. Didžioji Zarasų rajono gyventojų dalis gyvena kaime, todėl itin didelis dėmesys turi būti skiriamas kaime ir vienkiemiuose gyvenančių asmenų socialinių paslaugų plėtojimui ir socialinės atskirties prevencijai. (R57) Visuomenė sensta, taigi šių paslaugų reikės daugiau. Taigi, senyvo amžiaus asmenys ir asmenys su negalia bei jų šeimos, vieni gyvenantys asmenys ir bendrai gyvenantys asmenys, auginantys vaikus bei asmenys, patyrę socialinę riziką, yra pagrindiniai paslaugų gavėjai Zarasų rajone. [68] (R58)

Kultūros įstaigos. Kultūros įstaigų pagrindinis tikslas – tenkinti vietos bendruomenės kultūrinius poreikius, plėtojant meninę, švietėjišką (edukacinę), informacinę veiklą, organizuojant valstybines, kalendorines ir bendruomenines šventes.

Zarasų rajono savivaldybės kultūros centras užtikrina profesionaliojo ir mėgėjiško meno sklaidą Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje. 2021 metų pabaigoje VVG teritorijoje veikė Zarasų rajono savivaldybės kultūros centro Salako teritorinis padalinys, Turmanto teritorinis padalinys, kaimiškieji skyriai Aviliuose, Imbrade, Degučiuose, Suvieke ir Samaniuose. Zarasų rajono savivaldybės kultūros centro duomenimis 2021 metų pabaigoje VVG teritorijoje veikė 19 mėgėjų meno kolektyvų (2020 m. – 27, 2019 m. – 23, 2018 m. – 28 meno mėgėjų kolektyvai), kurie bendrai 2021 metais jungė 182 narius. (2020 m. – 221, 2019 m. – 183, 2018 m. – 217 meno kolektyvų narių). (R59) Rajone veiklą vykdo kaimo kapelos, suaugusių ir vaikų folkloro ansambliai, pop. Muzikos atlikėjai, sportinių šokių kolektyvai, vaikų ir suaugusių teatrai. Zarasų rajono savivaldybės žymiausi meno kolektyvai: Samanių kaimo kapela, kapela „Sadūnai“, folkloro ansamblis „Seluona“, tautinių šokių kolektyvai „Ežerūnas“, moterų vokalinis ansamblis „Rasos“, mišrus choras „Gelmė“, vaikų ir jaunimo teatro grupė „Laganinas“.

Zarasų rajono savivaldybės kultūros centro duomenimis 2021 metais VVG teritorijoje organizuoti 178 renginiai (2020 m. – 84, 2019 m. – 229, 2018 m. – 249 renginiai), kuriuose apsilankė lankytojų 18760 (2020 m. – 15163, 2019 m. – 22567, 2018 m. – 29832 lankytojai). VVG atstovaujamoje teritorijoje vyksta tradiciniai renginiai, iš kurių žinomiausi - Lietuviškos muzikavimo festivalis „Gieda gaideliai“, vaikų ir jaunimo folkloro festivalis „Zalvynė“, festivalis „Tundra“. Kasmet seniūnijos kartu su vietos bendruomenėmis, organizuoja kaimo festivalius „Vasara kaime“, iš kurių žymiausias - Dusetų kraštiečių šventė, Šv. Petro ir Povilo atlidai Salake, Antalieptės festivalis „Basomis“, „Antalieptės gospadinių šventė“, rudens šventė Dusetose. [69] (R60)

Dusetų miestelyje kultūrinę veiklą vykdo kultūros centras „Dusetų dailės galerija“ Kultūros centras Dusetų dailės galerija turi du skyrius: Antazavėje ir Antalieptėje. Kultūros centras Dusetų dailės galerija rengia klasikinės ir populiariosios muzikos koncertus, susitikimus, kūrybos vakarus, vakarones, rodomi kino filmai, spektakliai). Organizuojamos dailės ir fotografijos parodos, plenerai, simpoziumai, leidžiami informaciniai leidiniai, meno albumai. Nuo 2008 metų kuriamas Dusetų skulptūrų parkas. Kultūros centre „Dusetų dailės galerija“ 2021 m veikė 12 meno saviveiklos kolektyvų (2020 m – 12, 2019 m. – 14, 2018 m. – 14 meno kolektyvų), kuriuose 2021 m. dalyvavo 109 saviveiklos dalyviai (2020 m. - 109, 2019 m. – 133, 2018 m. – 133 meno saviveiklos dalyviai. [70] (R61)

Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje kultūros centrų nėra.

Bibliotekos. 2022 m. Zarasų rajono centralizuotą bibliotekų tinklą sudarė centrinė biblioteka su 16 struktūrinių teritorinių padalinių. Atstumas tarp rajone išdėstytų bibliotekų vidutiniškai yra 8,8 km. (R62) Daliai nutolusių kaimų ir vienkiemių gyventojų bibliotekos yra nepasiekiamos. 2022 m. pabaigoje VVG atstovaujamoje teritorijoje buvo: 3 miestelių struktūriniai teritoriniai padaliniai, 13 kaimo struktūrinių padalinių. Nuo 2018 m. VVG teritorijoje esančių bibliotekos filialų tinklas nepakito. 2022 m. birželio 17 dieną oficialiai atidaryta Antazavės dvaro biblioteka, įkurta neoklasicistinio stiliaus Antazavės dvaro rūmų pirmame aukšte. Suformuotas specializuotas literatūros fondas: meno albumai apie dvarus, literatūra apie dvarų kultūrą, maistą, architektūrą. Atskirą dalį sudaro kraštotyros literatūra apie Emiliją Pliaterytę ir Antazavės dvaro istoriją. [71]

2022 m. pabaigoje Zarasų rajono savivaldybė bibliotekos sistemoje buvo registruoti 4824 vartotojai arba sutelkta 32,6 % (2021 m. – 33,3 %) visų gyventojų. VVG teritorijoje – miestelių bibliotekose 1302 (2021 m. – 1313), kaimo bibliotekose 1980 (2021 m. – 1998) gyventojų. Palyginti su 2021 m. registruota 0,9 % mažiau. 2022 m. Zarasų CBS registruota 988 vaikai (iki 14 metų) (2021 m. – 988). Viešojoje bibliotekoje vaikų registruota 349 arba 22,6 proc. visų vartotojų (2021 m. – 349), VVG teritorijoje – miestelių bibliotekose – 275 arba 21,1 proc. visų vartotojų (2021 m. – 273), kaimo bibliotekose – 364 arba 18,4 % visų vartotojų (2021 m. – 366). 2022 m. Zarasų CBS registruota 817 (2021 m. – 846) jaunimo grupės (15–27 metų) vartotojų. Viešojoje bibliotekoje – 269 arba 17,4 proc. visų vartotojų (2021 m. – 319), VVG teritorijoje – miestelių bibliotekose – 238 arba 18,3 proc. visų vartotojų (2021 m. – 231), kaimo bibliotekose – 310 arba 15,7 proc. visų vartotojų (2021 m. – 296 vartotojų). Zarasų bibliotekų tinkle suaugusiųjų grupės vartotojai nuo 28 m. Viešojoje bibliotekoje sudarė – 59,9 proc. visų vartotojų, VVG teritorijoje – miestelių struktūriniuose padaliniuose 60,6 proc. kaimo struktūriniuose padaliniuose 66,00 proc. visų vartotojų. Per penkerius pastaruosius metus vaikų ir jaunimo grupės santykinis rodiklis sumažėjo 18,6 proc. [72]

2022 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankyta 99494 (2021 m. – 99488) kartus, t. y. vienas lankytojas vidutiniškai apsilankė 20,6 kartų (2021 m. – 20,4 k.) per metus. Viešojoje bibliotekoje vienas lankytojas apsilankė vidutiniškai 31 k., miestelio struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 14,8 k., kaimo struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 16 k. 2022 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankyta 99494 (2021 m. – 99488) 2022 m. centralizuoto tinklo bibliotekose per dieną vidutiniškai lankydavosi 438 lankytojai. Viešojoje bibliotekoje per dieną vidutiniškai lankėsi 159 (2021 m. – 161) lankytojai. VVG teritorijoje – per dieną viename miestelio struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 25 (2021 m. – 24) lankytojai. Per dieną viename kaimo struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 11 lankytojų. VVG teritorijoje miestelių struktūriniuose padaliniuose apsilankė 3137 vaikai (2021 m. – 2746). Palyginti su 2021 m., 14,2 proc. daugiau. Vienas vaikas – vidutiniškai 11 kartų. Kaimo struktūriniuose padaliniuose vaikai apsilankė 12488 kartus (2021 m. – 12557). Palyginti su 2021 m., 0,5 % mažiau. Vienas vaikas – vidutiniškai 34 kartų. Per dieną viename kaimo struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 11 lankytojų. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lankytojams išduota 155337 egz. leidinių (2021 m. 2 proc. mažiau), iš jų vaikams 41890 egz. (2021 m. – 2,7 proc. mažiau). Viešojoje bibliotekoje išduoti 43358 egz. (2021 m. – 6,3 proc. mažiau), iš jų vaikams 6234 egz. (2021 m. – 43,9 proc. mažiau), VVG teritorijoje, miestelių bibliotekose išduota 32302 egz. leidinių (2021 m. 3,1 proc. mažiau), iš jų vaikams 4884 egz. (lyginant su 2021 m. išdavimas padaugėjo 12,1 proc.), kaimo padaliniuose 79677 egz. leidinių (lyginant su 2021 m. išdavimas padaugėjo 1,1 proc.), iš jų vaikams – 28015 egz. (lyginant su 2021 m. išdavimas padidėjo 3,3 proc.) 2022 m. bendrai organizuoti 893 renginiai (2021 m. – 739), iš jų: Viešojoje bibliotekoje 372 (2021 m. – 211), VVG teritorijoje miestelio struktūriniame padalinyje 200 (2021 m. – 204), kaimo struktūriniuose padaliniuose – 321 (2021 m. – 324) renginiai. [73]

Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje bibliotekų nėra.

Muziejai. Nors Zarasų krašto muziejus yra įsikūręs Zarasų mieste, tačiau VVG teritorijoje yra 4 struktūriniai muziejaus padaliniai: Zarasų Dusetų dailės galerija, Zarasų krašto muziejus (padaliniai – Stelmužės bažnytinio meno muziejus, memorialinis kalbininko Kazimiero Būgos muziejus-sodyba Pažiegėje, Zarasų krašto muziejaus ekspozicija Dusetų seniūnijoje), Amatų centras Antazavės dvare.

VVG teritorijoje Gražutės regioninio parko Lankytojų centre įrengta Salako krašto etnografinė ekspozicija ir Vidos Žilinskienės Jūrų muziejus. Salako seniūnijoje veikia privatus Tiltiškių vandens malūno muziejus. [75] (R63)

Visagino savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje muziejų ir jų padalinių nėra.

Kultūros paveldo vertybės. Zarasų rajone sukaupta gausybė kultūros paveldo objektų. Remiantis kultūros vertybių registro, Zarasų rajono kultūros paveldo registro duomenimis, 2021 m. pradžioje Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje yra įregistruotos 450 kultūros paveldo vertybės (iš viso Zarasų rajono savivaldybėje 484). Didžiąją dalį kultūros vertybių Zarasų rajono savivaldybėje sudaro nekilnojamosios kultūros vertybės. Nekilnojamąjį kultūros paveldą sudaro archeologinės kultūros vertybės (piliakalniai, pilkapiai, kapinynai ir kt.), architektūros paminklai (bažnyčios, pastatai, sodybos), dailės ir istorijos paminklai (kapinės, kapai, koplytstulpiai, kryžiai ir kt.). [76]

2021 metais Visagino savivaldybės VVG teritorijoje registruota 11 kultūros paveldo vertybių. <https://visaginas.lt/teritoriju-planavimas-ir-statyba/kulturos-paveldo-objektai/327.Visagino> savivaldybėje visi kultūros paveldo objektai yra archeologinės kultūros vertybės (piliakalniai, gyvenvietės). [77] (R64)

Tautinis paveldas. Zarasų rajone, VVG teritorijoje veiklą vykdo aštuoni tradiciniai ir netradiciniai amatininkai: [78]

Daiva Čypienė, sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinė amatininkė, sertifikuotas gaminytis - riešinės.

Erikas Čypas, sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinis amatininkas, senųjų amatų puoselėtojas, sertifikuoti gaminiai: mediniai žaislai, geldos, taip pat plačiai žinomi jo drožiniai verpstės.

Gediminas Kairys, sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinis amatininkas, senųjų amatų puoselėtojas. Sertifikuoti produktai: geldos, šaukštai, kultuvės, prieverpstės, mediniai žaislai. Iš viso 30 produktų.

Regina Veselienė, sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinė amatininkė, senojo duonos kepimo amato puoselėtoja. Duonos kepimo receptus perėmė iš savo prosenelės O. Laurinavičienės (1850-1952), receptai eina iš kartos į kartą. Sertifikuoti produktai: plikyta duona, blynai. Iš viso 12 produktų.

Romualdas Pučekas, sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinis amatininkas. Sertifikuoti produktai: puodynės. Iš viso 31 produktas.

Stasys Sutkauskis, sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinis amatininkas, senojo grūdų malimo amato puoselėtojas. Grūdai malami Šlyninkos vandens malūnu, kuris pastatytas XIII a. pr. Malūne malamos visos grūdinės kultūros. Visi malimo procesai valdomi rankiniu būdu. Sertifikuoti produktai: ruginiai sijoti miltai, kvietiniai rupūs miltai, kvietiniai valcuoti miltai, manų kruopos su sėlenėlėmis, perlinės miežinės kruopos, perlinės kvietinės kruopos, smulkios miežinės kruopos. Iš viso 17 produktų.

Zenonas Striška. Sertifikuotų tautinio paveldo produktų tradicinis amatininkas, senųjų amatų dailidė, drožybos puoselėtojas. Sertifikuoti produktai: aviliai, inkilai, grėbliai. Iš viso 3 produktai.

Visagino kaimiškojoje teritorijoje tradicinių amatininkų neužregistruota.

Zarasų rajone, VVG teritorijoje veiklą vykdo du amatų centrai: Zarasų krašto muziejaus padalinys - Antazavės amatų centras. Amatų centras Antazavės dvare pradėjo veikti 2015 m. Vystomi dailidystės, drožybos, audimo, vilnos vėlimo, kepimo, karpymo, kubilininkystės, malimo, margučių marginimo ir skutinėjimo, pynimo, puodininkystės, stalystės, žaislininkystės, šaukščiaus amatai. Amatų centras vienija 9 tradicinius amatininkus, iš kurių 2 yra atestuoti tradicinių amatų meistrai. Privatus Eriko Čypo amatų centras Dusetose (K. Būgos g. 1, Dusetos, Zarasų r.), kuriame kuria vienetinius medžio drožinius ir organizuoja edukacines programas norintiems išmokti drožti. [79] (R65)

Vajasiškio bendruomenė (Alksno g.3, Vajasiškio k., Zarasų r.) yra sukūrusi ir veda edukacijas tema „Senolių kaimas“. Senolių kaimas Vajasiškis – autentiškas, lietuvių liaudies papročius išlaikęs kaimas, kuriame įvairaus amžiaus žmonių grupėms vykdoma kultūrinė-pažintinė-edukacinė programa „XIX amžiaus kaimas“. [80] (R66)

Visagino savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje amatų centrų, įkurtų amatų centrų nėra.

Sveikata. Pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas Zarasų rajono savivaldybėje teikia viešojo įstaiga Pirminės sveikatos priežiūros centras. 2021 m. VVG teritorijoje veikė 3 ambulatorijos –

Turmanto, Salako bei Dusetų ambulatorijos, 6 medicinos punktai – Antalieptės, Antazavės Baibių, Degučių, Imbrado, Suvieko kaimuose, bei 2 gyventojų aptarnavimo punktus - Kopūstynės kaime, bei Šaulių/Kovališkių kaimo gyventojams. 2018 m. Zarasų rajono savivaldybės tarybos nutarimu buvo uždarytas Vencavų medicinos punktas, o Antalieptės šeimos gydytojo kabinetas tapo medicinos punktu. bendruomenių slaugytojos tapo slaugos komandos specialistėmis, kurios aptarnauja pacientus, turinčius specialiuosius poreikius, neįgaliuosius. [81]

VVG teritorijoje esančiuose Zarasų rajono savivaldybėje viešosios įstaigos padaliniuose 2021 m. pacientai apsilankė 9025 kartus, iš jų vaikai – 888 kartus (2020 m. – 9180, iš jų vaikai – 986, 2019 m. – 9461, iš jų vaikai 1059, 2018 m. – 9871, iš jų vaikai -1169 pacientai). Lyginant 2018 m. ir 2021 m. pacientų apsilankymų sumažėjo - 846 kartus arba 9,37 % mažiau, iš jų vaikų -281 apsilankymų arba 31,6 % mažiau. Kaimo gyventojai dėl ribojamo kontakto karantino metu medicinos punktuose lankėsi mažiau nei 2020 – 2019 metais. Antalieptės, Baibių ir Degučių medicinos punktuose šeimos gydytojas priimdavo vieną kartą per savaitę, Salako ir Turmanto ambulatorijose - po du kartus per savaitę. 2021 metais medicinos punktuose dirbančios slaugytojos suteikė 913 spec. paslaugas neįgaliems asmenims (2020 m. - 2265, - 2019 m.- 3452 spec. paslaugų neįgaliems asmenims), 9278 intervencines paslaugas (2020 m. - 14243, 2019 m. – 20069 intervencinės paslaugos), 1059 prevencinio informavimo paslaugas (2020 m. - 821, 2019 m. – 2026 prevencinio informavimo paslaugos). 2021 -2018 m. dėl ekstremaliosios situacijos ir ribojant kontaktus dėl infekcijos grėsmės ryškiai sumažėjo neįgaliųjų slaugos paslaugų ir medicininių intervencijų ambulatorijoms priklausantiems pacientams, 2021 m. padaugėjo atliekamų prevencinių programų paslaugų lyginant su 2020 metų duomenimis. [82]

Zarasų rajone antrinio lygio medicinos paslaugas teikia Zarasų rajono savivaldybės viešoji įstaiga Zarasų ligoninė. Privačių medicinos įstaigų (įskaitant odontologija) Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje nėra, o Sveikatos apsaugos ministerijos sistemai priklausiančių įstaigų skaičius 2021 – 2018 m. išliko nepakitęs. Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje (VVG teritorijoje) sveikatos priežiūros įstaigų nėra. Visagino savivaldybės kaimiškosios teritorijos gyventojams asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Visagino pirminės sveikatos priežiūros centras ir VšĮ Visagino ligoninė.

2021 metais Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų Zarasų rajono savivaldybėje, tenkantis 10 tūkst. gyventojų buvo 6,7 (2020 m. – 6,7, 2019 m. - 6,6, 2018 m. – 7,00 šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų Zarasų rajono savivaldybėje, tenkantis 10 tūkst. gyventojų), [83] 2021 m. Lietuvos vidurkis šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų 10 tūkst. gyventojų 2021 m. buvo 7,3 (2020 m. – 7,3, 2019 m. – 7,5, 2018 m. – 7,5 šeimos gydytojų skaičius tenkantis 10 000, 00 gyventojų) [84]

2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje suaugusieji gyventojai daugiausiai sirgo kraujotakos sistemos ligomis, virškinamų organų ir jungiamojo audinio sistemos susirgimais. Vaikai daugiausiai sirgo virškinamų organų, kraujotakos sistemos ligomis, ūmiais kvėpavimo takų susirgimais.[85]

Visuomenės saugumo užtikrinimas. Zarasų rajono savivaldybės gyventojų saugumą užtikrina Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Zarasų rajono policijos komisariatas, o Visagino savivaldybėje Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Visagino savivaldybės policijos komisariatas, VVG teritorijoje policijos nuovadų nėra.

Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje 2021 m. buvo užregistruoti užregistruotas 661 administracinis nusižengimas (2020 m. – 694, 2019 m. – 494, 2018 m - 466 registruoti administraciniai nusižengimai). 252 nusikalstamos veikos (2020 m. 299, 2019 m. – 192, 2018 m. - 350 užregistruota nusiklastomų veikų). 2021 m. Zarasų rajone užfiksuota 720 kelių eismo taisyklių pažeidimų (2020 m. -, 2019 m. - 674, 2018 m. kelių eismo taisyklių pažeidimų.). Utenos aps. VPK Zarasų r. PK pareigūnai 2021 m. iš nelegalios apyvartos išėmė 24531 vnt. cigarečių (2020 m. – 23734, 2019 m. – 23529, 2018 m. - 28698 vnt. cigarečių) ir 250 litrus alkoholinių gėrimų (2020 m. - 932,405, 2019 m. - 587,09, 2018 m. 422,362 litrai alkoholinių gėrimų). 2021 m. Utenos aps. VPK Zarasų r. PK registruotos 7 nusikalstamos veikos, padarytos nepilnamečių asmenų (2020 m. –17, 2019 m. – 6 , 2018 m. – 16). [86]

Zarasų rajono savivaldybėje nusikalstamų veikų skaičius tenkantis 100 tūkstančių gyventojų 2021 m. buvo 1744.9, Visagino savivaldybėje - 1700.6, Lietuvos vidurkis - 1527.8 (2020 m. Zarasų rajono savivaldybėje 2021.9, Visagino savivaldybėje - 1342, Lietuvos vidurkis - 1657.2, 2019 m. Zarasų rajono savivaldybėje 1270.2, Visagino savivaldybėje -1162.9, Lietuvos vidurkis - 1842.8, 2018 m.

Zarasų rajono savivaldybėje - 2258,9, Visagino savivaldybėje -1841,6. Lietuvos vidurkis - 2064,8 nusikalstamų veikų skaičius tenkantis 100 tūkstančių gyventojų). [87]

Priešgaisrinė apsauga. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje priešgaisrinę apsaugą užtikrino Zarasų priešgaisrinės apsaugos tarnyba, kuri yra Zarasų rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, Tarnybose bendrai dirbo 56 darbuotojai. 2022 m. Zarasų VVG teritorijoje veikė 6 ugniagesių komandos: Antazavės, Degučių, Dusetų, Salako, Suvieko, Turmanto seniūnijų ugniagesių komandos. Kiekvieną komandą sudarė 8 ugniagesiai gelbėtojai ir 1 skyrininkas. Antazavės, Salako, Suvieko, Degučių ugniagesių komandose yra po vieną automobilinę gaisrinę cisterną, o Dusetų ir Turmanto ugniagesių komandose – po dvi. 2022 metais Zarasų priešgaisrinės apsaugos tarnybos ugniagesių komandos į įvykių vietas buvo išvykusios 237 kartus, iš jų: 106 kartų buvo išvykusios gesinti gaisrų, 131 kartus dalyvavo vykdant gelbėjimo bei kitus darbus (techninė pagalba autoįvykių metu, kliūčių pašalinimas ir kt.), 11 kartų vyko suteikti pagalbą gesinant gaisrus kaimyninių savivaldybių teritorijose. Pagrindiniais gaisrų objektais buvo gyvenamieji namai, ūkiniai pastatai, pirtys (84 išvykimai), deganti žolė bei miško paklotė (22 išvykimai). Degančios žolės bei miško paklotės atvejų skaičius, palyginus su 2021 m. išaugo 22,5 %, gaisrų skaičius gyvenamajame sektoriuje sumažėjo 34 %. Išvykimų į gelbėjimo ir kitus darbus, palyginus su 2021 m., padidėjo 13 %.

Visagine kaimiškoje teritorijoje priešgaisrinės saugos įstaigų nėra. [88]

Sporto organizacijos. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybėje veikė 11 sporto klubų, 1 viešoji sporto įstaiga bei vienas sporto įstaigis švietimo padalinys. Sporto organizacijose iš viso sportavo 518 gyventojų (2020 m. 530, 2019 m. -556 gyventojai) iš jų moterys – 116 (2020 m. – 113, 2019 m. 121 moteris). Rajone buvo organizuotos 92 (2020 m. 95, 2019 m.- 111 renginių), aukšto meistriškumo varžybos, kuriuose dalyvavo 876 dalyviai (2020 m. – 888, 2019 m.- 1160 dalyvių), iš jų 173 moterys (2020 m.- 163, 2019 m. -349 moterys), organizuoti 21 fizinio aktyvumo renginiai (2020 m. -5, 2019 m. 22 renginiai), kuriuose dalyvavo 1573 dalyviai (2020 m. 195, 2019 m. -807 dalyviai), iš jų 72 moterys (2020 m. 72, 2019 m. -349 moterys). 2021 m. Rajone buvo įrengti 4 sporto stadionai, 1 baseinas, įrengta 11 sporto salių, lirklavimo sporto bazė, 26 krepšinio aikštelės, 15 tinklinio aikštelių, 12 futbolo aikštelių. [89] Visagino savivaldybėje veikė 20 sporto klubų, 1 sporto SUC padalinys, kuriuose sportavo 1403 gyventojai (2020 m. -1235, 2019 m. – 1493 gyventojai), iš jų moterys - 391 (2020 m. -351, 2019 – 462 moterys). Savivaldybėje buvo organizuotos 178 aukšto meistriškumo varžybos (2020 m. -126, 2019 m. 228 varžybos), kuriuose dalyvavo 946 dalyviai (2020 m. -725, 2019 m. – 1289 dalyviai), iš jų 178 moterys (2020 m. -155, 2019 m. 310 moterys). organizuoti 28 fizinio aktyvumo renginiai (2020 m. -14, 2019 m. – 20 renginių), kuriuose dalyvavo 1520 dalyviai (2020 m. 505, 2019 m. – 830 dalyvių), iš 516 moterys (2020 m. – 207, 2019 m. 310 moterys). 2021 m. Rajone buvo įrengti 2 sporto stadionai, 2 baseinai, įrengta 21 sporto salė, 1 irklavimo sporto bazė, 8 krepšinio aikštelės, 4 tinklinio aikštelės, 4 futbolo aikštės. [90]

VVG teritorijoje Zarasų rajone veikia Zarasų rajono Dusetų sporto klubas „Ainiai“, kuris yra galiūnų, žūklės, stalo teniso ir futbolo federacijų bei LKSKA „Nemunas“ narys. Sporto klubas propaguoja šias sporto šakas: krepšinį, tinklinį, futbolą, stalo tenisą, šaškes. Imbrado seniūnijoje veiklą vykdo sporto klubas „Taškas“, Zarasų seniūnijoje sporto klubai „Akrobalansas“ ir „Nemunas“, baidarių ir kanojų irklavimo klubas „Koltitas“ bei aeroklubas „Orlėkis“. Visagino savivaldybės kaimiškoje teritorijoje (VVG teritorijoje) sporto organizacijų nėra. [91]

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

2023 m. Zarasų rajono savivaldybėje bendras žemės plotas sudarė 133131,72 ha, iš jų didžiąją dalį žemės fondo dalį sudaro miškai - 51060,52 ha (39 proc.), žemės ūkio naudmenos - 46737,77 ha (36 proc.) bei vandens telkiniai - 16504,89 ha (13 proc.). Zarasų rajono savivaldybė pasižymi gana nepalankiomis gamtinėmis sąlygomis žemės ūkio plėtojimui: savivaldybių reljefai kalvoti, ežeringi, miškingi, kas apsunkina tradicinių Lietuvos žemės ūkiui grūdinių kultūrų auginimą. Vidutinis žemės našumo balas mažesnis nei 32 balai. 2023 m. žemės ūkio naudmenos Zarasų rajono savivaldybėje sudarė 36 proc. visos teritorijos, iš kurių didžioji dalis – 75,7 proc. yra kultūrinės ir natūralios ganyklos, pievos. 2022 m. Zarasų rajono savivaldybėje 57,85 proc. bendrosios žemės ūkio produkcijos sudarė augalininkystė produktai ir 42,15 proc. gyvulininkystės produktai. [92] (R67) 2022 metais Zarasų

rajono savivaldybėje, VVG teritorijoje būvu registruoti 49 ekologiniai ūkiai, iš jų 32 ekologiniai augalininkystės ūkiai, 7 bitininkystės ūkiai, 5 gyvulininkystės ūkiai, 1 žuvininkystės ūkis. [93] (R68)

Visagino savivaldybėje 2023 m. pradžia bendras žemės fondas sudarė 5807,83 ha, vidutinis žemės našumo balas - 27,9 balo. Daugiau nei pusę Visagino savivaldybės teritorijos užima miškai - 3104,88 ha arba 54 proc. Miškų plotai 21,07 proc. punktais didesni nei šalyje. Vandens telkiniai užėmė - 379,72 ha arba 7 proc. viso savivaldybės žemės ūkio fondo, [94] Visagino savivaldybėje ekologinių ūkių registruota nebuvo. [95]

Kraštovaizdis ir jo tinkamumas rekreacijai, biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos.

Zarasų rajono ir Visagino savivaldybės yra išsidėsčiusios Baltijos kalvyno Aukštaičių aukštumų šiaurės rytų dalyje. Zarasų rajonas – unikali savo kraštovaizdžiu teritorija, kuri šiaurėje ribojasi su Latvijos Respublika, rytuose su Baltarusija, pietuose su Ignalinos ir Utenos rajonais, vakaruose – su Rokiškio rajonu. 12,2 proc. Zarasų rajono ploto užima vandens telkiniai – jų priskaičiuojama 305 (6 ežerai yra Zarasų mieste), kurių bendras plotas apie 13 000 ha, pradedant didžiausiu ežeru šalyje ir Zarasų – Visagino regione esančiu Drūkšių ežeru, Luodžio, Avilio, Sartų ežerais ir baigiant keliomis dešimtimis bevardžių miškų ežerėlių. Zarasų rajone vyrauja nedideli, iki 10 ha ploto ežerai. 114 ežerų yra saugomose teritorijose. Yra dirbtinių vandens telkinių – tvenkinių ir viena vandens talpykla – Antalieptės marios (plotas – 4 479 ha). Zarasų rajonas – ežeringiausia teritorija visoje Utenos apskrityje. Zarasų rajono ežeruose, įskaitant ir dirbtiniu būdu įveistas, gyvena 28 rūšių žuvys. Visagino savivaldybės šiaurėje plyti didžiausias Lietuvoje ežeras – Drūkšiai (Zarasų raj.), pietuose telkšo Visagino ežeras, pietvakariuose – Kukižės ežeras. Drūkšių ežeras yra Zarasų rajone, bet ribojasi ir su Visagino savivaldybe. Visagino ežeras yra didžiausias savivaldybės teritorijoje, užimantis 220,4 ha plotą. Aplink Visaginą yra 10 įvairaus dydžio ežerų ir ežerėlių. Visagino savivaldybėje saugomų teritorijų nėra. Zarasų rajone yra 8 upės, iš kurių didžiausia – Šventoji, Zarasų rajono ribose vingiuojanti 44,7 km. Didžiausi jos intakai Zarasų rajone – Šavaša, Stromelė ir Indraja. [96]

Zarasų-Visagino regiono miškuose daugiausia vyrauja pušynai. Zarasų rajone, Stelmužės kaime auga seniausias ir storiausias Lietuvoje paprastasis ažuolas, vienas seniausių ažuolų Europoje. Lietuvos gamtos paminklas. Ažuolui apie 1500 metų, jo skersmuo – 3,5 m, aukštis – 23 m, apimtis prie žemės 13 m (kamienui apimti reikia 8-9 vyrų). [97]

VVG teritorijoje yra du regioniniai parkai – Gražutės ir Sartų. Zarasų ir Rokiškio rajonų sandūroje išsidėstęs Sartų parkas užima 12 107 ha plotą. Jame yra 30 vandens telkinių, užimančių 17 proc. teritorijos, 30 proc. užima miškai. Parko ašis – penktas pagal dydį Lietuvoje Sartų ežeras. Sartų ežeras – hidrografinis draustinis, turintis 8 stambias atšakas, 7 salas, daugybę įlankų, pusiasalių ir protakų. Išlikusiuose natūralių pievų lopinėliuose, pelkėse, miškuose ir ežeruose auga retieji mūsų krašto augalai. Sartų regioninio parko miškuose aptinkamos plačialapės klumpaitės ir labai reti šakotieji varpeniai, kai kuriuose Zarasų krašto ežeruose auga ypač reti mažieji ir didieji plukeniai.

Gražutės regioninis parkas, kurio plotas – 31 933 ha, apima dalį Zarasų ir Ignalinos rajonų. Jis priskiriamas miškingų ežeringų regioninių parkų grupei. Parke saugomas miškingas ežeringas Šventosios aukštupio kraštovaizdis. Net 16 km tęsiasi reto gražumo, sudėtingiausią konfigūraciją Lietuvoje turintis vandens telkinys – Antalieptės marios su daugybe salų, pusiasalių ir įlankų. Šventosios vandeniui užpildytame duburyje susilieję net 26 ežerai. Regioniniame parke prasideda Šventoji – gražiausia Rytų Aukštaitijos upė. Čia gausu lėkštų, iki 20 m., aukščio kalvų. Gražutės regioninis parkas labai miškingas. Didžiausią plotą užima Gražutės giria, senovėje buvęs stambus miško masyvas.

VVG teritorijos giriose, miškuose, miškeliuose gyvena nemažai retųjų gyvūnų, auga retieji augalai. Daug gamtos gėrybių – uogų bei grybų. Peri jūriniai ereliai žuvininkai, gervės, tetervinai, žalvarniai ir kiti reti paukščiai. Miškuose prieglobstį randa briedžiai, elniai, vilkai, lapės, šernai.

VVG teritorija pasižymi gausiu gamtos ir kultūrinių turizmo objektų skaičiumi, tai sudaro sąlygas aktyviai vystyti turizmą. Regione labai geros gamtinės sąlygos plėtoti aktyvų poilsinį turizmą, ypatingai plėtoti turistinę žvejybą. Beveik visi vandens telkiniai vienaip ar kitaip naudojami rekreacijai. Daug poilsiautojų pritraukia Antalieptės marios, Sartai, Luodis, Čičirys, Aviliai, Drūkščiai.

Turizmo veikla regione yra viena iš ekonominės plėtros prioritetų tiek Zarasų rajono savivaldybėje, tiek Visagino savivaldybėje.

Vandens kokybė. Zarasų rajono savivaldybės VVG teritorijoje įrengtas vandenvietes aptarnauja UAB „Zarasų vandenys“. UAB „Zarasų vandenys“ aprūpina geriamu vandeniu Zarasų ir Dusetų

miestus, bei 31 rajono gyvenvietę. Bendrovė vartotojams geriamąjį vandenį tiekia iš 31 vandenviečių, kuriuose yra 44 giluminiai gręžiniai. UAB „Zarasų vandenys“ eksploatuoja 27 bokštus, 142,0 km vandentiekio tinklą. Centralizuota vandens tiekimo sistema naudojasi 7809 rajono gyventojai ir 198 įmonės. Per parą patiekama vidutiniškai 770 m³ vandens.

Apie 99% tiekiamo geriamojo vandens yra labai geros kokybės ir atitinka visus Lietuvos ir Europos Sąjungos reikalavimus. Siekiant, kad vartotojus pasiektų labai geros kokybės geriamasis vanduo, Zarasų rajone įrengti 29 vandens gerinimo įrenginiai.[98]

Visagino savivaldybė yra vienintelė šalies savivaldybė, kuri 100 proc. vartoja viešai tiekiamu geriamuoju vandeniu. Visagino vandenvietę eksploatuoja VI „Visagino energija“. Įmonė eksploatuoja 82,8 km vandentiekio tinklą; 68 km kanalizacijos tinklą; 111 km šilumos tinklą (55,5 km dvigubų vamzdinių), nutiestų požeminiu būdu pereinamajame ir nepereinamuosiuose kanaluose; 11,9 km ilgio užmiesčio lietaus nuotekų tinklą. [99]

Geriamasis vanduo išgaunamas iš Šventosios–Upninkų 80-100 m gylio vandeningo sluoksnio. Šiuo metu iš esamų 18 artezinių gręžinių 8 yra užkonservuoti. Padidėjus vandens poreikiui juos galima eksploatuoti. Požeminis vanduo, kuriame yra iki 3 mg/l bendros geležies, yra gerinamas nugeležinimo įrenginiuose. Įrenginių pajėgumas yra 13,44 tūkst. m³ per parą. Šiuo metu apkrova yra nuo 3 iki 6 tūkst. m³ per parą. Geležiai šalinti nenaudojamos jokios cheminės medžiagos. Geriamasis vanduo išgaunamas iš Šventosios–Upninkų 80-100 m gylio vandeningo sluoksnio. Šiuo metu iš esamų 18 artezinių gręžinių 8 yra užkonservuoti. Padidėjus vandens poreikiui juos galima eksploatuoti. Požeminis vanduo, kuriame yra iki 3 mg/l bendros geležies, yra gerinamas nugeležinimo įrenginiuose. Įrenginių pajėgumas yra 13,44 tūkst. m³ per parą. Šiuo metu apkrova yra nuo 3 iki 6 tūkst. m³ per parą. Geležiai šalinti nenaudojamos jokios cheminės medžiagos. Vandens kokybę ir nuotekų teršalus nuolat tikrina Chemijos ir bakteriologijos laboratorija, kurią atestavo Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos komisija. Laboratorija kontroliuoja, kad geriamasis vanduo ir leidžiamos nuotekos atitiktų higienos normų reikalavimus.

Nuotekas iš miesto ir Ignalinos atominės elektrinės teritorijos surenka penkios siurblynės. Visagino miesto nuotekų valymo įrenginių maksimalus pajėgumas yra 6,325 tūkst. m³ per parą. Išvalytos nuotekos išleidžiamos į patį didžiausią šalies ežerą Drūkšius, todėl nuotekų valymo kokybė yra aukšta. Nuo pat valymo įrangos paleidimo valoma dviem būdais - mechanškai ir biologiškai. Vandens kokybę ir nuotekų teršalus nuolat tikrina Chemijos ir bakteriologijos laboratorija, kurią atestavo Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos komisija. Laboratorija kontroliuoja, kad geriamasis vanduo ir leidžiamos nuotekos atitiktų higienos normų reikalavimus.[100]

Energijos gamybai naudotini atsinaujinantys išteklių.

Zarasų – Visagino regiono VVG teritorijoje veikia viena seniausių ir didžiausių Pabaltyje kalnų tipo Antalieptės hidroelektrinė. Hidroelektrinės galingumas - 2620 kilovatų. Tai trečioji pagal instaliuotą elektros galią vandens jėgainė Lietuvoje po Kauno ir Balskų hidroelektrinių. Jėgainė pradėta statyti 1944–1945 m. Tačiau Antrasis pasaulinis karas planus sustabdė. Elektrinė baigta statyti 1961 m., susidarė užtvanka, vanduo užliejo 800 ha plotą ir sujungė 26 ežerus – susidarė Antalieptės marios. Vanduo joje slėgmine derivacija ant turbinų ratų krinta iš didžiausio Lietuvos sąlygomis 35 metrų aukščio. Hidroelektrinės rezervai dideli: jos vandens saugyklos-tvenkinio plotas yra 1000 hektarų, tvenkinio naudingas tūris net 23,5 milijonų kubinių metrų vandens. Vandens paviršiaus lygis pakilęs net 34 m. Hidroelektrinei yra panaudotas Šventosios upės vingio vagos pažemėjimas. Be to, patvenkta Šventoji kartu su 26 ežerais, sudaro antrą pagal dydį tvenkinį Lietuvoje, vadinamą Antalieptės mariomis. [101] 2021 m. Zarasų rajone buvo išduoti 5 leidimai gaminti elektros energiją saulės šviesos elektrinėse, kurių bendra galia siekia 0,2179 MW Fotovoltinės geografinės informacinės sistemos (PVGIS) duomenimis, Lietuvos geografinėje teritorijoje įrengta 1 kW galingumo saulės fotovoltinė elektrinė gamina 935 kWh per metus. Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje įrengtos saulės šviesos elektrinės per metus pagamina apie 203,74 MWh (17,52 tne) elektros energijos. Didžiausias saulės šviesos elektrines yra įsirengusi įmonė UAB „RE-notas“ (0,1596 MW) [102]

Remiantis Lietuvos savivaldybių darnios energetikos plėtros vertinimu, pagal pasiektą pažangą

atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse, Zarasų rajono savivaldybė buvo 23-oje vietoje, o Visagino savivaldybė – tik 55-oje vietoje. [103].

Saulės, vėjo, geoterminė energija ir jos gamyba.

Nurodykite, kaip gamtos ištekliai, jų būklė atitinka VVG teritorijos viziją (iki 0,5 psl.).

1.9. Papildoma informacija

Zarasų-Visagino regiono vietos veiklos grupė 2022 m. gegužės 26 d. pateikė paraišką „Zarasų - Visagino regiono vietos veiklos grupės 2023-2027 m. vietos plėtros strategijos parengimas“ gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos sritį „Parengiamoji parama“ (paraiškos Nr. 42PP-KU-22-1-03778-PR001), kurios įgyvendinimui Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros ir paramos regionams departamento direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. BR1- 258 buvo skirtas finansavimas.

Parengiamosios paramos paraiškoje buvo numatyta rengti vietos plėtros strategiją tik Zarasų rajono savivaldybės teritorijai.

APRAŠYTI, KODĖL PRAPLĖTĖME VVG TERITORIJĄ, LYGINANT SU PARENGIAMOSIOS PARAIŠKOJE NURODYTA.

Pateikite papildomą informaciją, kurios turinys neatitinka 1.1–1.8 papunkčiuose nurodytos tematikos, tačiau ji yra reikšminga, siekiant tinkamai suprasti investavimo logiką pagal VPS.

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

	Stiprybės	Teiginių pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.
1 stiprybė	VVG teritorija yra potenciali rekreacijos ir turizmo paslaugų kūrimui bei plėtrai	R1, R22, R23, R44-R48
2 stiprybė	VVG teritorijoje yra stiprių smulkių ir vidutinių žemės ūkių, palanki aplinka ekologiniam ūkininkavimui	R40-R43
3 stiprybė	Vyraujantys verslo subjektai yra paslaugų tiekėjai	R29-R32, R45
4 stiprybė	VVG teritorijoje veiklą vykdančios gyvulininkystės ūkiai linkę kooperuotis	R43
5 stiprybė	VVG teritorijoje stiprus profesinis rengimas, kuris geba prisitaikyti prie rinkos poreikių	R55
6 stiprybė	VVG teritorija dėl išvystytos infrastruktūros, gamtinio, kultūrinio, bendruomeninio potencialo yra patraukli naujakuriams	R59-R64
7 stiprybė	VVG teritorijoje stiprus NVO sektorius, turintis projektų vykdymo patirties, gebantis vystyti viešųjų paslaugų teikimą ir verslą	R37,R38,R50-R52,R55

8 stiprybė	VVG teritorijoje išvystyta viešoji infrastruktūra, kuri gali būti pritaikyti NVO sektoriaus veiklai vystyti ir užimtumui didinti	R37, R38
9 stiprybė	VVG teritorija pasižymi stipriu kultūriniu potencialu	R60-R62, R64-R66
10 stiprybė	VVG teritorija patrauli vidaus turizmo kryptčiai plėtoti	R1, R63 - R66
	Silpnybės	Teiginių pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.
1 stiprybė	Spartus VVG teritorijos gyventojų skaičiaus mažėjimas ir senėjimas	R2-R10
2 stiprybė	Žemas VVG teritorijos gyventojų ekonominis aktyvumas ir verslumas, didelis bedarbių skaičius	R11, R14, R17, R35, R36
3 stiprybė	Didelis jaunimo ir ikipensijinio amžiaus asmenų nedarbas	R12, R13, R19
4 stiprybė	Didžiąją dalį ūkio subjektų sudaro smulkūs ūkiai ir labai mažos įmonės	R24-R27
5 stiprybė	Nepakankamai išvystytas viešųjų paslaugų prieinamumas kaimiškose vietovėse	R56, R57
6 stiprybė	Mažėjanti kvalifikuotos darbo jėgos pasiūla	R54
7 stiprybė	Žemas verslumo (savęs įdarbinimo) ir socialinio aktyvumo lygis	R28, R30
8 stiprybė	Maža vietos gyventojų perkamoji galia stabdo smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą	R15, R16, R21, R33, R34
9 stiprybė	Smulkus ir vidutinis verslas jautrus makroekonominiams pokyčiams	
10 stiprybė	Didelė sezoniškumo įtaka verslui	
	Galimybės	Teiginių pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis
1 stiprybė	Užimtumo skatinimas kuriant ir išlaikant sukurtas darbo vietas	R18, R49
2 stiprybė	Naujakurių pritraukimas, kuriant patrauklias įsikūrimo ir ekonominės veiklos pradžios sąlygas	
3 stiprybė	Darbo jėgos mobilumo didinimas, kvalifikacijos kėlimas, nuotolinio darbo vietos vystymas	R20
4 stiprybė	Produktų, paslaugų ir technologinių inovacijų diegimas	
5 stiprybė	Trumpųjų maisto tiekimo grandinių plėtra ir žemės ūkio produkcijos perdirbimas	R43
6 stiprybė	Sezoniškumui nejautrių paslaugų plėtra (gidavimas, sveikatinimo, kultūrinio, pažintinio, patyriminio, lėtojo turizmo skatinimas ir kt.)	
7 stiprybė	VVG teritorija palanki ekologinių ūkių kūrimuisi ir plėtrai bei ekologiškų produktų gamybai	R39, R67, R68
8 stiprybė	NVO ir verslo sektoriaus aktyvinimas, gyvybingumo ir atsparumo didinimas skatinant diegti naujus veiklos metodus	R50, R53
9 stiprybė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir kokybės gerinimas	R58

10 stiprybė	Skatinti žiedinę ekonomiką, darnų vystymą ir tvarų vartojimą	
	Grėsmės	Teiginių pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis
1 stiprybė	Senstanti visuomenė, emigracijos didėjimas, kvalifikuotų, iniciatyvių, lyderystės gebėjimų turinčių gyventojų skaičiaus mažėjimas	R2-R10
2 stiprybė	Žmogiškųjų išteklių stoka NVO sektoriuje	
3 stiprybė	Vyresnio amžiaus žmonės negebės persikvalifikuoti ir prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių	R19
4 stiprybė	Nacionalinė socialinė politika neskatins gyventojų ekonominio aktyvumo	
5 stiprybė	Dėl kvalifikuotos darbo jėgos stygiaus ir darbuotojų išlaikymo kaštų verslo subjektai diegs technologines inovacijas, nekurdami darbo vietų	
6 stiprybė	Nepakankamas visuomenės sąmoningumas aplinkosaugos ir klimato kaitos srityje	
7 stiprybė	Neigiamas pandemijų, karo bei kitų globalių krizių poveikis verslo subjektų ekonominiam gyvybingumui ir gyventojų perkamajai galiai	
8 stiprybė	Išaugusios žaliavų, medžiagų ir energijos išteklių kainos stabdys ekonominę ir socialinę VVG teritorijos plėtrą	
9 stiprybė	Netolygi regionų ekonominė plėtra	
10 stiprybė	Sezoninis verslas negalės užtikrinti ekonominio gyvybingumo ir darbo vietų išlaikymo	

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtrą
2 poreikis	Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą
3 poreikis	Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą
4 poreikis	Didinti viešųjų ir privačių paslaugų pasiūlą ir prieinamumą

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtrą

Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į visas stiprybes ir galimybes. Jis gali būti išpildytas išnaudojant paslaugų verslą, ūkininkų kooperaciją, aukštos kokybės profesinį rengimą, išvystytą infrastruktūrą, gamtinį, kultūrinį potencialą, NVO sektorių, turinį pakankamai projektų vykdymo patirties, naujakuriams patrauklios teritorijos pranašumą. Remti paslaugas turizmui (sveikatinamo, kultūrinį, pažintinį, patyriminį, lėtąjį ir kt.), gamybos ir paslaugų verslus, viešųjų paslaugų plėtrą.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis suformuluotas, atsižvelgiant į 2, 4, 7, 8, 9, 10 silpnybes bei 4, 5, 7, 8, 9, 10 grėsmes. Tikimasi, kad panaudojant jau egzistuojantį potencialą ir galimybes bus išvengta grėsmių ir bent iš dalies sumažintos ir (arba) visiškai panaikintos silpnybės.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Zarasų rajono savivaldybės 2022-2030m. SPP, 2) Visagino savivaldybės 2022-2030 m. SPP 3) Utenos regiono plėtros planas 2022-2030 4) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 5) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 6) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m. 7) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuojant poreikį atsižvelgta į teritorijos gyventojų, vietos valdžios ir verslo išsakytus poreikius. Poreikiai apibendrinti po įvykusių susitikimų, kuriuose dalyvavo suinteresuoti asmenys (gyventojai, verslo subjektai, NVO ir vietos bendruomenių, vietos valdžios atstovai).
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	7
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne

	2 poreikis
Poreikis	Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į visas stiprybes ir galimybes. Mažinant ekonominę nelygybę ir tolesnės plėtros kryptis siejant su investicijomis į naujas technologijas ir skaitmenizaciją, būtina orientuotis į tai, kad aukštesnės pridėtinės vertės ekonomika turi ir privalo prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo, kurti socialiai atsakingą verslą ir socialiai saugią aplinką.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis formuluotas atsižvelgiant į visas silpnybes ir grėsmes. Tikimasi, kad panaudojant jau egzistuojantį potencialą ir galimybes, bus išvengta grėsmių ir bent iš dalies sumažintos ir (arba) visiškai panaikintos silpnybės.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Zarasų rajono savivaldybės 2022-2030m. SPP, 2) Visagino savivaldybės 2022-2030 m. SPP 3) Utenos regiono plėtros planas 2022-2030 4) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 5) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 6) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m. 7) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuojant poreikį atsižvelgta į teritorijos gyventojų, vietos valdžios ir verslo išsakytus poreikius. Poreikiai apibendrinti po įvykusių susitikimų, kuriuose dalyvavo suinteresuoti asmenys (gyventojai, verslo subjektai, NVO ir vietos bendruomenių, vietos valdžios atstovai).

Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	7
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

Poreikis	3 poreikis
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1-5, 7-10 stiprybes ir 1, 2-10 galimybes. Vystant tolygią ekonominę regiono plėtrą būtina orientuotis NVO ir verslo sektoriaus veiklas, kuriančias aukštesnę pridėtinę vertę. Taip būtų išvengiama ekonominio gyvybingumo problematikos, susijusių su veiclų sezoniškumu ar nepalankiais makroekonominiais pokyčiais. Atsparus NVO ir verslo sektorius horizontaliai užtikrintų ekonominę ir socialinę VVG teritorijos plėtrą ir gyventojų gyvenimo kokybę.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis formuluotas atsižvelgiant į visas silpnybes ir grėsmes. Tikimasi, kad panaudojant jau egzistuojančią potencialą ir galimybes, bus išvengta grėsmių ir bent iš dalies sumažintos ir (arba) visiškai panaikintos silpnybės.

Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	1) Zarasų rajono savivaldybės 2022-2030m. SPP, 2) Visagino savivaldybės 2022-2030 m. SPP 3) Utenos regiono plėtros planas 2022-2030 4) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 5) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 6) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m. 7) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	Formuojant poreikį atsižvelgta į teritorijos gyventojų, vietos valdžios ir verslo išsakytus poreikius. Poreikiai apibendrinti po įvykusių susitikimų, kuriuose dalyvavo suinteresuoti asmenys (gyventojai, verslo subjektai, NVO ir vietos bendruomenių, vietos valdžios atstovai).
Susijęs nacionalinis poreikis 1	7
Susijęs nacionalinis poreikis 2	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
	4 poreikis
Poreikis	Didinti viešųjų ir privačių paslaugų pasiūlą ir prieinamumą

Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 3, 5- 10 stiprybes ir 3, 4, 8-10 galimybes. Mažinant socialinę atskirtį, toliau išlieka poreikis vystyti NVO vykdomas paslaugas, ženklia investicijų dalį skiriant bendruomenėje teikiamų paslaugų plėtrai. Būtina plėtoti ekonomines iniciatyvas. Siekiant didinti skurdo, socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą, užtikrinti organizacijų atsparumą būtina skatinti ekonominių veiklų kūrimąsi ir (ar) plėtrą.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1, 5 silpnybes bei 1 grėsmes. Pasitikėjimas NVO kyla todėl nacionaliniame lygyje yra skatinama dalį viešųjų paslaugų perduoti NVO sektoriui. Daugelis paslaugų yra sunkiai prieinamos kaimo gyventojams, nes koncentruotos savivaldybių centruose. Būtina užtikrinti paslaugų prieinamumą, nes didėjant depopuliacijai ir gyventojų senėjimo rodikliams paslaugų neprieinamumas kurs dar didesę atskirtį tarp miesto ir kaimo.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Zarasų rajono savivaldybės 2022-2030m. SPP, 2) Visagino savivaldybės 2022-2030 m. SPP 3) Utenos regiono plėtros planas 2022-2030 4) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 5) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 6) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m. 7) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Formuojant poreikį atsižvelgta į teritorijos gyventojų, vietos valdžios ir verslo išsakytus poreikius. Poreikiai apibendrinti po įvykusių susitikimų, kuriuose dalyvavo suinteresuoti asmenys (gyventojai, verslo subjektai, NVO ir vietos bendruomenių, vietos valdžios atstovai).
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	7
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne

Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2015 m. sausio 16 d.
5.1.2. VVG būstinės adresas	Registracijos adresas: Aukštaičių g. – 4, LT-32111 Zarasai Buveinės adresas: Sėlių a. 22, LT-32110 Zarasai (327 kab.)
5.1.3. VVG narių skaičius	51 narys. VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	12 narių. VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 4 Etatų skaičius: 2,3 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Arvydas Veikšra
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Audronė Kačiulienė
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Arvydas Veikšra

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	11	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	2	18,18
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	4	36,36
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	45,45
Kita	0	0,00
Iš viso:	11	100,00

Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	6	54,55
Vyrai	5	45,45
Iš viso:	11	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	2	18,18
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	5	45,45
Asmenys nuo 41 m.	4	36,36
Iš viso:	11	100

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)

- VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse;
- VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus;
- VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse;
- Netaikoma.

Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija

2022 m. gegužės 19 d. Zarasų-Visagino regiono vietos veiklos grupė pasirašė bendradarbiavimo susitarimą su Lietuvos regioninių tyrimų institutu, susitarimo Nr. (5.3)22-05-1.

5.4. VVG vertybės

- ✓ Atsakingumas - atsakome už savo veikimą ir priimtus sprendimus;
- ✓ Geranoriškumas – atvirai dalinamės turima informacija, sukaupta patirtimi, geranoriškai konsultuojame asociacijos narius ir suinteresuotus asmenis;
- ✓ Objektivumas – veikiame nešališkai, nesivadovaudami subjektyviais kriterijais, vadovaujames teisės aktais;
- ✓ Darbštumas – pasiskirstome darbus pagal kompetencijas, dirbdami komandoje siekiame geriausių rezultatų;
- ✓ Nuoseklumas – veikiame sistemingai, dalykiškai ir nuosekliai;
- ✓ Efektyvumas – priimdami ir įgyvendindami sprendimus, skirtus išteklius naudojame ekonomiškai, rezultatų siekiame kuo mažesnėmis sąnaudomis;
- ✓ Naujovių ir atvirumo permainingoms principas – ieškome naujų ir veiksmingų metodų, kaip spręsti problemas, nuolat mokomės iš gerosios praktikos pavyzdžių, juos diegdami savo atstovaujamoje teritorijoje;
- ✓ Lygiateisiškumas – priimdami sprendimus atsižvelgiame į tai, kad visi asmenys lygūs, negali būti varžomos jų teisės ar teikiamos jiems privilegijos dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turinės padėties, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių;
- ✓ Pareiškumas – laiku atliekame paskirtas užduotis, siekdami geriausių strategijos įgyvendinimo rezultatų. Jaučiame atsakomybę už organizaciją, jos narius, pareiškėjus ir projektų vykdytojus;
- ✓ Partnerystė – savo veiklą grindžiame nevyriausybinio, verslo ir valdžios sektorių bendradarbiavimu, siekdami Zarasų rajono ir Visagino savivaldybių gyventojų gerovės;
- ✓ Skaidrumas ir viešumas – plačiai viešiname savo veiklą, nepainiojame viešų ir privačių interesų, dirbame laikydamiesi teisės aktų reikalavimų.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Zarasų – Visagino regionas – sumanus regionas, pasižymintis išvystyta ekonomine ir socialine infrastruktūra, aktyviai veikiančia iniciatyvių žmonių bendruomene, išpuoselėta aplinka, saugomu kraštovaizdžiu, tausojamais gamtos ištekliais ir diegiamomis inovacijomis. Tai bendruomeniškas kraštas, kurio gyventojai dirba inovatyviai, gyvena oriai ir tvariai, ilsisi kokybiškai, išnaudodami krašto gamtinį bei kultūrinį potencialą.

5.6. VVG misija

Zarasų – Visagino regiono VVG misija — organizuoti pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo atstovų partnerystę kaimo problemoms spręsti, atstovauti vietos gyventojų interesams ir padėti įgyvendinti jų kūrybiškus, novatoriškus sumanymus. Aktyvindama kaimo gyventojus, skatindama jų verslumą, norą darniai dirbti ir siekti pilnavertiškesnės gyvenimo kokybės, VVG siekia bendromis pastangomis didinti kaimo gyvybingumą, išsaugoti gyvenamosios aplinkos savitumą ir patrauklumą, rengia ir įgyvendina VVG teritorijos plėtros planus.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje	VPS tikslą įgyvendinančių priemonių skaičius	Priemonių, kurioms tikslas yra pagrindinis, skaičius	Priemonių, kurios tikslą įgyvendina horizontaliai, skaičius
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)				
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip	5	6	
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi žiniomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip	2	1	
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)				
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Taip	7	0	7
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne	0	0	0
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne	0	0	0

9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Taip	7	0	7
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)				
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne	0	0	
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne	0	0	
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne	0	0	
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne	0	0	

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3 R.37	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	7

R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	1
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1500
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	800
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietas ir bendradarbiavimo projektus)	27
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	5
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Įgyvendinant vietas projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	7
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	7
C.2	<i>Įgyvendinant vietas projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	7
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	4
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	3
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	0
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	9
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	9
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):</i>	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	49
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	493
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	10

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	2	0	1	1	0	0	0

R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	7,00	3,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	1	0	0	1	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 500	0	500	0	500	500	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	800	100	300	150	250	0	0

2. **VPS rodikliai (produkto, rezultato):**

Netaikoma

Taikoma

Jeigu taikoma, žr. VPS II dalies 11.1 lapą (4 lentelė).

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra			
	Susijusių poreikių skaičius	4			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtrą			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą			
	Susijęs poreikis 3	4 poreikis. Didinti viešųjų ir privačių paslaugų pasiūlą ir prieinamumą			
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1	Išaugęs veikiančių ūkio subjektų skaičius, vnt.	0	2023	1
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2	Sukurtų darbo vietų skaičius, vnt.	0	2023	5
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3	Naujai sukurtų ar išplėtotų paslaugų skaičius, vnt.	0	2023	2
2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą			
	Susijusių poreikių skaičius	4			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtrą			
	Susijęs poreikis 2	3 poreikis. Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą			
	Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą			
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1	Sukurtų partnerystės iniciatyvų skaičius, vnt.	0	2023	2
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2	Naujai sukurtų prekių ar paslaugų skaičius, vnt.	0	2023	2
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3	Sukurtų darbo vietų skaičius, vnt.	0	2023	2
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra			

	Susijusių poreikių skaičius	4	1) Skatinamas kaimo žmonių užimtumas, didinamas įvairių paslaugų prieinamumas; 2) Į socialinio verslo vykdymą įtraukiami asmenys iš socialiai pažeidžiamų grupių; 3) Socialinio verslo teikiamų paslaugų gavėjai - mažiau galimybių turintys asmenys; 4) NVO sektorius, vykdydamas ekonomines veiklas užtikrins savo atsparumą		
	Susijęs poreikis 1	4 poreikis. Didinti viešųjų ir privačių paslaugų pasiūlą ir prieinamumą			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą			
	Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą			
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1	Viešojo sektoriaus subjektų, vykdančių socialinį verslą, skaičius, vnt.	0	2023	2
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2	Projekto naudos gavėjų skaičius, vnt.	0	2023	300
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3	Naujai sukurtų ar išplėtotų paslaugų skaičius, vnt.	0	2023	1
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	1) Padidėjęs NVO aktyvumas, į veiklas įtraukiant vaikus, jaunimą, senjorus ; 2) Sustiprėjusios NVO organizacijų galimybės organizuoti ekonomines veiklas ir užimtumą, siekiant NVO atsparumo; 3) Vietos bendruomenės dalyvauja teikiant viešąsias ir kitas aktualias paslaugas vietos gyventojams. 4) Padidėjęs gyventojų ekologinis, aplinkosauginis raštingumas ir sąmoningumas, siekiant darnaus vystymosi tikslų.		
	Susijusių poreikių skaičius	4			
	Susijęs poreikis 1	4 poreikis. Didinti viešųjų ir privačių paslaugų pasiūlą ir prieinamumą			
	Susijęs poreikis 2	3 poreikis. Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą			
	Susijęs poreikis 3	1 poreikis. Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtrą			
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1	Gyventojų skaičius, kurie pradėjo naudotis viešosiomis paslaugomis savo gyvenamojoje teritorijoje skaičius, vnt.	0	2023	1500
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2	Projektais sukurtų ar išplėtotų viešųjų paslaugų skaičius, vnt.	0	2023	8
Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3	Atnaujintų viešosios infrastruktūros objektų skaičius, vnt.	0	2023	8	
5 priemonė	Priemonės pavadinimas	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	1)Sustiprėjus partnerystė tarp vietos verslininkų ir NVO, užtikrinant darnų ekonominį regiono vystymąsi; 2)Vystoma ekonominių veiklų vykdytojų, ypač paslaugų teikėjų ir produkcijos gamintojų partnerystė, siekiant didinti skaitmenizavimą ir nuotolinį pardavimą. 3)Plečiamas ekonominių veiklų spektras ir didinamas verslo subjektų gyvybingumas. 4)Išaugęs turizmui patrauklaus regiono		
	Susijusių poreikių skaičius	4			
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą			
	Susijęs poreikis 2	3 poreikis. Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą			
	Susijęs poreikis 3				

			patrauklumas dėl inovatyvių paslaugų ir produktų atsiradimo.
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1	Veiklų projektų dalyvių skaičius, vnt.	0 2023 300
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2	Sukurtų partnerystės iniciatyvų skaičius, vnt.	0 2023 4
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3		
6 priemonė	D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą: Susijusių poreikių skaičius	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo 4	Priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę regiono plėtrą, didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrinės veiklas – tenkinimo. Organizuojant mokymus ir gerosios patirties išvykas, būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, įgyta žinių, kaip padidinti teikiamų paslaugų spektrą, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūriniame, socialiniame ir visuomeniniame gyvenime ir kt.
	Susijęs poreikis 1	3 poreikis. Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą	
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą	
	Susijęs poreikis 3		
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1	Mokymuose dalyvavusių NVO skaičius, vnt.	0 2023 10
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2	Mokymų dalyvių skaičius, vnt.	0 2023 200
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3		
7 priemonė	Priemonės pavadinimas	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	VVG teritorijos fiziniai ir juridiniai asmenys, perimantys gerosios patirties pavyzdžius, skatinančius ekonominę regiono plėtrą, viešųjų ir privačių paslaugų prieinamumą; Bendradarbiavimo kūrimas tarp fizinių ir juridinių asmenų kitose VVG teritorijose.
	Susijusių poreikių skaičius	4	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtrą	
	Susijęs poreikis 2	3 poreikis. Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą	
	Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą	
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 1		
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 2		
	Pokyčių pagrindžiantis rodiklis 3		

9. Apibendrinta informacija apie VPS

VVG pavadinimas	ZARASŲ-VISAGINO REGIONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ
VVG kodas (4 didžiosios raidės)	ZARA
VVG teritorijos seniūnijų skaičius	9
VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius	493
Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė	Taip
VVG teritorijos poreikių skaičius	4
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	4
VPS priemonių skaičius	7
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,00
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	7
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	1
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 500
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	14,18
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	800
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	7,56
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	2 895
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	10 582

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Išlaidų dalis, nuo vietos projektų įgyvendinimo išlaidų, proc.	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės kodas (unikalus)	Išlaidų kategorija
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	5	500 000,00	31,94	LEADER-20VVG-03	ZARA-LEADER-20VVG-03-01	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	2	160 000,00	10,22	LEADER-20VVG-04	ZARA-LEADER-20VVG-04-02	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Socialinis verslas	2	160 000,00	10,22	LEADER-20VVG-06	ZARA-LEADER-20VVG-06-03	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	8	580 000,00	37,06	LEADER-20VVG-08	ZARA-LEADER-20VVG-08-04	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	Veiklos projektai	4	90 200,00	5,76	LEADER-20VVG-09	ZARA-LEADER-20VVG-09-05	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	Mokymų projektai	5	75 000,00	4,79	LEADER-20VVG-10	ZARA-LEADER-20VVG-10-06	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	5 000,00	-	LEADER-20VVG-11	ZARA-LEADER-20VVG-11-07	VPS administravimo išlaidos

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)	4 konkretus tikslas (d)	5 konkretus tikslas (e)	6 konkretus tikslas (f)	9 konkretus tikslas (i)
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	3	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	3	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis	3 poreikis	4 poreikis
			Skatinti tvarią ir darnią ekonominę regiono plėtra	Didinti gyventojų socialinę įtrauktį, užimtumą ir skatinti verslumą	Didinti NVO ir verslo sektoriaus atsparumą	Didinti viešųjų ir privačių paslaugų pasiūlą ir prieinamumą
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	4	Taip	Taip	Taip	Taip
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	4	Taip	Taip	Taip	Taip
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	4	Taip	Taip	Taip	Taip
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	4	Taip	Taip	Taip	Taip

5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	4	Taip	Taip	Taip	Taip
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	4	Taip	Taip	Taip	Taip
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	4	Taip	Taip	Taip	Taip

10.4. VPS priemonių aprašymas

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – didinti VVG teritorijos gyventojų užimtumą ir ekonominę regiono plėtrą. Priemone planuojama skatinti verslo kūrimąsi ir plėtrą, sprendžiant gyventojų, pirmiausia – jaunimo ir ikipensinio amžiaus žmonių užimtumo problemas, identifiikuotas situacijos analizėje, tuo pačiu siekiant sudaryti sąlygas kurtis bei plėtotis verslui, susijusiam su gamyba ir paslaugų teikimu, siūlančiam išmanių ir tvarius sprendimus, siekiant minimizuoti sezoniškumo sukeliamas problemas. Priemone skirta remti verslus, siekiant kurti naujas ir išlaikyti esamas darbo vietas, mažinant nedarbą, skurdą ir socialinę atskirtį kaime, taip prisidedant prie gyvenimo kokybės kaime gerinimo. Priemone tiesiogiai siejasi su VPS tema – skatinama ekonominė plėtra VVG teritorijoje.
``Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1) Išaugęs veikiančių ūkio subjektų skaičius; 2) Paslaugų verslo sezoniškumo sumažėjimas; 3) Pagerėjęs vietos verslo subjektų ekonominis gyvybingumas, diegiant inovatyvias technologijas ir sprendimus, vystant skaitmenizavimą ir nuotolinį pardavimą, rinkodarą; 4) Išaugęs regiono, kaip turistinės vietovės patrauklumas, išnaudojant kultūrinio, pažintinio, patyriminio, sveikatinimo ir kitokio turizmo potencialą, kuriant naujas paslaugas ir plečiant esamas; 5) Sustiprėjęs gamybos sektorius.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) numatytos investicijos į pažangų ekonomikos kūrimą ir plėtrą, užtikrinant klimato kaitos švelninimo procesus, skatinant ekologiškumą, tvarią energetiką, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) VP veiklos nukreiptos į tvaraus turizmo vystymą ir klimato kaitos švelninimą.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	1) Numatomos investicijos susijusios su ekonomine regiono plėtra (pvz. įrangos įsigijimas, statinių statyba, remontas, verslo infrastruktūros įrengimas, paslaugos ir kt.); 2) Projekto įgyvendinimo metu kuriamos darbo vietos, siekiant spręsti užimtumo problemas.

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Tinkami pareiškėjai - UAB, IĮ, MB, ūkininkai, fiziniai asmenys, registruoti VVG teritorijoje paraiškos teikimo dieną. Partneriai negalimi.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Juridiniai arba fiziniai asmenys, atitinkantys labai mažai, mažai ir vidutinei įmonei keliamus reikalavimus.
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1. Didesnis sukuriamų darbo vietų skaičius. 2. Didesnis sukuriamų darbo vietų skaičius žmonėms iki 40 m. amžiaus. 3. Projektu kuriama produkto/paslaugos/technologinio proceso inovacija VVG teritorijos lygmeniu. 4. Projekte numatomas inovatyvių ir/arba skaitmeninių technologijų panaudojimas. 6. Projektu numatoma tenkinti gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata. 6. Vykdomas tvarus, antrinių daiktų ir/arba žaliavų, atliekų, liekanų panaudojimą skatinantis verslas.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100 000 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	500 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	5
Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojame, kad VP veiklos ir (arba) rezultatai bus skirti visų seniūnijų tikslinėms grupėms, tačiau atsižvelgiant į suplanuotą priemonei lėšų sumą ir planuojamą finansuoti projektų skaičių (2), nėra realu tikėtis, kad projekto veiklos ir (arba) rezultatai apims visos VVG teritorijos seniūnijas.
Partnerystės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Partnerystė negalima.
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojama taikyti prioritetinius balus už inovatyvių ir (arba) skaitmeninių technologijų panaudojimą. Inovacija laikoma naujo produkto, gamybos būdo, organizacijos modelio ar naujos rinkos įvedimas VVG teritorijos lygmeniu.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	3
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautiškumu, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Planuojama taikyti prioritetinius balus už jaunų (iki 40 m.) asmenų įdarbinimą (žr. 10.22 punktą).
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne

VPS rodiklių taikymas priemonei:	
ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne
ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne
ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne

Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą
Priemonės rūšis	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - siekiant, kad socialinė ir ekonominė plėtra būtų pažangi ir tolygi, svarbu užtikrinti, kad visi gyventojai turėtų vienodas galimybes dalyvauti vystymosi procese, būtina remti ir skatinti veiksmus, kurie skirti įvairioms neformalioms iniciatyvoms remti, kurios skatina žmonių socialinę integraciją, susijusią ne tik su užimtumu, emocine ir fizine sveikata, sveika gyvensena, bet ir su klimato kaitos keliamais iššūkiais. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis gali suteikti vertingos patirties ir padėti išvengti klaidų. NVO gali dalyvauti vizituose, kuriuose gali pasisemti gerosios patirties, įgyti žinių ir įgūdžių perimti ir teikti viešąsias paslaugas, vystyti socialinį verslą ir didinti viešųjų paslaugų prieinamumą. Šios ne pelno siekiančios priemonės tikslas yra finansuoti projektus, kurių metu vykdoma vienkartinė ar trumpalaikė veikla, skirta investicijoms į žmogiškąjį kapitalą.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1) Stiprinamas vietos gamintojų konkurencingumas ir užtikrinamas bendradarbiavimas, vykdamas vietoje užaugintos žemės ūkio produkcijos perdirbimą ir (ar) trumpos maisto tiekimo grandinės produktų gamybą ir rinkodarą; 2) Sustiprėjęs bendradarbiavimas tarp skirtingų verslo subjektų; 3) Įtvirtinta tvari gamyba ir vartojimas, skatinant atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą; 4) Didinamas gyventojų užimtumas ir mažinamas skurdo lygis.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) investicijos į pažangios ekonomikos plėtros kūrimą, orientuojantis į klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) įgyvendinami projektai susiję su trumpomis grandinėmis, produktų ir paslaugų realizavimo skatinimu.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	1) Numatomos investicijos susijusios su ekonomine regiono plėtra; 2) Projekto įgyvendinimo metu kuriamos darbo vietos; 3) Projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais)
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Tinkami pareiškėjai ir partneriai - UAB, MB, ūkininkai, fiziniai asmenys, asociacijos, kooperatyvai, VŠĮ, registruoti VVG teritorijoje.

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Juridiniai arba fiziniai asmenys, atitinkantys labai mažai, mažai ir vidutinei įmonei keliamus reikalavimus.
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1. Projekte numatomas modernių ir (arba) skaitmeninių technologijų panaudojimas; 2. Sukuriama darbo vieta jaunam asmeniui iki 40 metų amžiaus. 3. Projektas įgyvendinamas su daugiau partnerių. 4. Projektu numatoma tenkinti gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata. 5. VP veiklos nukreiptos į trumpųjų maisto tiekimo grandinių skatinimą.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	80 000 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	Priemonėje galimi keli intensyvumai, priklausomai nuo planuojamų veiklų pobūdžio ir tinkamų pareiškėjų ir partnerių: 1) iki 90 proc.; 2) iki 65 proc. ; 3) iki 40 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	160 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Paraiškas galės teikti visose seniūnijose registruoti pareiškėjai, sudarant lygias galimybes. Atsižvelgiant į suplanuotą priemonei lėšų sumą ir planuojamą finansuoti projektų skaičių (5), nėra realu tikėtis, kad projekto veiklos ir (arba) rezultatai apims visas VVG teritorijoje esančias seniūnijas.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai

Pasirinkimo pagrindimas	Įgyvendinama priemonės rūšis - ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas. Pagal atrankos principus (žr. 10.22 punktą)
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojama taikyti prioritetinius balus už inovatyvių ir (arba) skaitmeninių technologijų panaudojimą. Inovacija laikoma naujo produkto, gamybos būdo, organizacijos modelio ar naujos rinkos įvedimas VVG teritorijos lygmeniu.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautišku, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Planuojama taikyti prioritetinius balus už jaunų (iki 40 m.) asmenų įdarbinimą (žr. 10.22 punktą).
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	

ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne
ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne
ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Taip
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne

Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra
Priemonės rūšis	Socialinis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - skatinti kurti ir plėtoti socialinį verslą, įvairinant prekių, paslaugų teikimą ir prieinamumą vietos gyventojams. Soc. verslas leidžia integruoti pažeidžiamas gyventojų grupes į visuomenę bei teikti joms paslaugas, t. y. sumažinti kokybiškų, prieinamų paslaugų trūkumą bei neigiamas visuomenės nuostatas, susijusias su jų integracija. Priemonė atitinka SO8 tikslą, nes didina pažeidžiamų grupių socialinę įtrauktį per skirtingus soc. verslo modelius. VVG didėja socialinių paslaugų poreikis įvairioms pažeidžiamoms grupėms. Priemonė leistų padidinti paslaugų pažeidžiamoms grupėms prieinamumą ir kokybę. Priemonė atitinka VPS temą, nes parama teikiama pelno projektams, kurių tinkami vykdytojai nurodyti socialinio verslo vykdymo pagal KPP priemonės gairėse. Priemonėje nėra numatomas išsipareigojimas kurti darbo vietas, siekiant paskatinti juridinius asmenis tapti socialinio verslo vykdytojais.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1) Skatinamas kaimo žmonių užimtumas, didinamas įvairių paslaugų prieinamumas; 2) Į socialinio verslo vykdymą įtraukiami asmenys iš socialiai pažeidžiamų grupių; 3) Socialinio verslo teikiamų paslaugų gavėjai - mažiau galimybių turintys asmenys; 4) NVO sektorius, vykdydamas ekonomines veiklas užtikrins savo atsparumą
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) jei projekto metu vykdomi rangos darbai yra numatytas atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas ir (ar) energijos efektyvumo didinimas; 2) pareiškėjas privalo pagrįsti ir užtikrinti kaip projekto veiklos ir investicijos prisidės prie klimato pokyčiams neutralaus kaimo kūrimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	1) Numatomos investicijos susijusios su ekonomine regiono plėtra, siekiant gyvenimo kokybės kaime gerinimo; 2) Kuriamos socialinės inovacijos VVG teritorijos lygmeniu; 3) Didinamas gyventojų užimtumas; 4) Didinamas paslaugų prieinamumas; 5) Prisidedama prie skurdo mažinimo.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Tinkami pareiškėjai ir partneriai - Juridiniai asmenys, nurodyti socialinio verslo vykdymo pagal KPP priemonės gairėse (IV skyriaus 7 dalis).
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos vietos gyventojai, projektą įgyvendinantys socialinio verslo vykdytojai.
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.

Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1) investicijos į pažangius sprendimus susijusius su klimato kaitos švelninimu, tvarumu, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) VP kuriamos darbo vietos; 3) Tenkinami gyventojų poreikiai, susijusę su maistu, sveikata ir gyvūnų gerove; 4) VP veiklos įtraukia ir/ar VP rezultatai daro teigiamą poveikį didesnei socialinės grupės daliai; 5) Naudos gavėjais numatomi vaikai, jaunimas, senjorai, socialinės rizikos grupės; 6) Projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais).
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	80 000 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	160 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojame, kad VP veiklos ir (arba) rezultatai bus skirti visų seniūnijų tikslinėms grupėms, tačiau atsižvelgiant į suplanuotą priemonę lėšų sumą ir planuojamą finansuoti projektų skaičių (2), nėra realu tikėtis, kad projekto veiklos ir (arba) rezultatai apims visas VVG teritorijos seniūnijas.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Taikomi prioritetiniai balai, kai projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais) (žr. 10.22 punktą)
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai

Pasirinkimo pagrindimas	Priemone skatinamos diegti socialinės inovacijos, produkto/paslaugos/technologinio proceso inovacijos. Šios priemonės tikslas yra paskatinti tvarių socialinio verslo modelių atsiradimą rajone.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautiškumu, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Numatomi papildomi atrankos balai, jei projekto naudos gavėjai bus jaunimas. Socialiniame versle skatinama taikyti pasirinktas darbo su jaunimu formas, numatytas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme (žr. 10.22 punktą).
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne

ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne
ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Taip
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas

Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – VVG teritorijos plėtra, kuri prisidės prie kaimo gyventojų gyvenimo kokybės per viešųjų paslaugų prieinamumą. Kaimiškųjų vietovių gyventojai susiduria su paslaugų prieinamumo problema, todėl yra būtina telkti investicijas į mobilių, skaitmeninių ir modernių paslaugų kūrimą ir plėtrą. Priemone siekiama skatinti paslaugų prieinamumą kaimo vietovėse investuojant į viešosios infrastruktūros plėtrą, didinant sveikatos apsaugos, švietimo (formalaus ir neformalaus), kultūros, socialines ir kitas būtinas paslaugas. VPS tema atitinka priemonės tikslą, kadangi viešųjų paslaugų teikimas didintų tiek kaimo gyventojų užimtumą, tiek ir gyvenimo kokybę dėl paslaugų prieinamumo. Numatomi atskiri kvietimai pagal priemonės tinkamus pareiškėjus ir jiems taikomą intensyvumą (kvietimai su verslo planu ir be verslo plano). Priemonė tiesiogiai siejasi su numatyta VPS tema, poreikiais ir su BŽŪP tikslu, kadangi ja bus skatinamas gyventojų užimtumas, socialinė įtrauktis ir vietos plėtra.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1) Padidėjęs NVO aktyvumas, į veiklas įtraukiant vaikus, jaunimą, senjorus ; 2) Sustiprėjęsios NVO organizacijų galimybės organizuoti ekonomines veiklas ir užimtumą, siekiant NVO atsparumo; 3) Vietos bendruomenės dalyvauja teikiant viešąsias ir kitas aktualias paslaugas vietos gyventojams. 4) Padidėjęs gyventojų ekologinis, aplinkosauginis raštingumas ir sąmoningumas, siekiant darnaus vystymosi tikslų.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) jei projekto metu vykdomi rangos darbai yra numatytas atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas ir (ar) energijos efektyvumo didinimas; 2) pareiškėjas privalo pagrįsti ir užtikrinti kaip projekto veiklos ir investicijos prisidės prie klimato pokyčiams neutralaus kaimo kūrimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama skiriama įvairių viešųjų, socialinių paslaugų teikimui, atsižvelgiant į konkrečioje vietovėje iškilusius gyventojų poreikius. Finansuojamas ilgalaikio turto įsigijimas, atnaujinimas, veiklai vykdyti skirtų statinių statyba, remontas, infrastruktūros įrengimas, paslaugų įsigijimas ir kt.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų ir Viešųjų įstaigų įstatymus, Zarasų r. ir Visagino savivaldybės.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai ir atvykstantys lankytojai, socialiai pažeidžiamos grupės.
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.

Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1)Naudos gavėjų skaičius; 2)Sukuriamų paslaugų skaičius; 3) projekto veiklos nukreiptos į vaikų ir jaunimo užimtumą, taikant pasirinktas darbo su jaunimu formas, numatytas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme; 4) VP veiklos įtraukia ir/ar VP rezultatais naudojasi senjorai; 5) Tenkinami gyventojų poreikiai, susijusę su maistu, sveikata ir gyvūnų gerove; 6) Kuriamos socialinės/kultūros/švietimo/sveikatos apsaugos viešosios paslaugos. 7) VP įgyvendinamas su partneriais.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	80 000 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	Taikomas skirtingas intensyvumas, nustatytas Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklėse.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	580 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	8
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	VP bus skirti visų seniūnijų tikslinėms grupėms. Nors priemonei suplanuota lėšų suma ir planuojamas finansuoti projektų skaičius (8) nėra pakankamas VP kiekvienoje seniūnijoje, tačiau teikiant mobilias paslaugas tikėtina, kad veiklos ir (arba) rezultatai apims visą VVG teritoriją.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Planuojama taikyti prioritetinius balus, kai VP įgyvendinamas su partneriais (žr. 10.22 punktą)
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai

Pasirinkimo pagrindimas	Pagal poreikį inovacijos gali būti diegiamos.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautiškumu, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Numatomi papildomi atrankos balai, jei projekto veiklos bus nukreiptos į jaunimo užimtumą, taikant pasirinktas darbo su jaunimu formas, numatytas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne
ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne

ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Taip
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo
Priemonės rūšis	Veiklos projektai

VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – telkti ir aktyvinti kaimo gyventojus, organizacijas, skatinant iniciatyvas ekonominei VVG teritorijos plėtrai, gyventojų užimtumo didinimui ir gyventojų ir NVO sektoriaus verslumo skatinimui. Siekiama įgalinti gyventojus puoselėti tarpusavio ryšius, spręsti iššūkius, susijusius su užimtumu, verslumu, socialine atskirtimi, sveika gyvensena, sveikata, klimato kaita ir kt. Priemonė atitinka SO8 tikslą, nes didinama socialinė įtrauktis ir vietos plėtra, skatinamas užimtumas. VVG teritorijoje veikiantys ne pelno siekiantys juridiniai asmenys turi patirties įgyvendinant vietos projektus, išvystytą ir sutvarkytą infrastruktūrą, tačiau trūksta išteklių iniciatyvoms įgyvendinti, žinių, gebėjimų ir veikimo įvairiose srityse, neišnaudojama tinklaveika. Būtina remti iniciatyvas įgalinančias kartu spręsti problemas įtraukiant gyventojus ir NVO sektorių. Priemonė atliepia VPS temą ir poreikius.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	1)Sustiprėjus partnerystė tarp vietos verslininkų ir NVO, užtikrinant darnų ekonominį regiono vystymąsi; 2)Vystoma ekonominių veiklų vykdytojų, ypač paslaugų teikėjų ir produkcijos gamintojų partnerystė, siekiant didinti skaitmenizavimą ir nuotolinį pardavimą. 3)Plečiamas ekonominių veiklų spektras ir didinamas verslo subjektų gyvybingumas. 4)Išaugęs turizmui patrauklaus regiono patrauklumas dėl inovatyvių paslaugų ir produktų atsiradimo.

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Vienas iš remiamos veiklos nuostatų, pareiškėjas turi aiškiai projekte numatyti kaip projekto veiklos ir investicijos prisidės prie klimato pokyčiams neutralaus kaimo kūrimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama skiriama įvairioms vienkartinėms ar trumpalaikėms veikloms, skirtoms investuoti į žmogiškąjį kapitalą, kurių metu įgyvendinamos neformalios vietos gyventojų iniciatyvos, įskaita informuotumo, žinių pasidalijimo veiklas. Investicijos į infrastruktūrą ir ilgalaikį turtą nėra galimos.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų įstatymus, veikiantys VVG teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos vietos gyventojai, NVO, verslo subjektai, projektus įgyvendinančių organizacijų nariai, įstaigų darbuotojai.
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1) Į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas iki 29 m. ir (arba) priešpensinio amžiaus asmenys; 2) Numatytos veiklos, susijusios su verslumu, užimtumu ir ekonomine regiono plėtra; 3. Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms. 4. Numatytos veiklos, siekiant plėsti sezoniskumui nejautrias paslaugas.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	22 550 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	90 200,00

Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	4
Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Nors priemonei suplanuota lėšų suma ir planuojamas finansuoti projektų skaičius (4) nėra pakankamas VP kiekvienoje seniūnijoje, tačiau VP įgyvendinimo metu bus siekiama į bendradarbiavimo veiklas įtraukti visų seniūnijų gyventojus, NVO, verslo subjektus ir kt.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Įgyvendinama priemonė Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo, kuria gyventojai ir juridiniai subjektai skatinami sentis gerosios patirties iš kitų subjektų VVG teritorijoje ir už jos ribų, užtikrinant ekonominę VVG plėtrą.
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautišku, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.

Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Numatomi papildomi atrankos balai, jei projekto veiklos bus nukreiptos į jaunimo užimtumą ir verslumo skatinimą.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne
ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne
ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	6 priemonė
Priemonės pavadinimas	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo
Priemonės rūšis	Mokymų projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip

Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – telkti ir aktyvinti kaimo gyventojus, organizacijas, skatinant iniciatyvas ekonominei VVG teritorijos plėtrai, gyventojų užimtumo didinimui ir gyventojų ir NVO sektoriaus verslumo skatinimui. Siekiama įgalinti gyventojus puoselėti tarpusavio ryšius, spręsti iššūkius, susijusius su užimtumu, verslumu, socialine atskirtimi, sveika gyvensena, sveikata, klimato kaita ir kt. Priemonė atitinka SO8 tikslą, nes didinama socialinė įtrauktis ir vietos plėtra, skatinamas užimtumas. VVG teritorijoje veikiantys ne pelno siekiantys juridiniai asmenys turi patirties įgyvendinant vietos projektus, išvystytą ir sutvarkytą infrastruktūrą, tačiau trūksta išteklių iniciatyvoms įgyvendinti, žinių, gebėjimų ir veikimo įvairiose srityse, neišnaudojama tinklaveika. Būtina remti iniciatyvas įgalinančias kartu spręsti problemas įtraukiant gyventojus ir NVO sektorių. Priemonė atliepia VPS temą ir poreikius.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę regiono plėtrą, didinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, jų užimtumą, vykdant įvairias socialines, švietimo ir kultūrinės veiklas – tenkinimo. Organizuojant mokymus ir gerosios patirties išvykas, būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, įgyta žinių, kaip padidinti teikiamų paslaugų spektrą, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūriniame, socialiniame ir visuomeniniame gyvenime ir kt.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Vienas iš remiamos veiklos nuostatų, pareiškėjas turi aiškiai projekte numatyti kaip projekto veiklos ir investicijos prisidės prie klimato pokyčiams neutralaus kaimo kūrimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kurie tenkins gyventojų poreikius, susijusius su maistu ir sveikata arba gerins gyvūnų gerovę.

B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama skiriama įvairioms vienkartinėms ar trumpalaikėms veikloms, skirtoms investuoti į žmogiškąjį kapitalą, kurių metu įgyvendinamos neformalios vietos gyventojų iniciatyvos, įskaitant informuotumo, žinių pasidalijimo veiklas. Projekto veiklos gali būti nukreiptos į gyventojų praktinių įgūdžių mokymą, siekiant sukurti naujas prekes ir paslaugas, taip užtikrinant užimtumą, verslumą, ekonominę plėtrą. Investicijos į infrastruktūrą ir ilgalaikį turtą nėra galimos.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, registruoti pagal LR Asociacijų, Viešųjų įstaigų įstatymus, veikiantys VVG teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos vietos gyventojai, NVO, verslo subjektai, projektus įgyvendinančių organizacijų nariai.
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Tinkamumo sąlygos numatytos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane ir Vietos projektų administravimo taisyklėse.
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1) Į projekto veiklas įtraukiamas jaunimas iki 29 m. ir (arba) priešpensinio amžiaus asmenys; 2) Didesnis projekto naudos gavėjų skaičius; 3) Pareiškėjas privalo pagrįsti ir užtikrinti kaip projekto veiklos ir investicijos prisidės prie ekonominės regiono plėtros; 4) Projektu siekiama tenkinti visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	15 000 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	75 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	5
Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Nors priemonei suplanuota lėšų suma ir planuojamas finansuoti projektų skaičius (4) nėra pakankamas VP kiekvienoje seniūnijoje, tačiau VP įgyvendinimo metu bus siekiama į bendradarbiavimo veiklas įtraukti visų seniūnijų gyventojus, NVO, verslo subjektus ir kt.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektai gali būti įgyvendinami su partneriais, siekiant įtraukti kuo daugiau naudos gavėjų.
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautiškumu, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Į mokymus bus skatinama įtraukti jaunos asmenis iki 29 m. amžiaus.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	

R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne
ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne
ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip

Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	7 priemonė
Priemonės pavadinimas	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros
Priemonės rūšis	Teritorinis VVG bendradarbiavimas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	4
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – per teritorinį bendradarbiavimą keistis gera patirtimi su kitomis VVG įgyvendinant pasirinktą temą – ekonominė regiono plėtra ir gyvenimo kokybės kaime gerinimas, siekiant perimti ir diegti žinias, metodus, inovatyvius, tvarius ir išmanius sprendimus, prisidedančius prie kaimiškųjų teritorijų darnios ekonominės plėtros, sprendžiant ekonominius ir socialinius iššūkius, įvardintus situacijos analizėje ir tenkinant poreikius.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	VVG teritorijos fiziniai ir juridiniai asmenys, perimantys gerosios patirties pavyzdžius, skatinančius ekonominę regiono plėtrą, viešųjų ir privačių paslaugų prieinamumą; Bendradarbiavimo kūrimas tarp fizinių ir juridinių asmenų kitose VVG teritorijose.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Siekama susipažinti su gerosios praktikos pavyzdžiais, prisidedant prie tvarios ekonominės regiono plėtros, diegiant inovacijas ir išmanius sprendimus, prisidedančius prie neutralaus poveikio klimatui, atsinaujančių energijos išteklių diegimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Siekama susipažinti su gerosios praktikos pavyzdžiais įgyvendinant iniciatyvas ir veiklas skirtas gyventojų sveikatingumui, maistu, gyvūnų gerove, antriniu daiktų panaudojimu, beatliekine gamyba, bioekonomikos verslais.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Bendradarbiavimo veiklos.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	VVG
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	0
Projektų atrankos principai	0
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietoj projektui, Eur	5 000 Eur
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.

Planuojama paramos suma priemonei, Eur	5 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Planuojamas projektų skaičius apskaičiuotas pagal didžiausią galimą paramos sumą ir turimą biudžetą
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Bus siekiama į tarpregioninio projekto projektą įtraukti visų seniūnijų tikslines grupes.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektai bus įgyvendinami su partneriais, skatinant fizinių ir juridinių asmenų bendradarbiavimą su kitose VVG teritorijose veikiančiais fiziniais ar juridiniais subjektais, dalinantis gerąja patirtimi ir žiniomis.
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektuose horizontaliai bus užtikrinamas lyčių lygybės principas. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams bus suteikiamos lygios teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis projektų rezultatais. Projektuose bus užkirstas kelias diskriminacijai, remiantis tautiškumu, religija ar įsitikinimais, negalia, amžiumi, šeimine padėtimi, lytine orientacija, suteikiant įvairioms socialinėms grupėms vienodą galimybę pasinaudoti parama pagal visus prioritetus.

Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Į tarpterritorinio VVG bendradarbiavimo projekto veiklas bus skatinama įtraukti jaunos asmenis iki 29 m. amžiaus.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
ZARA-P.1	Ne
ZARA-P.2	Ne
ZARA-P.3	Ne
ZARA-P.4	Ne
ZARA-P.5	Ne
ZARA-P.6	Ne
ZARA-P.7	Ne
ZARA-P.8	Ne
ZARA-P.9	Ne
ZARA-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

Pastaba: Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Planuojamas kvietimų skaičius	Kvietimų suma, Eur	2026 m.				2027 m.				
					I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	500 000,00	2	500 000,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	160 000,00	1	160 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	160 000,00	1	160 000,00	0,00	0,00	160 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	580 000,00	3	580 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	145 000,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	90 200,00	2	90 200,00	45 100,00	0,00	0,00	0,00	45 100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	75 000,00	2	75 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30 000,00	0,00	0,00
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtos	5 000,00	1	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Planuojamas kvietimų skaičius	Kvietimų suma, Eur	2027 m.			
					I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	500 000,00	2	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Įtraukti ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	160 000,00	1	160 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	160 000,00	1	160 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	580 000,00	3	580 000,00	217 500,00	0,00	0,00	0,00
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	90 200,00	2	90 200,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	75 000,00	2	75 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 priemonė	Tarpiteritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	5 000,00	1	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

12.VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	0	0,00	0,0
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	0	0,00	0,0
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	1	500 000,00	31,9
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	1	160 000,00	10,2
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	0	0,00	0,0
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	1	160 000,00	10,2
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	0	0,00	0,0
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	580 000,00	37,1
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	1	90 200,00	5,8
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	1	75 000,00	4,8
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	5 000,00	100,0
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0		0,0
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 565 200,00	99,7
VPS administravimo išlaidos, iš viso				5 000,00	0,3
Iš viso				1 570 200,00	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 565 200,00	345 000,00	377 500,00	405 100,00	220 100,00	222 500,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	1 570 200,00	345 000,00	377 500,00	405 100,00	220 100,00	222 500,00	0,00
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,32	22,04	24,12	25,88	14,06	14,22	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	0,00						
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	100,00	21,97	24,04	25,80	14,02	14,17	0,00

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Šaltiniai
8 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Antalieptės kaimo bendruomenė	Pirmininkė Irina Zalubienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antalieptės seniūnija	Malūno g. 4, Antalieptė, Zarasų raj. sav., į.k. 300004222
2.	VŠĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas	Direktorė Monika Stankevičiūtė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Malūno g. 19A, LT-32118 Zarasai į.k: 302326599
3.	Purvynės ir Naršėnų kaimų bendruomenė	Pirmininkas Darius Steponavičius	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antalieptės seniūnija	Liepų g. 18, Antalieptė sen., Zarasų raj. Sav., į.k.
4.	Šniukštų kaimo kartų bendrija	Pirmininkė Daiva Zakšauskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antazavės seniūnija	Šniukštų k., Antazavės seniūnija, Zarasų raj. sav. į.k. 187932251
5.	Dusetų seniūnijos ir parapijos bendruomenių santalka	Pirmininkė Aldona Žiliukienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Melioratorių 3-1 Dusetos, Zarasų raj. sav į.k. 187935176
6.	Zarasų rajono sporto klubas „Ainiai“	Prezidentas Eugenijus Deksnys	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Vytauto g. 54, Dusetos, Zarasų raj. Sav. į.k. 191880675
7.	Zarasų rajono Sadūnų kaimo bendruomenė	Pirmininkė Regina Macijauskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Sadūnų kaimas, Dusetų seniūnija, Zarasų raj. į.k.
8.	Vajasiškio bendruomenė	Pirmininkė Genovaitė Sarokina	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Degučių seniūnija	Vajasiškio k., Degučių seniūnija, Zarasų raj. į.k. 300713825
9.	Imbrado bendruomenės centras	Pirmininkė Ona Patiejūnienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Imbrado seniūnija	Ežero g. 5, Imbrado k., Zarasų raj. į.k. 300147590
10.	Zarasų rajono Samanių bendruomenė „Dvargantis“	Pirmininkė Jūratė Buičenkienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Suvieko seniūnija	Samanių k., Suvieko seniūnija, Zarasų raj. į.k. 187936082
11.	Salako bendruomenė „Salakas“	Pirmininkė Rita Pumputė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Šilo g. 19-7, Salakas, Zarasų raj. į.k. 187933549
12.	Zarasų rajono žvejų būrelis „Banga“	Pirmininkas Larionas Demidovas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Turmanto seniūnija	Tilžės k., Turmanto seniūnija, Zarasų raj.

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
					i.k. 191880860
13.	Smalvų bendruomenė	Pirmininkas Saulius Valiūnas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Turmanto seniūnija	Smalvų k., Turmanto seniūnija, Zarasų raj. i.k. 300072166
14.	Regioninės asociacijos „Gyvūnų šansas“ Zarasų filialas	Aliona Liachovič	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Turmanto seniūnija	Ežero g. 1, Kimbartiškių k., Zarasų r. i.k. 304794319
15.	Bendruomenė „Šlyninikos vandens malūnas“	Pirmininkė Regina Veselienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų seniūnija	Šlyninkos k., Zarasų raj. i.k. 302306671
16.	Biržūnų bendruomenė „Biržūnėlis“	Pirmininkė Gelmina Budrienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Pušyno g. 7, Biržūnų k., Zarasų raj. i.k. 302755698
17.	Vilniaus medžiotojų klubas „Drūkšiai“	Prezidentas Jurijus Kolosovas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Visagino savivaldybė	Tarybų g. 11-21, Visaginas i.k. 125098494
18.	Zarasų medžiotojų ir žvejų draugija	Pirmininkas Balys Vilimas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Aukštaičių g. 4, Zarasai i.k. 191880522
19.	Zarasų verslininkų ir vadybininkų asociacija	Pirmininkė Virginija Baliienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Vilniaus g. 7, Zarasai i.k. 30553413
20.	Zarasų rajono jaunimo visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“	Prezidentas Erikas Černovas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Šaulių g. 5-1, Zarasai i.k. 187927642
21.	Lietuvos ūkininkų sąjunga Zarasų skyrius	Pirmininkas Darius Viliūnas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Savanorių g. 2, Zarasai i.k. 190852751
22.	Zarasų ir Visagino žuvininkystės regiono vietos veiklos grupė	Pirmininkas Arvydas Veikšra	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Aukštaičių g. 4, 32107 Zarasai i.k. 302312496
23.	Zarasų savivaldybės vietos veiklos grupė	Pirmininkas Arvydas Veikšra	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Pievų g. 1, Štadvilių k., Zarasų raj. i.k. 301550726
24.	Zarasų rajono bendruomenių asociacija	Pirmininkas Arvydas Veikšra	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antazavės seniūnija	Ežero g. 6, Antazavės k., Zarasų r. i.k. 301495660
25.	Antazavės bendruomenės centras	Pirmininkė Danutė Skardinskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antazavės seniūnija	Antazavės k., Zarasų r. i.k. 187932066
26.	Salako krašto ekologinio švietimo ir amatų centras	Direktorė Natalija Pronckienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Paskardiškio k., Salako sen., Zarasų r. i.k. 304429224

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
27.	Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga	Pirmininkė Olga Ludziš	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Palaukės g. 36, Zarasai, Zarasų r. sav. į.k. 187899627
28.	Suvieko kaimo bendruomenė	Pirmininkė Daiva Svidinskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Suvieko seniūnija	Parko g. 24, Suviekas, Zarasų r. sav. į.k. 302302072
29.	Avilių kaimo bendruomenė	Pirmininkas Donatas Ragėnas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Imbrado seniūnija	Avilių II k., Imbrado sen., Zarasų raj. į.k. 287932590
30.	Degučių kaimo bendruomenė „Samanis“	Pirmininkė Gitana Šlamienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Degučių seniūnija	Saulėtekio g. 5, Degučių k., Degučių sen., 32232 Zarasų r. į.k. 187928744
31.	Asociacija „Dusetų jachtklubas“	Prezidentas Arūnas Kavaliauskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Žirgų g. 8B-6, Užtiltės k., Dusetų sen., LT-32302, Zarasų r. į.k. 305026799
32.	Zarasų rajono Vosgėlių kaimo kartų bendruomenė	Pirmininkė Regina Jakutienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Vosgėlių k., Dusetų sen., LT-32310, Zarasų r. į.k. 302496758
33.	UAB „Narasta“	Direktorius Romualdas Kadys	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antalieptės seniūnija	Padusčio k., Antalieptės seniūnija, Zarasų raj. į.k. 300557760
34.	ĮĮ „Sėkmingi sprendimai“	Savininkas Justas Šukštulis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų seniūnija	Bachmatų k., Zarasų sen., Zarasų raj. į.k. 302685869
35.	UAB „Langaza“	Direktorius Artūras Gudavičius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų seniūnija	Sarakiškių k., Zarasų raj. į.k. 187930624
36.	UAB „Adatėlė“	Direktorius Vytautas Bratiška	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Palaukės g. 21, Zarasai, Zarasų raj. sav į.k. 187927795
37.	Mickevičiaus įmonė „Diana“	Savininkė Danutė Mickevičienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Aukštaičių g. 5b, Zarasai į.k. 187818664
38.	UAB „Kogus“	Direktorius Dmytro Hurtovyi	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Visagino savivaldybė	Pramonės g. 17, Karlų kaimas, Visaginas į.k. 155482127
39.	UAB „Deislada“	Direktorius Slavomiras Obolevičius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Turmanto seniūnija	Kimbartiškių k., Turmanto seniūnija, Zarasų raj. į.k. 187871859

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
40.	UAB „Daineta“	Direktorius Valentinas Dainys	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antazavės seniūnija	Zalvės g. 42, Antazavės k., Zarasų raj. į.k. 302996788
41.	UAB „Etnoamatai“	Direktorius Paulius Drilinga	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Sabalunkų k. 7, Salako sen., Zarasų r. sav. į.k. 302552947
42.	G. Petrėno individuali veterinarijos įmonė	Savininkas Gintaris Petrėnas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Suvieko seniūnija	Samanių k., Suvieko seniūnija, Zarasų raj. į.k. 187831035
43.	UAB „Miškija“	Direktorius Jaunius Ledzinskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Degučių seniūnija	Liepų g. 16, Degučių k., Zarasų raj. į.k. 302719549
44.	UAB „Aukštaitijos paslauga“	Direktorius Valdas Bertaševičius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Imbrado seniūnija	Novinkų k., Imbrado sen., Zarasų raj. sav. į.k. 301674624
45.	UAB „Rustikas“	Vykdančioji direktorė Rasa Pacenkienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Melioratorių g. 9, Užtiltės k., LT-32303 Zarasų r.į.k. 303400725
46.	UAB „Svaita“	Vykdančioji direktorė Rasa Pacenkienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Melioratorių g. 9, Užtiltės k., LT-32303 Zarasų r.į.k. 187881390
47.	UAB „Vasaknos“	Direktorius Algirdas Šiukščius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	Vasaknų k. Dusetų seniūnija, Zarasų raj. į.k. 187854895
48.	UAB „Mėnesienos studija“	Direktorė Laura Jankaitytė-Drilingė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Sabalunkų k. 7, Salako sen., Zarasų r. į.k. 304927972
49.	Ūkininkas Sergejus Miasnikovas	Sergejus Miasnikovas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Kiemionių k., Salako sen., Zarasų r. į.k. 4239569
50.	Visagino savivaldybė	Inga Stankevičienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Visagino savivaldybė	Parko g. 14, Visaginas į.k. 188711925
51.	Zarasų rajono savivaldybė	Merė Nijolė Guobienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	Sėlių a. 22, Zarasai į.k. 188753461

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Šniukštų kaimo kartų bendrija	Audronė Kačiulienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Antazavės seniūnija	2018-04-04	+370 610 173 07 audronekaciulienė@gmail.com
2.	Zarasų medžiotojų ir žvejų draugija	Egidijus Bukelskis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	2018-04-05	+370 687 92 656 bukelskis.egidijus@gmail.com
3.	Zarasų rajono Samanių bendruomenė „Dvargantis“	Agnė Barkė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Suvieko seniūnija	2021-11-08	+370 647 22910 burokaitė.agne@gmail.com
4.	Regioninės asociacijos „Gyvūnų šansas“ Zarasų filialo	Aliona Liachovič	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Visagino savivaldybė	Norėdami įvesti data, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	+370 676 15359 prieglauđa2012@gmail.com
5.	Smalvų bendruomenė	Artūras Purvinskis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Turmanto seniūnija	2021-10-29	+3706778464 artaz93@gmail.com
6.	Avilių kaimo bendruomenė	Virginija Čižauskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Imbrado seniūnija	2018-04-06	+370 622 572 93 virgute.c@gmail.com
7.	UAB „Miškija“	Jaunius Ledzinskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Degučių seniūnija	Norėdami įvesti data, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	+370 650 172 01 jaunius@forest.lt
8.	UAB „Svaita“	Rasa Pacenkienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	2018-04-06	+370 620 740 03 rasa@svaita.lt
9.	UAB „Vasaknos“	Algirdas Šiukščius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Dusetų seniūnija	2018-04-05	+370 686 15301 info@vasaknos.lt
10.	Ūkininkas Sergejus Miasnikovas	Sergejus Miasnikovas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Zarasų rajono savivaldybė, Salako seniūnija	Norėdami įvesti data, spustelėkite arba	+370 600 22359 miasnikovsergej@gmail.com

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
					bakstelėkite čia.	
11.	Zarasų rajono savivaldybė	Deimantė Rybakovaitė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Zarasų rajono savivaldybė, Zarasų miesto seniūnija	2021-05-07	+370 650 31965 deimante.rybakovaitė@zarasai.lt
12.	Visagino savivaldybė	Inga Stankevičienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Visagino savivaldybė		

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.	Atsako už VPS įgyvendinimą, koordinuoja, kontroliuoja, vykdo strategijos įgyvendinimą, užtikrina sėkmingą strategijos įgyvendinimą pagal veiklos planą. Palaiko glaudžius ryšius su NMA, ŽŪM, VVG tinklu, Kaimo tinklu, regiono savivalda, bendruomenėmis, su įvairiomis organizacijomis, verslininkais, rėmėjais ir kitomis organizacijomis dalinantis informacija, patirtimi sprendžiant strategijos įgyvendinimo klausimus.	Arvydas Veikšra
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje (šis reikalavimas taikomas, jeigu VPS finansų valdymui pasitelkiama buhalterinės apskaitos paslaugas teikianti įmonė).	Tvarko Asociacijos buhalterinę apskaitą, laiku ir kokybiškai parengia ir pateikia finansines ataskaitas reikiamoms instancijoms, Asociacijos valdymo organams. Rengia VVG strategijos įgyvendinimo administravimo biudžetą, mokėjimų prašymus NMA bei informaciją projekto vadovui apie projekto biudžeto vykdymą. Dalyvauja materialinių vertybių inventorizacijų darbe. Organizuoja ir vykdo prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų procedūras. Teisės aktų nustatyta tvarka rengia viešųjų pirkimų ataskaitas. Konsultuoja vietos projekto pareiškėjus viešųjų pirkimų klausimais. Vertina vietos projektų pareiškėjų pateiktą viešųjų pirkimų dokumentaciją. Teikia reikalingą informaciją susijusią su VPS įgyvendinimu viešųjų pirkimų procedūromis Agentūrai, ŽŪM, auditoriams ir Asociacijos valdymo organams.	Danutė Baublienė
3.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.	Teikia konsultacijas vietos projektų pareiškėjams paraiškų rengimo, projektų įgyvendinimo klausimais, rengia kvietimų dokumentaciją, registruoja vietos projektų paraiškas, atlieka vietos projektų paraiškų vertinimą, rengia medžiagą posėdžiui dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo, rengia VVG paramos sutartis, sutarties pakeitimus, vykdo įgyvendinamų projektų priežiūrą, vietos projektų patikras vietoje, vertina vietos projektų ataskaitas (įgyvendinimo metines ir galutines). Teikia reikiamą informaciją susijusią su VPS įgyvendinimu, VPS įgyvendinimo ataskaitas Agentūrai, ŽŪM ir Asociacijos valdymo organams.	Jūratė Buičėnienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.	Atlieka VVG teritorijos gyventojų, verslo subjektų, NVO ir viešojo sektoriaus aktyvinimą, palaiko glaudžius ryšius su NMA, ŽŪM, VVG tinklu, Lietuvos kaimo tinklu, regiono savivalda, bendruomenėmis ir kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis, verslo subjektais. Rengia pranešimus visuomenei apie Asociacijos vykdomą veiklą ir VPS įgyvendinimą, kvietimus teikti paraiškas. Administruoja VVG internetinę svetainę, socialinio tinklo Facebook paskyrą, rengia, viešina ir prižiūri ten esančią informaciją. Atsako į suinteresuotiems asmenims rūpinimus klausimus apie VVG vykdomą veiklą ir VPS įgyvendinimą. Kontroluoja, ar paramos gavėjai viešina gautą paramą, kaip numatyta Viešinimo taisyklėse.	Julija Goštautaitė-Adomavičienė

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	Įtrauki ekonominę regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:								
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	2	1	1	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	7,00	5,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamą paramą pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	1	1	0	0	0	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 500	0	0	0	1 500	0	0	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	800	0	0	300	0	300	200	0

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

Netaikoma

Taikoma

Jei taikoma, žr. VPS II dalies (Excel) 11.1 lapą (3 lentelė).

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius		
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	1	Pagal priemonę planuojama paremti 5 projektus, iš kurių vienas pareiškėjas (ūkininkas) įgyvendins projektą, kuriame bus numatomos investicijos skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti.
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	1	Pagal priemonę planuojama paremti 2 projektus, iš kurių vienas pareiškėjas įgyvendins projektą, kuriame bus numatomos investicijos skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti.
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0	
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	0	

5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	0	
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	0	
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	0	
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas		
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	5	Pagal priemonę planuojama paremti 5 projektus. DV kūrimas yra privalomas, minimalus sukurtų DV skaičius vienam VP - 1 etatas.
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	2	Pagal priemonę planuojama paremti 2 projektus. DV kūrimas yra privalomas, minimalus sukurtų DV skaičius vienam VP - 1 etatas.
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0	
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	0	
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	0	
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	0	
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	0	
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius		
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	1	Planuojama paremti 5 projektus. Vienas pareiškėjas įgyvendins vieną projektą. Skaičiuojami unikalūs privatūs juridiniai ir (arba) fiziniai asmenys gavę paramą verslo kūrimui (naujai sukurtos įmonės).
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	0	
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0	
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	0	
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	0	
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	0	
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	0	

R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius		
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	0	
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0	
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	1500	Planuojama paremti 8 projektus (2 be verslo plano, 6 su verslo planu). Skaičiuojamas gyventojų, pradėjusių naudotis viešosiomis paslaugomis savo gyvenamojoje teritorijoje, skaičius.
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	0	
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	0	
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	0	
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius		
1 priemonė	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	
2 priemonė	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	0	
3 priemonė	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	300	Planuojama paremti 2 projektus. Skaičiuojamas projektų naudos gavėjų skaičius, vnt.
4 priemonė	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	0	
5 priemonė	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	300	Planuojama paremti 8 projektus (2 be verslo plano, 6 su verslo planu). Skaičiuojamas gyventojų, pradėjusių naudotis viešosiomis paslaugomis savo gyvenamojoje teritorijoje, skaičius.
6 priemonė	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	200	Planuojama paremti 2 projektus. Skaičiuojamas projektų mokymų dalyvių skaičius, vnt.
7 priemonė	Tarpterritorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros	0	

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

Netaikoma

Taikoma

Jei taikoma, žr. VPS II dalies (Excel) 13 lapą.

	N.37	1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė
	Iš viso	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	Įtrauki ekonominė regiono plėtra, skatinant ūkio subjektų bendradarbiavimą	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir (ar) kokybės gerinimas	Bendradarbiavimo rėmimas, siekiant darnaus regiono vystymosi ir gyvenimo kokybės kaime gerinimo	Verslumo ir užimtumo mokymai, siekiant socialinės integracijos, skurdo mažinimo ir užimtumo didinimo	Tarptertitorinis VVG bendradarbiavimas, siekiant ekonominės regiono plėtros
Kiekybinis tikslas iki 2029 m. (rodiklis R.37)	7	5	2	0	0	0	0	0
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal lytį?	X	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal amžių?		Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
<i>Sukurtų DV pasiskirstymas pagal lytį:</i>	7	5	2	0	0	0	0	0
Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	7	5	2	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
<i>Sukurtų DV pasiskirstymas pagal amžių:</i>	7	5	2	0	0	0	0	0
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtina)	4	3	1	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	3	2	1	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	0			netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas
1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	
2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	
3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	
<...>	<...>	

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

7 priedas. Šaltiniai

- [1] – Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis.
- [2] - Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis.
- [3] - Lietuvos statistikos departamentas <https://osp.stat.gov.lt/lietuvas-gyventojai-2022/salies-gyventojai/gyventoju-skaicius-ir-sudetis>).
- [4] - Lietuvos statistikos departamentas <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=4afc61cc-bdb7-435f-9041-f8ba09de5b24#/>
- [5] - Lietuvos statistikos departamentas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f81e0c96-7117-4986-b062-f64accddd256#/>
- [6] - Lietuvos statistikos departamentas, [https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?hash=198afb75-03e3-483b-9f52-ac7db10ee354# /](https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?hash=198afb75-03e3-483b-9f52-ac7db10ee354#/)
- [7] – LR Užimtumo tarnybos duomenis. <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>
- [8] – LR Užimtumo tarnybos duomenis. <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>
- [9] – Lietuvos statistikos departamentas. <https://osp.stat.gov.lt/lietuvas-gyventojai-2022/salies-gyventojai/gyventoju-skaicius-ir-sudetis>).
- [10] – Zarasų rajono savivaldybės administracijos seniūnijų duomenis. https://www.zarasai.lt/veiklos-ataskaitos_197
- [11] – Lietuvos statistikos departamentas. <https://osp.stat.gov.lt/lietuvas-gyventojai-2022/salies-gyventojai/gyventoju-skaicius-ir-sudetis>
- [12] – Zarasų rajono savivaldybės administracijos seniūnijų duomenis. https://www.zarasai.lt/veiklos-ataskaitos_197
- [13] – Zarasų rajono savivaldybės administracijos seniūnijų duomenis. https://www.zarasai.lt/veiklos-ataskaitos_197
- [14] – Lietuvos Statistikos departamento duomenis. [https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=37cb62dd-a49f-4d80-96ab-0275c48d9a8a#/\)](https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=37cb62dd-a49f-4d80-96ab-0275c48d9a8a#/)
- [15] – Lietuvos Statistikos departamento duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=1d698b14-3133-4849-9e2e-45ab257abee3#/>
- [16] – Statistikos departamento duomenis <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=4de25ccf-d9d0-4a9f-81bd-bec607a23712#/>
- [17] – Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis.
- [18] - Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/lietuvas-regionai-2021/zmones/demografija#gyventojai>
- [19] - Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis. [https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=58bdd9a5-b274-42c9-98d0-cd83c5724724#/\)](https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=58bdd9a5-b274-42c9-98d0-cd83c5724724#/)
- [20] – Lietuvos statistikos departamento 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3bbc8159-78aa-4ead-8577-bd9b7d082bf6#/>
- [21] – Lietuvos statistikos departamentas. <https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?hash=198afb75-03e3-483b-9f52-ac7db10ee354#/>
- [22] – Lietuvos statistikos departamentas. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f81e0c96-7117-4986-b062-f64accddd256#/>.
- [23] – Lietuvos statistikos departamentas <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f81e0c96-7117-4986-b062-f64accddd256#/>.
- [24] – Statistikos departamento duomenimis. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=7760f753-75de-4c8f-884a-a7145734eda1#/>
- [25] – Zarasų rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus duomenis [https://www.zarasai.lt/userfiles/Elektroninio+dokumento+nuora%C5%A1as%20\(3\).pd](https://www.zarasai.lt/userfiles/Elektroninio+dokumento+nuora%C5%A1as%20(3).pd)
- [26] - Visagino savivaldybės socialinės paramos skyriaus duomenis <https://www.visaginas.lt/doclib/ecpgmnujldxaaxppskaxk9ucwqxvhte>

- [27] – Zarasų rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus duomenimis <https://www.zarasai.lt/informacija-zarasu-rajono-savivaldybes-administracijos-socialines-paramos-skyrimo>
- [28] - Visagino savivaldybės Socialinės paramos skyriaus duomenis <https://www.visaginas.lt/doclib/ecpgmnujldxaaxppskaxk9ucwqxvhte>
- [29] – Zarasų rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus duomenimis <https://www.zarasai.lt/informacija-zarasu-rajono-savivaldybes-administracijos-socialines-paramos-skyrimo>
- [30] – Visagino savivaldybės Socialinės paramos skyriaus duomenis <https://www.visaginas.lt/doclib/ecpgmnujldxaaxppskaxk9ucwqxvhte>
- [31] – Statistikos departamento duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-regionai-2022/zmones/gyvenimo-kokybe#soc.%20apsauga>)
- [32] – Statistikos departamento duomenimis [https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-regionai-2022/apie-leidiniai \) 2021](https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-regionai-2022/apie-leidiniai) 2021)
- [33] – *Zarasų rajono savivaldybės Pirminės sveikatos priežiūros centro duomenis*
- [34] - Statistikos departamento duomenis. [https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=e560ec90-701a-47e5-9481-6fa0fcd4b98f#/#/](https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=e560ec90-701a-47e5-9481-6fa0fcd4b98f#/)
- [35] – Statistikos departamento duomenis. [https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=e560ec90-701a-47e5-9481-6fa0fcd4b98f#/#/](https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=e560ec90-701a-47e5-9481-6fa0fcd4b98f#/)
- [36] – Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenis. <https://www.vmi.lt/evmi/2022metai3>
- [37] – Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenis. <https://www.vmi.lt/evmi/2022metai3>
- [38] - Statistikos departamento duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=10690854>
- [39] - Statistikos departamento duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-regionai-2022/ekonomika/ukis-ir-finansai#TUI>
- [40] – Statistikos departamento duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-regionai-2022/ekonomika/ukis-ir-finansai#TUI>
- [41] – Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės informacija. <http://www.zarasai.vvg.lt/projektine-veikla/igyvendinti-vietos-projektai/>
- [42] – Žemės ūkio informacijos ir kaimo plėtros centro duomenis <https://www.vic.lt/ppis/statistine-informacija/>
- [43] – Žemės ūkio informacijos ir kaimo plėtros centro duomenis <https://www.vic.lt/ppis/statistine-informacija/>
- [44] – Žemės ūkio informacijos ir kaimo plėtros centro duomenis <https://www.vic.lt/ppis/statistine-informacija/>
- [45] – Valstybinės vartotojų teisių apsaugos agentūros duomenis <https://www.vvtat.lt/vartojimo-paslaugos/turizmo-paslaugos/turizmo-paslaugu-teikejai/128>
- [46] – Zarasų verslo ir informacijos centro duomenimis <https://www.visitzarasai.lt/lt/apgyvendinimas>
- [47] – Visagino savivaldybės 2023-2030 m. Strateginiam plėtros planui parengti atliktos esamos situacijos analizės projektas. [file:///C:/Users/Vartotojas/Desktop/startegija,%202023-04-24/Visaginas%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Vartotojas/Desktop/startegija,%202023-04-24/Visaginas%20(1).pdf)
- [48] – Kaimo verslo ir plėtros agentūros duomenimis 2023 m. pradžios duomenis. <https://www.litfood.lt/veiklos-sritys/socialinis-bendradarbiavimas/kaimo-bendruomenes/>
- [49] - Zarasų rajono savivaldybės socialinės paramos skyriaus duomenis (šaltinis: http://www.zarasai.lt/informacija-zarasu-rajone-veikiancios-socialines-paslaugas-teikiancios-istaigos_230)
- [50] - Zarasų – Visagino regiono vietos veiklos grupės surinkta informacija,
- [51] - Lietuvos statistikos departamento duomenis [https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f81e0c96-7117-4986-b062-f64accddd256#/#/](https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f81e0c96-7117-4986-b062-f64accddd256#/)
- [52] - LR Užimtumo tarnybos duomenis <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>

- [53] - LR Užimtumo tarnybos duomenis <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>
- [54] - Valstybinės mokesčių inspekcijos pateikti duomenis
- [55] - *VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros duomenis.* <https://www.litfood.lt/veiklos-sritys/socialinis-bendradarbiavimas/kaimo-bendruomenes/>
- [56] - Zarasų rajono bendruomenių asociacijos pateikti duomenis.
- [57]- Zarasų rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyriaus duomenis. https://www.zarasai.lt/informacija-pradines-mokyklos_310
- [58] - Zarasų rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyriaus duomenis. [https://www.zarasai.lt/userfiles/Elektroninio+dokumento+nuora%C5%A1as%20\(3\).pdf](https://www.zarasai.lt/userfiles/Elektroninio+dokumento+nuora%C5%A1as%20(3).pdf)
- [59] - Zarasų rajono savivaldybės švietimo stebėsenos rodikliai. https://www.zarasai.lt/userfiles/Zarasu%20svietimo%20stebesenos%20rodikliai_uz%202021%20metus.pdf
- [60] - Zarasų rajono savivaldybės švietimo stebėsenos rodikliai. https://www.zarasai.lt/userfiles/Zarasu%20svietimo%20stebesenos%20rodikliai_uz%202021%20metus.pdf
- [61] - Zarasų profesinė mokykla. <https://www.zarasupm.lt/mokyklos-dokumentai/>
- [62] - Zarasų rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyriaus duomenis. (http://www.zarasai.lt/userfiles/Zarasu%20svietimo%20stebesenos%20rodikliai_uz%202021%20metus.pdf)
- [63] - Zarasų rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyriaus duomenis. (http://www.zarasai.lt/userfiles/Zarasu%20svietimo%20stebesenos%20rodikliai_uz%202021%20metus.pdf)
- [64] - Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis. <http://www.svis.smm.lt/neformalus-vaiku-svietimas-2/>
- [65] - Zarasų rajono savivaldybės Švietimo ir kultūros skyriaus duomenis. (http://www.zarasai.lt/userfiles/Zarasu%20svietimo%20stebesenos%20rodikliai_uz%202021%20metus.pdf)
- [66] - https://www.zarasai.lt/informacija-zarasu-rajone-veikiancios-socialines-paslaugas-teikiancios-istaigos_23
- [67] - Zarasų rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas 2022 m. <https://www.zarasai.lt/userfiles/Socialini%C5%B3%20paslaug%C5%B3%20planas%202022%20m.pdf>
- [68] - Zarasų rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas 2022 m. <https://www.zarasai.lt/userfiles/Socialini%C5%B3%20paslaug%C5%B3%20planas%202022%20m.pdf>
- [69] - Zarasų kultūros centro metinės veiklos ataskaitos 2018-2021 m.
- [70] - Kultūros centras „Dusetų dailės galerija“ <https://www.dusetukultura.lt/kulturoscentras/> .
- [71] – Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka. <https://zarasubiblioteka.lt/veiklos-ataskaitos/>
- [72] - Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka. <https://zarasubiblioteka.lt/veiklos-ataskaitos/>
- [73] - Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka. <https://zarasubiblioteka.lt/veiklos-ataskaitos/>
- [74] - Zarasų krašto muziejus. www.zarasumuziejus.lt
- [75] – Zarasų turizmo ir verslo informacijos centras. <https://www.visitzarasai.lt/lt/lankytinos-vietos/muziejai-ekspozicijos-galerijos>
- [76] - Zarasų rajono savivaldybės administracija. https://www.zarasai.lt/kulturos-paveldas_288
- [77] - Visagino savivaldybės administracija. <https://www.visaginas.lt/teritoriju-planavimas-ir-statyba/kulturos-paveldo-objektai/327>
- [78] - www.tautinispaveldas.lt
- [79] - www.tautinispaveldas.lt
- [80] – Zarasų turizmo ir verslo informacijos centras. <https://www.visitzarasai.lt/lt/poilsis-ir-pramogos/edukacines-programos/vajasiskio-kaimo-bendromenes-teminis-senoliu-kaimas>
- [81] – Zarasų rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras. https://zarasupspc.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=1

- [82] - Zarasų rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras. https://zarasupspc.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=1
- [83] - Zarasų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. https://www.zarasai.lt/informacija-visuomenes-sveikata_631
- [84] - Statistikos departamento duomenis. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R701#/>
- [85] - Zarasų rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras. https://zarasupspc.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=1
- [86] - Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariatas. <https://utena.policija.lrv.lt/uploads/utena.policija/documents/files/2021%20m%20ataskaitine%20Pa%20zuma>
- [87] - Informatikos ir ryšių departamento prie LR Vidaus reikalų ministerijos. <https://www.ird.lt/lt/paslaugos/tvarkomu-valdomu-registru-ir-informaciniu-sistemu-paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-atviri-duomenys-paslaugos/nvzr-nusikalstamumas-pagal-savivaldybes?year>
- [88] - Zarasų priešgaisrinės saugos tarnyba. <http://www.zarasai.lt/zarasu-priesgaisrines-apsaugos-tarnyba>
- [89] Kūno kultūros ir sporto departamento prie LR vyriausybės. <https://lscentras.lt/lt/sporto-statistika>
- [90] - Kūno kultūros ir sporto departamento prie LR vyriausybės. <https://lscentras.lt/lt/sporto-statistika>
- [91] - Zarasų rajono savivaldybės administracija. https://www.zarasai.lt/sporto-klubai_228
- [92] - Nacionalinės žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos. <https://www.nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-respublikos-zemes-fonda>
- [93] - <https://www.ekoagros.lt/atnaujintas-interaktyvus-ekologiniu-ukiu-zemelapis>
- [94] - Nacionalinės žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos. <https://www.nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-respublikos-zemes-fonda>
- [95] - <https://www.ekoagros.lt/atnaujintas-interaktyvus-ekologiniu-ukiu-zemelapis>
- [96] - LR ežerų klasifikatorius, LR tvenkinių klasifikatorius, LR upių klasifikatorius <https://uetk.am.lt>
- [97] - Zarasų turizmo ir verslo informacijos centras. <https://www.visitzarasai.lt/lt/lankytinos-vietos/top-lankomiausi-turizmo-objektai-zarasu-rajone/stelmuzes-azuolas>
- [98] – UAB „Zarasų vandenys“ <https://www.zarasuvandenys.lt/vandentiekis.html>
- [99] – LR sveikatos ministerija. <https://sam.lrv.lt/lt/naujienos/2012-m-geriamojo-vandens-saugos-ir-kokybes-situacijos-apzvalga-lietuvoje>.
- [100] - UAB „Visagino energija“ <https://www.visaginoenergija.lt/uslugi/>
- [101] - <https://pamatyklietuvoje.lt/details/antalieptes-hidroelektrine/1010>
- [102] - „Zarasų rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas iki 2030 m.“ https://www.zarasai.lt/naujiena_zarasu-rajono-savivaldybes-atsinaujinanciu-istekliu-energijos-naudojimo-pletros-veiksmu-planas-iki-2030-m_14034
- [102] - Lietuvos energetikos agentūra. 2020 metų savivaldybių darnios energetikos plėtros pažangos vertinimas. <https://www.ena.lt/nn2-nens-sav-vert/>

8 priedas.

9 priedas.

10 priedas.

11 priedas.

12 priedas.

13 priedas.

14 priedas.

15 priedas.
